

Vilniaus universiteto
Komunikacijos fakulteto
Informacijos ir komunikacijos katedra

Aistė Labinaitė

Tarptautinės komunikacijos magistrantūros studijų studentė

**PASAULINIŲ ŽINIASKLAIDOS KAITOS TENDENCIJŲ ATSPINDYS
LIETUVOJE (*LIETUVOS RYTO* ATVEJIS)**

Magistro darbas

Vadovas: prof. Ž. Pečiulis

Vilnius, 2010

Pildo magistro baigiamojo darbo autorius

_____
(magistro baigiamojo darbo autoriaus vardas, pavardė)

_____
(magistro baigiamojo darbo pavadinimas lietuvių kalba)

_____
(magistro baigiamojo darbo pavadinimas anglų kalba)

Patvirtinu, kad magistro baigiamasis darbas parašytas savarankiškai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių, visas baigiamasis magistro darbas ar jo dalis nebuvo panaudoti kitose aukštosiose mokyklose.

_____
(magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)

Sutinku, kad magistro baigiamasis darbas būtų naudojamas neatlygintinai 5 metus Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto studijų procese.

_____
(magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)

Pildo magistro baigiamojo darbo vadovas

Magistro baigiamąjį darbą ginti _____

(įrašyti – leidžiu arba neleidžiu)

_____
(data) (magistro baigiamojo darbo vadovo parašas)

Pildo instituto / katedros, kuruojančios studijų programą, reikalų tvarkytoja

Magistro baigiamasis darbas įregistruotas

_____
(instituto / katedros, kuruojančios studijų programą, pavadinimas)

_____
(data) (instituto / katedros reikalų tvarkytojos parašas)

Pildo instituto / katedros, kuruojančios studijų programą, vadovas

Recenzentu skiriu _____

(recenzento vardas, pavardė)

_____
(data) (instituto / katedros vadovo parašas)

Pildo recenzentas

Darbą recenzuoti gavau. _____

(data) (recenzento parašas)

Labinaitė, Aistė

La-19. Pasaulinių žiniasklaidos kaitos tendencijų atspindys Lietuvoje (*Lietuvos ryto* atvejis): magistro darbas/ Labinaitė Aistė; mokslinis vadovas prof. Žyngintas Pečiulis; Vilniaus Universitetas. Komunikacijos fakultetas. Informacijos ir komunikacijos katedra. – Vilnius, 2010. – 113, [14] lap.: lent. – Maš. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 62-65 (33 pavad.).

UDK indeksas 070

Reikšminiai žodžiai: konvergencija, internetas, auditorija, technologijos, žiniasklaida, spauda, televizija, radijas.

Baigiamojo magistro *darbo objektas* – konvergencija. *Darbo tikslas* – atskleisti pasaulinių žiniasklaidos kaitos tendencijų pasireiškimą Lietuvoje, konvergencijos reikšmę žiniasklaidos vystyme. Darbo *uždaviniai* – aptarti pasaulio ir Lietuvos žiniasklaidos raidos ypatumus, išryškinti naujosios ir tradicinės žiniasklaidos skirtumus, apžvelgti konvergencijos raidos bruožus, apibūdinti konvergencijos terminą, kryptis, aptarti konvergencijos pasireiškimą *Lietuvos ryto* žiniasklaidos priemonėse.

Išanalizavus mokslinę literatūrą, taikant kiekybinę turinio analizę bei ekspertų apklausą, prieita prie išvados, jog naujosios žiniasklaidos priemonės keičia senąsias. Tradicinės žiniasklaidos priemonės neišnyksta, tačiau naujosios dėl savo patogumo, konkretumo tampa populiareesnės. Visuomenė renkasi pagal tai, kaip (iš žiniasklaidos) gali gauti informaciją, kiek/kaip ta informacija yra pasiekama. Naujosios technologijos išsigali komunikacijos sferoje. Todėl senosios (tradicinės) žiniasklaidos priemonės persikelia į virtualiąją erdvę, kuri tampa terpe, apimančia senųjų medijų priemonių funkcijas. Palyginus skirtingas *Lietuvos ryto* visuomenės informavimo priemones padaryta išvada, jog dienraščio ir internetinės svetainės www.lrytas.lt publikacijų turiniai nesutampa. Tik nedidelė dalis publikacijų perkeliama iš vienos žiniasklaidos priemonės į kitą. Tačiau televizijos ir internetinės svetainės sąveiką kur kas didesnė, internetinė svetainė pateikia reportažus, kurtus televizijos žurnalistų, pateikiami reportažai, iš kurių vėliau paruošiamos atitinkamos laidos (kitais tariant, internetinė svetainė pateikia laidos dalis kaip atskirus reportažus). Skirtingose *Lietuvos ryto* komunikacijos priemonėse temos kartojasi. Iš publikacijų skaičiaus galima spręsti, jog aktualiausios temos yra pasaulio naujienos ir sportas, taip pat krašto žinios, aktualijos. Daugiausia domina tokie šalies įvykiai kaip nusikaltimai, politinės naujienos, nelaimės ir sportas (ypač, žinoma, krepšinis).

Šis darbas gali būti naudingas ir studentams, besidomintiems konvergencija, visuomenės informavimo priemonėmis ir jų įtaka auditorijai, ir žiniasklaidos atstovams, susiduriantiems su konvergencijos aspektu, ir atskiriems individams, ieškantiems informacijos panašiomis temomis.

TURINYS

ĮVADAS	6
1. ŽINIASKLAIDOS RAIDOS BRUOŽAI LIETUVOJE IR PASAULYJE	9
1. 1. Spauda: nuo Gutenbergo iki elektroninių leidinių.....	9
1. 2. Radijas: pirmas signalas ir transliacija internete	19
1. 3. Televizija: nuo mechaninės iki skaitmeninės	22
2. NAUJOSIOS ŽINIASKLAIDOS YPATYBĖS	25
2. 1. Internetas – kaip komunikacijos ir informacijos revoliucija	28
2.1.1. Interneto raidos bruožai	28
2. 2. Tradicinė ir naujoji žiniasklaida	29
3. KONVERGENCIJA – NAUJOSIOS ŽINIASKLAIDOS REIŠKINYS	32
3. 1. Konvergencijos raida: nuo matematikos iki žiniasklaidos	32
3. 2. Žiniasklaidos konvergencija ir auditorijos fragmentacija	35
3. 3. Technologinė konvergencija.....	39
3. 3. 1. Televizoriaus ir kompiuterio (televizijos ir interneto) skirtumai.....	41
3. 3. Turinio konvergencija.....	43
4. ŽINIASKLAIDOS PADĖTIS LIETUVOJE. TYRIMAS.....	47
4. 1. Tyrimo metodologija ir bazė. <i>Lietuvos ryto</i> atvejis.....	47
4. 2. Tyrimo rezultatai	48
4. 2. 1. <i>Lietuvos rytas</i> – internetinė svetainė www.lrytas.lt	49
4. 2. 2. <i>Lietuvos rytas</i> – dienraštis	54
4. 2. 3. <i>Lietuvos rytas</i> – televizija.....	56
IŠVADOS	60
Bibliografinių nuorodų sąrašas	62
THE REFLECTION OF TENDENCIES IN WORLD MEDIA CHANGES IN LITHUANIA (THE CASE OF <i>LIETUVOS RYTAS</i>) (SUMMARY)	66
PRIEDAI	68
1 priedas. <i>Lietuvos ryto</i> duomenys.....	68
2 priedas. Interviu	106

IVADAS

Šiandieninėje visuomenėje nėra vienas žmogus jau nebegali išsivaizduoti savo gyvenimo be televizijos, interneto, spaudos ar radijo. Visuomenės informavimo priemonės suteikia individui galimybę reikšti savo nuomonę ir tuo pačiu gauti norimą informaciją, apie jį supantį pasaulį. Žiniasklaida atlieka svarbų vaidmenį formuodama informuotą individą ir paveikdama visuomenės gyvenimą. Įsigalėjus skaitmeninėms technologijoms ir pasikeitus informacijos perdavimo būdams, pasikeičia ir komunikacija, žiniasklaida. Internetas ir skaitmeninės technologijos buvo veiksniai dėl kurių atsirado elektroninės medijos, kuriose susitelkia ir tekstas, ir vaizdas, ir garsas. Žmogus, ieškodamas informacijos, viską randa viename. Pasikeičia santykis su vartotoju, atsiranda interaktyvumas, dingsta vienpusiškas bendravimas.

Kalbant apie žiniasklaidos istoriją, įprasta manyti, jog tai susiję su daugybe techninių išradimų, pasakojimais apie garsius žmones bei organizacijas arba kasdienių įvykių analizavimu, pasitelkiant informacijos ir komunikacijos priemones. Ryškiausi žiniasklaidos istorijos etapai - Johannesas Gutenbergo 1450 metais išrastas – spaudos presas, Samuelio Morse'ų elektrinis telegrafas, sukurtas 1844 metais bei Alexandro Grahamo Bello 1876 metais pademonstruotas telefonas.

Tačiau tai nebuvo vieninteliai elementai, palikę gilų pėdsaką plėtojantis visuomenės informavimo priemonėms. Žiniasklaida nuėjo ilgą kelią – nuo pirmųjų žinučių, pirmosios transliacijos iki elektroninių leidinių, interneto.

Tradicinė žiniasklaida neišnyksta. Ji sąveikauja su naująja, abi žiniasklaidos rūšys siekia bendro tikslo – skleisti informaciją ir pasiekti kuo didesnę auditoriją. Tradicinės žiniasklaidos priemonės persikelia į elektroninį pasaulį. Internete galima rasti ne tik savarankiškų žinių tinklapių, tačiau ir dienraščių, radijo ar televizijos internetines versijas. Išnyksta ribos tarp skirtingų žiniasklaidos technologijų. Šis susilieėjimas, susijungimas ir vadinamas konvergencija.

Kalbant apie žiniasklaidos raidą daugiausia buvo pasitelktos V. Urbono knygos *Pasaulio žiniasklaidos sistemos*, J. Turow *Media Today*, L. Manovich *The Language of New Media*. Aptariant Lietuvos žiniasklaidos situaciją naudotos V. Urbono *Lietuvos žurnalistikos istorija I ir II* dalys bei Ž. Pečiulio *Televizija: istorija, teorija, technologija, žurnalistika*. Atskleidžiant konvergencijos raidą, apibūdinant terminą ar išskiriant bruožus buvo naudojamos Alan B. Albarrano, Sylvia M. Chan-Olmstedo, Michael O. Wirtho knyga *Handbook of Media Management and Economics*.

Šio magistro *darbo objektas* – žiniasklaidos priemonių konvergencija. Siekiama iširti, kaip konvergencijos sąlygomis pasikeičia/nepasikeičia visuomenės informavimo priemonės, jų turinys ir jo pateikimas auditorijai.

Darbo hipotezės:

- Darbas turėtų parodyti, jog tradicinės žiniasklaidos priemonės užleidžia vietą naujosioms. Tradicinės žiniasklaidos priemonės neišnyksta, tačiau naujosios, būdamos patogesnės, galėdamos perduoti didesnę informacijos kiekį, tampa vis populiareesnės.
- Pasaulinės žiniasklaidos kaitos tendencijos pasireiškia ir Lietuvos visuomenės informavimo priemonėse. Žiniasklaida pasikeitė, atsirado naujoji žiniasklaida.

Darbo tikslas – atskleisti pasaulinių žiniasklaidos kaitos tendencijų raišką Lietuvoje, konvergencijos reikšmę žiniasklaidos plėtrai. Darbe formuluojamą *problemą* galima išreikšti klausimu: ar konvergencija (žiniasklaidos priemonių susilieėjimas) palietė ir Lietuvos žiniasklaidos priemones (šiuo atveju konkrečiai *Lietuvos ryto* visuomenės informavimo priemones)?

Darbo uždaviniai:

1. Aptarti pasaulio ir Lietuvos žiniasklaidos raidos ypatumus;
2. Išryškinti naujosios ir tradicinės žiniasklaidos skirtumus;
3. Apžvelgti konvergencijos raidos bruožus;
4. Apibūdinti konvergencijos terminą, kryptis;
5. Aptarti konvergencijos procesus *Lietuvos ryto* žiniasklaidos priemonėse.

Darbe taikyti *metodai*: teorinėje dalyje – dokumentų (mokslinės literatūros) analizė bei ekspertų apklausa. Nagrinėjant *Lietuvos ryto* visuomenės informavimo priemones buvo naudojama kiekybinė turinio analizė (atlikta palyginamuoju būdu). Ekspertų apklausai buvo pasirinkti penki asmenys: du Miamio universiteto Komunikacijos fakulteto profesoriai, tyrinėję *TAMPA News Center* (*TAMPA* Naujienų Centras) konvergenciją – Bruce'as Garrisonas ir Michelis Dupagne bei buvęs *TAMPA* televizijos naujienų skyriaus direktorius Forestas Carras. Jiems internetu buvo nusiųsti vienodi klausimai apie konvergenciją. Lietuvos žiniasklaidos atstovai buvo pasirinkti *Lietuvos ryto* televizijos generalinis direktorius Edmundas Jakilaitis bei *Lietuvos ryto* žurnalistė Bronė Vainauskienė. Šiuo atveju buvo taikytas interviu metodas (atsakinėjama į tuos pačius klausimus apie konvergenciją, kurie nusiųsti ir užsienio atstovams). Kiekybinė turinio analizė buvo pasirinkta, norint išsiaiškinti, kokį turinį pateikia viena ar kita žiniasklaidos informavimo priemonė.

Palyginamoji turinio analizė leidžia palyginti tos pačios rūšies tekstus skirtingose žiniasklaidos priemonėse, palyginti skirtingas visuomenės informavimo priemones.

Darbo *struktūra* : darbas suskirstytas į keturias dalis. Pirmoje dalyje aptariami pasaulio ir Lietuvos žiniasklaidos bruožai. Kaip plėtojosi skirtingos žiniasklaidos priemonės (spauda, radijas, televizija). Antroje dalyje kalbama apie naujosios žiniasklaidos ypatybes, interneto atsiradimą, bei tradicinės ir naujosios žiniasklaidos skirtumus. Trečioji dalis skirta konvergencijai: aptariama raida, termino kilmė, bruožai, kryptys. Paskutinė dalis skirta *Lietuvos ryto* žiniasklaidos priemonių tyrimui, kur analizuojamas konvergencija tarp dienraščio, televizijos bei internetinės svetainės.

1. ŽINIASKLAIDOS RAIDOS BRUOŽAI LIETUVOJE IR PASAULYJE

1. 1. Spauda: nuo Gutenbergo iki elektroninių leidinių

Šiandieninė žiniasklaida pasikeitė. Nors tradicinė žiniasklaida neišnyko, tačiau ji į pirmąją vietą vis dažniau užleidžia naująją žiniasklaidą. Šiai žiniasklaidos rūšiai atstovaujantis internetas neišstumia tradicinių visuomenės informavimo priemonių. Jos persikelia į elektroninių medijų pasaulį. Internetu galima rasti ne tik savarankiškų žinių tinklapių, tačiau ir dienraščių, radijo ar televizijos internetinės versijos. Tačiau naujosios žiniasklaidos pamatus padėjo tradicinė žiniasklaida: spauda, televizija, radijas.

Spaudos istorijos pradžią galima sieti dar su rašto atsiradimu. Sukūrus raštą, žmonės galėjo ne tik užrašyti tam tikrus duomenis, tam tikrą informaciją, bet ir ją išsaugoti ilgesniam laikui, ateities kartoms. Taip informacijai buvo suteikta išliekamoji vertė. Informacijos platinimą bei fiksavimą dar labiau palengvino leidinių spausdinimas. Pirmieji spausdinti leidiniai pasirodė dar Renesanso laikais, kai buvo grįžtama prie Antikos kultūros, žmogaus aukštinimo, meno, mokslo. Kuriantis švietimo įstaigoms, augo ir mokymo priemonių poreikis. Didžiulė reikšmė pradėdama teikti spausdintai knygai, kuri siejama su žiniasklaidos formavimosi pradžia. 1445 metais vokiečių spaustuvininkas J. Gutenbergas išrado spaudos presą. Jis patobulino iki tol naudotas spausdinimo stakles, o teksto rinkimui pasiūlė atskirų spaudmenų principą. Šis išradimas buvo tinkamas ir laikraščių ar žurnalų spausdinimui. XV amžiaus pabaigoje ėmė kurtis pašto tarnybos, kurios palengvino leidinių platinimo darbus.

1609 metais Vokietijoje buvo išspausdintas pirmasis laikraštis. 1616 m. pasirodė ir pirmasis spausdintas belgų laikraštis *Nieuwe Tijdinghe (Savaitės naujienos)*, 1622 m. – anglų laikraštis *Weekly News (Savaitės naujienos)*, 1631 m. – prancūzų *La Gazette* (daugiausia politinės aktualijos), 1645 m. – italų *Sincero (Nuoširdus)*, 1661 m. – ispanų *Relation o gazeta de algunos casos particulares (Informacija, arba Laikraštis apie kai kuriuos ypatingus įvykius)* (Urbonas, 2003). XVII amžiaus viduryje jau dauguma Europos valstybių turėjo savo spausdintus laikraščius. Šio amžiaus antroje pusėje atsirado ir žurnalai, pirmiausia tai buvo pramoginiai žurnalai, tik 1665 metais Prancūzijoje buvo išleistas pirmas mokslinis žurnalas. 1714 m. Anglijoje Henry Mill'is gavo patentą rašomajai mašinėlei. *Naudojimas rašytiniu ir spausdintu žodžiu, kaip komunikacijos priemone, buvo labai palengvintas išradus rašomąją mašinėlę* (Noll, 2007). Pirmąją pasaulyje spaudos agentūrą 1835 m. įkūrė prancūzai – *Agence Havas*. Po daugiau nei šimtmečio (1944 m.) šią agentūrą pakeitė ir dabar dar gyvuojanti *Agence France-Presse (Prancūzijos spaudos agentūra)*. Agentūra informaciją teikia ne tik laikraščių, žurnalų ar televizijos redakcijoms, taip pat pranešimai siunčiami ir valstybinėms institucijoms. 1848 m. Vokietijoje buvo įsteigta ir šiandien dar labai

populiari informacijos agentūra *Reuters*. Ji teikė komercinę ir politinę informaciją ne tik laikraščiu ir žurnalų redakcijoms, bet ir valstybinėms įstaigoms, pramonės, prekybos, finansų kompanijoms (Urbanas, 2003).

XX a. pabaigoje Europoje paplito internetas, kuris sudarė sąlygas vystytis ir elektroninei žiniasklaidai. Iš pradžių dažniausiai buvo perkeliamas beveik nepakeistas turinys, tačiau ilgi tekstai, iliustracijų stygius, nesusieti informacijos elementai nuvylė internautus. Todėl elektroninė tradicinio popierinio leidinio versija ėmė skirtis: turinys buvo papildomas arba kuriamas visiškai naujas (Pečiulis, 2009).

Rusijoje pirmasis laikraštis pradėtas leisti 1809 metais – *Severnaja pošta* (*Šiaurės paštas*). Oficialus rusų laikraštis buvo *Sankt Peterburgskije senatskije vedomosti* (*Sankt Peterburgo senato žinios*), kuris vėliau išleido priedą, pirmąjį rusų žurnalą – *Mesiačnyje istoričeskije, genealogičeskije i geografičeskije primečanija v vedomostiach* (*Mėnesiniai istoriniai, genealoginiai ir geografiniai žinių komentarai*) (1728 m.). Pirmoji informacinė agentūra buvo įkurta 1866 metais Maskvoje, tai buvo *Rossiskoje telegrafnoje agenstvo* (*Rusijos telegramų agentūra*).

Europiečiai ne tik savo žemėse kūrė spaustuves, bet jas išplatino ir po Azijos šalis. Taip XVI-XVII a. Azijoje atsirado pirmosios spaustuvės. 1561 m. įkuriamą spaustuvė Indijoje, 1579 m. – Japonijoje, 1590 m. – Kinijoje. Tačiau kaip ir spaustuvės buvo kuriamos ateivių, taip ir spausdinami leidiniai – daugiausia užsienio kalbomis. Indijoje pirmasis laikraštis hindi kalba išleistas 1845 metais. Pirmasis Japonijos laikraštis buvo *Batavia Shimbun* (*Batavijos laikraštis*), dienos šviesą išvydęs 1861 metais. Seniausias Kinijos laikraštis – *Dagong bao* (*Didysis laikraštis*), išleistas Pekine 1902 metais.

Afrikoje, kaip ir Azijos šalyse, pirmieji leidiniai buvo leidžiami užsienio kalbomis, šalių, kurių kolonijomis buvo Afrikos valstybės. 1795 m. pradėjo eiti leidiniai anglų kalba. *The South African Journal* (*Pietų Afrikos laikraštis*) pirmasis žurnalas Afrikoje. Keiptaune 1876 metais pasirodė laikraštis afrikanso kalba. 1938 m. PAR buvo įsteigta informacijos agentūra *SAPA*

XIX a. pradžioje Australijoje pradėjo dirbti pirmosios spaustuvės. Australijoje pirmasis laikraštis buvo išspausdintas anglų kalba, jis vadinosi *Sydney Gazette and the New South Wales Advertiser* (*Sidnėjaus laikraštis ir naujas Pietų Velso skelbimų laikraštis*).

Baltijos šalyse pirmieji spausdinti leidiniai (gimtąja kalba) pasirodė XVI amžiuje. Pirmoji spaustuvė Latvijoje įkurta 1588 metais, tačiau pirmosios knygos latvių kalba išleistos ne ten. Seniausia knyga laikoma P. Kaniziejaus *Katalikų katekizmas*, kuri buvo išleista Lietuvoje, Vilniuje (1585 m.) bei M. Liuterio *Mažasis katekizmas*, išspausdintas Karaliaučiuje (1586 m.). Pradžioje Latvijoje buvo spausdinami užsienio kalbų leidiniai, dėl kitų tautų viešpatavimo šioje valstybėje. Taigi pirmasis leidinys, išleistas latvių kalba, čia atsirado tik 1768 metais. Tais pačiais

metais pradėjo eiti ir žurnalas *Latviešu Arste (Latvių gydytoja)*. 1797-1799 m. pradedamas leisti žurnalas *Latviska Gada Gramata (Latviška metų knyga)*. 1822 m. išėjo pirmasis savaitraštis latvių kalba – *Latviešu Avizes (Latvių laikraščiai)*, pirmasis dienraštis *Rigas Lapa (Rygos laikraštis)* buvo spausdinamas 1877-1880 metais. Paskelbus nepriklausomybę 1918 metais, padidėjo ir leidinių skaičius. Dar po metų buvo įkurta ir informacijos agentūra *LETA*. Tačiau 1940 metais, okupacijos metais, dauguma leidinių buvo uždaryti. Sovietiniais laikais kultūroje vyravo komunistinis režimas bei ideologinė propaganda. 1990 m. atkūrus nepriklausomybę atsirado ir daug naujų leidinių, buvo spausdinami 152 laikraščiai bei 80 žurnalų. Rygoje pradėjo veikti naujienu agentūra *BNS (Latvijos-Estijos kompanija)*. Atsiradus internetui dauguma žiniasklaidos priemonių (laikraščiai, žurnalai, televizija ir kt.) jau turėjo savo internetinius portalus. Tačiau, pasak V. Urbono, latviai nėra labai aktyvūs interneto vartotojai. *1998 m. jo paslaugomis naudojosi 80000, 1999 m. – 10500, 2000 m. – 150000 šalies gyventojų. <...> 2002 m. viduryje Latvijoje internetu naudojosi 293000 žmonių, arba 16 proc. šalies gyventojų* (Urbonas, 2003).

Estijoje kaip ir Latvijoje bei Lietuvoje pirmieji leidiniai buvo išleisti užsienio kalbomis, nes šalį valdė tokios valstybės kaip Rusija ar Švedija. 1766 m. išėjo leidinys estų kalba *Lühhike õppetus (Trumpas pamokymas)*. 1806 m. pradedamas spausdinti laikraštis estų kalba *tarto maa rahva Näddali-Leht (Savaitraštis kaimiečiams)*, o pirmasis žurnalas estų kalba buvo *Ma-ilm ja mõnda mis seal sees leida on (Pasaulis ir tai, ką ten būtų galima rasti)*. Reguliariai periodinė spauda pradėjo eiti nuo 1857 m. *1878 m. Viljandėje pasirodė politinis (nacionalinio išsivadavimo sąjūdžio) savaitraštis Sakala, ėjęs net iki 1940 m., vėliau atgaivintas 1941 ir 1988 m.* (Urbonas, 2003). Anot V. Urbono, 1900 m. Estijoje buvo spausdinami 27 periodiniai leidiniai, o po keturiolikos metų leidinių skaičius išaugo iki 88. Paskelbus nepriklausomybę leidinių Estijoje padaugėjo, tais pačiais metais (1918 m.) buvo įkurta informacijos agentūra *ETA*. Kaip ir kitose Baltijos šalyse, okupacijos metais dauguma leidinių buvo uždaryti. Sovietų okupacijos metais buvo spausdinami leidiniai skleidžiantys komunistinę propagandą, socialistines idėjas. Tik po nepriklausomybės atkūrimo (1990 m.) leidyba paspartėjo. Didžiausius laikraščius (daugumą dienraščių) ekonomiškai kontroliuoja du užsienio kapitalo susivienijimai – švedų koncernas *Mariberg* ir norvegų koncernas *Schibsteds* (Urbonas, 2003). Periodinius leidinius spausdina tokios įmonės kaip *Eesti Mediagroup* bei *Ekspress Group*. Interneto plėtra Estijoje buvo daug spartesnė nei kitose Pabaltijo valstybėse. *1998 m. šalyje buvo 150000, 1999 m. – 200000, o 2000 m. – 367000 interneto vartotojų. 2002 m. viduryje internetu naudojosi beveik 0,5 mln. žmonių – apie 40 proc. šalies gyventojų*“ (Urbonas, 2003).

Pirmosios spaustuvės Lietuvos Didžiojoje kunigaikštystėje buvo įkurtos beveik tuo pačiu metu kaip ir pas kaimynus. 1503 m. įkurta spaustuvė Krokuvoje, kurioje po dešimties metų

buvo išspausdinta pirmoji lenkiška knyga. 1522m. P. Skorina įkūrė pirmąją spaustuvę Vilniuje, tačiau čia nebuvo spausdinamos lietuviškos knygos. 1547 m. Karaliaučiuje buvo išleista knyga su lietuvių kalbos elementoriumi (*Katekizmas*). Šią knygą parengė Martynas Mažvydas. Po beveik penkiasdešimties metų 1595 m. Vilniuje Mikalojus Daukša išspausdino knygą lietuvių kalba. Tai buvo knygos *Katekizmas* (J. Ladesmos) vertimas iš lenkų kalbos. Dar po ketverių metų M. Daukša išleido veikalą *Postilė*. 1629 m. K. Sirvydas išleido lietuviškų pamokslų santrumpų rinkinį *Punktai sakymų*. XVII a. pab. – XVIII a. pr. Lietuvą pradėjo pasiekti laikraščiai, leidžiami Vakarų Europoje. 1760 m. pradėtas leisti *Kurjer Litewski (Lietuvos pasiuntinys)*, jis laikomas pirmuoju periodiniu Lietuvos leidiniu. 1823 metais Mažojoje Lietuvoje atsirado pirmas žurnalo tipo leidinys *Nusidavimai Dievo karalystėje* (leidžiamas gotiškais rašmenimis). Pirmasis lietuviškas laikraštis *Lietuvininkų prietelis* buvo leidžiamas 1849 metais Klaipėdoje. Nuo 1851 metų Tilžėje pradėtas leisti *Lietuviškas prielaiškas*. Mažojoje Lietuvoje išaugo stiprios lietuviškų laikraščių leidimo tradicijos. Prie lietuviško žodžio platinimo nemažai prisidėjo ir Amerikoje pradėti leisti lietuviški laikraščiai.

1883-1886 m. Mažojoje Lietuvoje ėjo pirmasis lietuviškas žurnalas *Aušra*. Tai buvo tarsi naujas žingsnis lietuvių nacionaliniame judėjime bei lietuviškos spaudos istorijoje. Jis Rytų Prūsijoje buvo leidžiamas lotyniškais rašmenimis. 1886-1899 m. užsienyje lietuvių ir lenkų kalbomis buvo leidžiamas *Lietuvos darbininkas*. Vėliau atsirado ir tokie žurnalai kaip *Šviesa* (1887-1888, 1890), 1890-1896 m. – *Žemaičių ir Lietuvos apžvalga*, 1896-1904 m. – *Tėvynės sargas*, 1900-1902 m. – *Žinyčia*. 1889-1905 m. V. Kudirka įkūrė *Varpa*. Tai buvo politinis, visuomeninis, literatūrinis bei mokslinis žurnalas. Jame buvo kritikuojama caro valdžia, buvo reikalaujamos ekonominės, politinės ir kultūrinės teisės lietuviams, aukštinama tautos vienybė, puoselėjo lietuvių kalbos bei švietimo ugdymą ir panašiai. Šio žurnalo leidėjai spausdino ir laikraštį kaimo žmonėms – *Ūkininkas* (1890-1905) bei laikraštį *Naujienos* (1901-1903). Tačiau jie buvo leidžiami nelegaliai ir slaptai vežami per sieną į Didžiąją Lietuvą. 1865-1904 m. buvo leidžiama 130 lietuviškų periodinių leidinių. 1904 m. panaikintas spaudos lotyniškais rašmenimis draudimas, taigi pradedami leidiniai spausdinti ir Lietuvoje, ir Rusijos imperijos ribose. Pirmasis buvo išspausdintas *Lietuvių laikraštis* (1904-1906). Tačiau jis buvo išleistas ne Lietuvoje, o Sankt Peterburge. 1904 m. Pasirodė pirmasis lietuviškas dienraštis buvo *Vilniaus žinios*, kurios ėjo penkerius metus. Pastaraisiais metais pradėtas leisti laikraštis *Lietuvos žinios*. 1907 m. pradedamas spausdinti mokslo žurnalas *Lietuvių tauta*, jis buvo leidžiamas net iki 1936 metų. 1905-1917 m. buvo leidžiama daugiau nei 200 leidinių. 1917 metų rugsėjo 6 dieną A. Smetona išleido tautininkų laikraštį *Lietuvos aidas*. Po metų šiame leidinyje buvo paskelbtas nelegaliai nepriklausomybės aktas. 1917-1918 buvo leidžiamas *Tėvynės sargas*, 1918-1919 – *Laisvoji Lietuva*. 1920 m. Lietuvoje buvo įkurta informacijos agentūra *ELTA*

(Lietuvos telegramų agentūra). Okupacijos metais dauguma leidinių buvo uždaryti. Tik atkūrus nepriklausomybę pradėti platinti nauji leidiniai arba atgaivinami seni, leisti iki okupacijos. Po dvejų metų *ELTA* pradėjo rengti reporterių kursus.

Trečiajam dešimtmečiui einant į pabaigą buvo pradėti leisti bulvariniai, komerciniai, sensacijų besivaikantys leidiniai. Prie jų būtų galima priskirti *Sekmadienį*, *Momentą*, *10 centų*, *Aistras* (šiandien bulvarinei žiniasklaidai „atstovauja“ *Vakaro žinios*, šio dienraščio „konkurentas“ *L.T.* buvo uždarytas 2008 spalio 25 dieną). Tokie leidiniai buvo skirti ne intelektualiajai visuomenei, o menkesnio kultūrinio lygio auditorijai. Komunistinės santvarkos metais ėmė plisti rezistencinė spauda. 1940 m. Išėjo pirmas antikomunistinis rezistencinis leidinys *Laisvoji Lietuva*, o pirmas antihitlerinės rezistencijos leidinys – *Nepriklausoma Lietuva* (1941-1944). 1941 m. okupuotoje Lietuvoje pasirodė laikraštis *Naujoji Lietuva*. Šis leidinys gyvavo trejus metus.

Okupacijos metais dauguma jaunimo išėjo su ginklais į miškus. 1945 metais buvo apie 25 tūkstančius partizanų. *Norėdami geriau informuoti Lietuvos gyventojus apie vidaus ir tarptautinę padėtį, pateikti tikrų žinių apie vietinės administracijos darbus, platinti užsienio radijo pranešimus, partizanai miškuose, požeminėse slėptuvėse, kitose vietose ėmė leisti atsišaukimus, laikraštėlius bei laikraščius* (Urbonas, 2004a, p. 202). Partizanai leido apie 80 įvairių leidinių. Jie siekė supažindinti žmones su vietiniais bei pasaulio įvykiais, skatinti patriotizmą ir mažinti komunistų propagandą.

1 lentelė. Lietuvos spaudos statistika iki Nepriklausomybės metų¹.

Metai	Skaičius Laikraščių	Skaičius Žurnalų	Vienkartinis tiražas (tūkst. egz.)			
			Biuletenių ir kitų informacinių leidinių	Laikraščių	Žurnalų	Biuletenių ir kitų informacinių leidinių
1946	40	5	4	478	31	30
1950	93	10	8	595	85	24
1960	114	18	26	1087	483	157
1970	91	27	49	2109	1471	465
1980	124	31	92	2121	1844	906
1985	134	32	89	2330	1886	901
1987	140	32	100	2595	2024	995
1989	240	43	92	4532	2559	859

¹ GRIŠKONYTĖ, Donata. MIKŠTIENĖ, Galina. *Lietuvos spaudos istorijos transformacijos*. Iš: *Lietuvos žiniasklaida jaunųjų tyrėjų akimis*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2007, p. 13.

2 lentelė. Lietuvos spaudos statistika iki Nepriklausomybės metų².

Metai	Metinis tiražas (tūkst. egz.)		
	Laikraščių	Žurnalų	Biuletenių ir kitų informacinių leidinių
1946	92383	149	425
1950	117210	1134	435
1960	207232	8505	3945
1970	341210	20354	13717
1980	421945	25101	17536
1985	458508	25650	17275
1987	510928	28132	18216
1989	630679	33306	7117

Aštuntajame dešimtmetyje vėl atgimė rezistencinė spauda. 1972 m. Buvo išleista *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika*. To meto leidėjai ir skaitytojai buvo persekiojami, todėl leidiniai eidavo nereguliariai. Tačiau vietoj tų leidinių, kuriuos uždarydavo, nutrūkdavo jų platinimas – atsirasdavo kiti. Pasak V. Urbono, „1988 m. birželio 3 d. Vilniuje įkūrus Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinę grupę, netrukus ėmė eiti Sąjūdžio periodiniai leidiniai“ (Urbonas, 2004b, p. 208). Tais pačiais metais pradėjo eiti biuletenis *Atgimimas*, po metų tapęs savaitraščiu. Tuo laikotarpiu savo leidinius pradėjo spausdinti įvairios visuomeninės organizacijos: politinės partijos, draugijos, bendrijos, sąjungos. 1989 m. lietuvių spauda jau nebebuvo tokia prižiūta prie Rusijos. Po metų buvo priimtas pakankamai demokratiškas Spaudos ir kitų masinės informacijos priemonių įstatymas. 1990 kovo 11 d. paskelbus Lietuvos Nepriklausomybės aktą atsirado palankios sąlygos leisti įvairius periodinius leidinius. Minėtasis įstatymas skelbė, jos lietuviai „turi teisę laisvai ir nekliudomai reikšti savo pažiūras, nuomonę, skleisti žinias spaudoje ir kitose masinės informacijos priemonėse, gauti iš jų objektyvią informaciją kiekvienu valstybės ir visuomenės gyvenimo klausimu. Masinės informacijos priemonės laisvos ir necenzūruojamos“. 1996 m. šį įstatymą pakeitė Lietuvos Respublikos Visuomenės informavimo įstatymas. „Jis nustatė viešosios informacijos gavimo, parengimo, platinimo tvarką ir viešosios informacijos rengėjų, platintojų, jų savininkų ir žurnalistų teises bei atsakomybę, pateikė pagrindines sąvokas ir apibrėžimus“ (Urbonas, 2004b, p. 213). Įsigaliojus šiam įstatymui atsirado daug naujų leidinių. Susiformavo nacionaliniai dienraščiai, rajonų laikraščiai, savaitraščiai, miesto laikraščiai ir panašiai.

² GRIŠKONYTĖ, Donata. MIKŠTIENĖ, Galina. *Lietuvos spaudos istorijos transformacijos*. Iš: *Lietuvos žiniasklaida jaunųjų tyrėjų akimis*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2007, p. 13.

Atkūrus nepriklausomybę keitėsi visa šalis bei, žinoma, spauda joje. Nuo 1990 m. leidžiamą Lietuvos komunistinės jaunimo sąjungos laikraštį *Komjaunimo tiesa* pakeitė dabar puikiai žinomas ir skaitomas dienraštis *Lietuvos rytas*. Metais anksčiau nei *Komjaunimo tiesa* buvo pradėtas leisti sąjūdžio laikraštis *Respublika*, kuris nuo 1990 m. jau leidžiamas kaip nepriklausomas dienraštis. Tais pačiais metais buvo įsteigtas ir politikos, kultūros bei visuomeninis laikraštis *Lietuvos žinios*. „Taigi Lietuvoje buvo leidžiami 8 visai šaliai skirti dienraščiai – *Echo Litvy* (ėjo iki 2001 m.), *Kauno diena*, *Kurier Wileński*, *Lietuvos aidas*, *Lietuvos rytas*, *Lietuvos žinios*, *Respublika*, *Verslo žinios*. Jie gali būti vadinami lietuvių nacionaliniais dienraščiais“ (Urbonas, 2004b, p. 217).

3 lentelė. Žurnalų ir laikraščių leidyba Nepriklausomoje Lietuvoje³.

Metai	1995	1996	1997	1998	1999
Išleista žurnalų ir kitų periodinių leidinių	321	351	378	412	418
Iš jų žurnalų	212	231	263	290	296
Metinis tiražas, mln. egz.	10	14	21,5	33,9	43,3
Išleista laikraščių	477	443	439	415	377
Vienkartinis tiražas, tūkst. Egz.	3411	2865	2731	2413	2188
Metinis tiražas, mln. egz.	268,2	232,9	213,9	214,8	206,2

4 lentelė . Žurnalų ir laikraščių leidyba Nepriklausomoje Lietuvoje⁴.

Metai	2000	2001	2002	2003	2004
Išleista žurnalų ir kitų periodinių leidinių	465	484	529	544	536
Iš jų žurnalų	349	370	395	406	418
Metinis tiražas, mln. egz.	44,2	47,7	52,9	53,1	58
Išleista laikraščių	361	368	354	347	340
Vienkartinis tiražas, tūkst. Egz.	2271	2562	2328	2502	2203
Metinis tiražas, mln. egz.	196,8	200,8	208,2	215,5	215,9

Remiantis TNS Gallup 2009 m. metine žiniasklaidos tyrimų apžvalga pastebima, jog jau daugelį metų Lietuvoje lyderiai nesikeičia – *Vakaro žinios* ir *Lietuvos rytas*. *Vakaro žinios* ir toliau laikosi pirmoje vietoje pagal vidutinę skaitytojų auditoriją. Antroje vietoje jau minėtasis *Lietuvos rytas*, trečioje – *Respublika*, ketvirtojoje – *Kauno diena*, o paskutinėje penketuko vietoje – *Šiaulių kraštas*. Populiariausių savaitraščių penketuko viršūnėje *TV antena*, po jos seka žurnalas *Žmonės*, tada *15 minučių*, *TV publika* bei madų žurnalas *Stilius*. Du iš šių leidinių priklauso

³ GRIŠKONYTĖ, Donata. MIKŠTIENĖ, Galina. *Lietuvos spaudos istorijos transformacijos*. Iš: *Lietuvos žiniasklaida jaunųjų tyrėjų akimis*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2007, p. 16.

⁴ GRIŠKONYTĖ, Donata. MIKŠTIENĖ, Galina. *Lietuvos spaudos istorijos transformacijos*. Iš: *Lietuvos žiniasklaida jaunųjų tyrėjų akimis*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2007, p. 16.

Lietuvos rytui – tai *TV antena* bei *Stilius*. Skaitomiausių mėnesinių žurnalų viršūnėje (pagal vidutinę skaitytojų auditoriją) žurnalas *Panelė*, po to eina žurnalas *Moteris*, *Laima*, *Cosmopolitan* (lietuvių k.) ir *Computer Bild* (lietuvių k.). 2009 m. Nemažai leidinių sustabdė savo veiklą (pvz., *Lilit*, *Deko*, *Kompiuterija*, *MM* ir kt.). Tačiau atsiranda ir naujų (pavyzdžiui, madų žurnalai *L'Officiel Mada*, *Stilius Plus*). Įsigalėjus internetui, ir leidėjams perkeliant savo priemones (žurnalus, laikraščius) į internetinę erdvę, skaitytojai vis dažniau renkasi tokį leidinį, galbūt ir dėl to, jog internetiniai leidiniai kol kas dar nemokami.

Kiekvienas išradimas vienu ar kitu būdu paveikia visuomenę. Pirmiausia atsirado raštas, po to Gutenbergas išrado spausdinimo presą, pradedamos spausdinti knygos, pamažu atsiranda spauda. Tačiau šiandien vis dažniau „spausdintą žodį“ keičia elektroninis leidinys. *Internetas iš esmės pakeitė raštą. <...> Niekada žmonijos istorijoje nebuvo rašoma tiek daug, ir taip greitai, atsirado unikalūs rašytinės ir šnekamosios kalbos mišinys* (Pečiulis, 2009). 1991 metais Lietuvoje pradeda veikti internetas. Po šešerių metų, pirmieji iš žiniasklaidos priemonių, savo internetinį tinklalapį susikuria dienraštis *Lietuvos rytas*. 1995 m. žurnalas *Informacijos mokslai* patalpino savo leidinio elektroninę versiją internete – tai buvo pirmasis Lietuvos kompiuterini leidinys. 2000 m. internetinių svetainių, kurios priklausytų tam tikroms žiniasklaidos priemonėms (radijui, televizijoms, laikraščiams, žurnalams, informacijos agentūroms ir kt.) jau buvo apie 20000. „Leidėjo ir redakcijos tinklalapyje dažniausiai pateikiamas leidinio turinys, publikacijų santraukos, keletas straipsnių, reklamos“ (Urbonas, 2003:29). Tokius leidinius nuolat prižiūri, papildo ir koreguoja už tą darbą atsakingi žurnalistai. Galima parašyti tik dalį publikacijos, o pabaigti, papildyti vėliau. Elektroninė žiniasklaida šiomis dienomis jau lenkia tradicines visuomenės informavimo priemones.

Amerikoje pirmoji spaustuvė pradėjo veikti 1639 m. miestelyje, esančiame netoli Bostono. Pirmasis spausdintas laikraštis pasirodė tik 1704 m., tai buvo *Boston News-Letter* (*Bostono naujienų lapelis*), kurį išspausdino Johnas Campbellas. Prieš tai (1690 m.) išėjo laikraštinis lapelis, tačiau tebuvo išleistas vienas numeris. Pirmasis žurnalas buvo išleistas Filadelfijoje *The General Magazine* (*Visuotinis žurnalas*) (1741 m.).

Laikraščiai Amerikoje, ypač XVIII a., buvo labai susiję su politiniu gyvenimu, netgi buvo remiami atitinkamų partijų, politikų Taigi nemaža dalis naujienų, pasisakymų apie opoziciją buvo priešiški, pikti. *1820 metais JAV buvo 512 laikraščių; 24 iš jųėjo kiekvieną dieną, 66 – du ar tris kartus per savaitę ir 422 – kartą per savaitę* (Turow, 2009, p. 301). Dienraščiai buvo skirti tik didiesiems miestams. Nors laikraščiai buvo plačiai prieinami, tačiau vyravo dvi priežastys dėl ko dauguma žmonių jų neskaitė. Pirmiausia tai dėl neraštingumo, o antra – dėl brangių laikraščių, ne visiems jie buvo prieinami, kalbant apie finansinę pusę. Spausdinimo procesas buvo vien tik rankų

darbas. Leidėjai per metus už prenumeratas gaudavo apie 6-10 dolerių. Tiražas būdavo apie 1500 laikraščių viename mieste.

Pasak J. Turow, apie 1830 metus, vystantis technologijoms bei visuomenei, atėjo „vieno penso era“. Tokia buvo daugumos laikraščių kaina. Dabar jau net ir darbininkai galėjo įsigyti „spausdintą žodį“. Tai pradėjo Benjaminas Day‘us. 1833 m. spaustuvininkas Benjaminas Day‘us įkūrė *New York Sun*, kuris buvo pardavinėjamas po vieną pensą. „Ji šviečia visiems“ (*It Shins for All*) toks buvo laikraščio šūkis. Leidėjo svajonė buvo ne pasipelnyti iš gyventojų, o prisivilioti kuo daugiau skaitytojų. Per pusę metų laikraščio tiražas išaugo iki aštuonių tūkstančių. Tokia „kainos idėja“ susiviliojo ir kitų laikraščių spaustuvininkai, taigi už vieną pensą laikraščių galima buvo įsigyti ne tik New Yorke. *New York Sun* nerašė apie politines aktualijas, jame buvo galima rasti kriminalų, meilės istorijų, humoro ir panašiai. Leidinys buvo platinamas gatvėse, berniukai pardavinėdami juos per dieną gaudavo apie 37 centus už kiekvieną parduotą šimtą kopijų. Jeigu atsitikdavo, kas nors svarbaus, kai laikraštis jau būdavo išspausdintas, leidėjai paruošdavo specialų leidinį, kuris informuotų apie atitinkamą nutikimą. Taigi visuomenė nelikdavo be informacijos. Leidėjai savo biudžetą pildė ne tik gaunamais pinigais už pardavimus, prenumeratą, tačiau ir už reklamas. Dabar kai tiražai buvo jau tūkstantiniai, reklamos atstovai pamatė naują būdą, kaip pasiekti plačiąją visuomenę. Šis laikraštis padėjo pamatus Amerikos žiniasklaidoje kalbant apie tai, kaip reikėtų pateikti naujienas, kaip finansuoti laikraštį.

J. Turow teigia, jog nereikia informacijos perrašinėti – jos reikia ieškoti. Ieškoti įdomių įvykių, to, kas sudomintų (ar ko norėtų) skaitytojai. Šioje vietoje reikėjo samdyti žmones, kurie tos informacijos ieškotų. Toks modelis matomas ir dabartinėje JAV žurnalistikoje. Tais laikais susiformavo ir tokie elementai, be kurių šiandien neįsivaizduojama žiniasklaida: eilutė su publikacijos autoriaus pavarde; data, kada prašyta publikacija; antraštė, supažindinanti skaitytoją su tuo, apie ką bus publikacija. Piliетinio karo metais atsirado dar vienas bruožas, būdingas žiniasklaidai. Tai trumpas pranešimas, supažindinantis su įvykiu, glaustas istorijos nupasakojimas, įtraukiant atsakymus į klausimus *kas, kam, ką, kur, kada* ir *kodėl* po kurio seka išsamesnė informacija, citatos, paaiškinimai. Tokia struktūra vadinama *apversta piramidė* (Turow, 2009, p. 55).

Pamažu leidinių redakcijos tapo didelėmis kompanijomis, turinčiomis skirtingus skyrius, atsakingus už tokias sritis kaip spausdinimas, finansavimas, reklamavimas ir panašiai. Buvo pradėta bendradarbiauti su tokiomis organizacijomis, kurios galėtų greičiau išplatinti leidinius. Viena iš tokių organizacijų – *The Western Union Telegraph*. Kita tokia kompanija 1848 m. JAV įkurta agentūra *Associated Press (Jungtinė spauda)*. Ją įkūrė septyni New Yorko laikraščiai, kaip naujienų ieškančią organizaciją. 1907 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose

įkuriama dar viena informacijos agentūra *United Press International (Tarptautinė jungtinė spauda)*. Spausdinimas ir platinimas vis spartėjo ir tobulėjo, pasiekdami vis didesnes skaitytojų auditorijas. Taip parsidėjo masinė komunikacija. Tačiau tuometiniams leidiniams trūko nuotraukų, nes leidyklos nebuvo pritaikytos nuotraukų spausdinimui. Joseph'as Turow knygoje *Media Today* sako, jog XIX a. rašę žurnalistai buvo objektyvūs. Svarbiausia buvo pranešti naujienas nešališkai ir rašyti tik tiesą.

1890 metais pradėtas vartoti terminas „geltonoji žurnalistika“, apibūdinanti neetišką, neatsakingą, subjektyvią, melagingą, ieškančią sensacijų žurnalistiką. Viskas prasidėjo, kai du laikraščiai *New York World* ir *New York Journal* siekdami padidinti tiražus pradėjo ieškoti sensacijų ar net prikurdavo savų istorijų, kad tik sudomintų skaitytoją. Daugiau nei po dvidešimties metų (1920-1930) žiniasklaidoje atsirado dar vienas naujas elementas – nedidelio formato laikraštis. Juose buvo daug nuotraukų, sensacijų apie nusikaltimus ar kino žvaigždes. *Paskutiniame XX a. dešimtmetyje visame pasaulyje labai sparčiai ėmė plisti nauja, specifinė žiniasklaidos priemonė – internetas, turintis ir spausdintinių, ir audiovizualinių žiniasklaidos priemonių elementų. Internetas pradėjo formuotis 1969 m., kai JAV Gynybos ministerija sujungė kelis savo centrinius kompiuterius į vieną tinklą* (Urbonas, 2003). Internetas buvo tas tarpininkas, kuris apjungė tradicinę bei naująją žiniasklaidą. Kompiuterizuojami ne tik leidiniai bei jų spausdinimas, bet ir televizijos ar radijo transliacijos. Internetas spaudai (bei, žinoma, kitoms visuomenės informavimo priemonėms) suteikia galimybę būti pasiekiami visame pasaulyje.

Šiandien laikraščiuose galima rasti daugybę naujienų, informacinės medžiagos, reklamų. Sąvoka „naujienos“ kiekvienas leidinys, kiekvienas žurnalistas gali suprasti skirtingai. Žurnalistas gali priversti laikraštį sakyti tai, ką jis nori. Kaip jau minėta, kai kurie pranešimai būna tikri, atitinkantys faktus, kiti – sukuriami. Vienas laikraštis gali išspausdinti straipsnį pirmajame puslapyje, kitas – iš vis neįdėti tos naujienos į laikraštį. Redaktorių pasirinkimą (dėti straipsnį ar ne) gali įtakoti du veiksniai: įstatymai, kurie draudžia šmeižtą ir kišimąsi į asmeninį gyvenimą ir auditorijos interesai. Jei skaitytojas neris naujienų/informacijos, kuri jam atrodo įdomi ir vertinga, jis gali laisvai pasirinkti kitą laikraštį. O, žinoma, pačiam laikraščiui tai kainuos skaudžiai – galimas auditorijos praradimas ar net bankrotas. *Pagrindinis straipsnių laikraščiuose tikslas yra duoti skaitytojams tai, ko jie anksčiau neturėjo – informaciją, paaiškinimą, stebėjimus, analizę* (Randall, 2005, p. 122). Žurnalai nuo laikraščių skiriasi ne tik turiniu, bet ir laiko intervalu. Dienraščiuose kiekvieną dieną gali atrasti po kokią reksmingą naujieną su skambia antrašte. Tuo tarpu žurnalai leidžiami dažniausiai kas mėnesį. Čia į temą įsigilinama labiau nei laikraščiuose, straipsnis žurnale gali būti rengiamas kelias savaites, mėnesius. Šioje vietoje tikriausiai galima sakyti naujumo aspektas nėra toks svarbus. Kažin ar atsirastų žurnalų, kurie išgirdę kokią nors naujieną, tuoj pat

leistų savo naują numerį, nors, pavyzdžiui, jų paskutinis numeris išleistas dar prieš porą dienų. Žinių žurnalų auditorija aktyvi, o žurnalų, kuriuose daugiau iliustracijų nei faktų, auditorija pasyvesnė. Nes žinių žurnalai reikalauja daugiau dėmesio, susikaupimo. O laisvalaikio žurnalai ir suteikia galimybę atsipalaiduoti, „pavartyti puslapius“.

Vienas svarbiausių spausdintos žiniasklaidos priemonių bruožas yra visapusiškas tikrovės atspindėjimas. Nušviečiamos visos žmogaus gyvenimo sritys. Kai patobulėjo televizija ir radijas, laikraščių operatyvumas tapo sąlyginis, tačiau jis didesnis nei žurnalų. Vieni laikraščiai labiau orientuojasi į platesnę auditoriją, kitiems pirmoje vietoje – skaitytojų socialinė padėtis ar žmonių profesija.

Pranešimai, kuriais pirmiausiai susidomi skaitytojas būna susiję su tuo, ką skaitytojas jau kažkiek žino, buvo girdėjęs. Galima kelti klausimą *kodėl?*. Atsakymą į šį klausimą pateikia McLuhanas, teigdamas, jog racionalioms būtybėms matyti ir atpažinti savo patirtį naujoje materialioje formoje yra nemokamai teikiama gyvenimo malonė. Spauda atkartoja žmogaus suvokimo jaudulį, pasitelkdama jo suvokimo galias, sako autorius. Spaudoje labai svarbus vietos ir laiko aspektas. Jei iš laikraščio (straipsnio) ištrintume vietą ir datą, tai tas laikraštis niekuo nesiskirtų nuo kitos dienos laikraščio. *Spauda yra grupinė išpažinties forma, užtikrinanti bendruomenės dalyvavimą. Ji gali „nuspalvinti“ įvykius pranešdama apie juos ar juos nutylėdama. Bet būtent tai, kad bendruomenė kasdien gauna daugybę žinių, pateiktų greta, spaudai suteikia sudėtingą įdomumo aspektą* (McLuhan, 2003, p. 201).

Įvairių žiniasklaidos priemonių tarpusavio sąveika itin pasireiškia tada, kai visos jų papildo kitas ir kai tą pačią temą ar problemą kelios arba visos sprendžia tuo pat metu, pasinaudodamos savo specifika, informacijos šaltiniais, požiūriu į reiškinius, gyvenimo patirtimi, kūrybiniais sugebėjimais, leidinio ar programos periodiškumu ir operatyvumu (Urbonas, 2001, p. 61). Taigi žiniasklaidos priemonės bendradarbiauja, jos viena iš kitos gali perimti darbo formas ar metodus. Taip pat kartu gali spręsti uždavinius, pasiskirsčiusios pareigomis, kurias kiekviena visuomenės informavimo priemonė gali atlikti geriausiai. Žiniasklaidos priemonių bendradarbiavimas, sąveika derinant komunikacijos kanalus, žanrus, temas, padeda geriau nušviesti įvykius, geriau tenkinti auditorijos informacinius poreikius.

1. 2. Radijas: pirmas signalas ir transliacija internete

Radijas yra viena operatyviausių visuomenės informavimo priemonių. *<...> pranešimas iš įvykio vietos tuo pačiu metu gali būti ir perduodamas ryšių kanalais, ir priimamas klausytojų nesusiduriant su ypatingais techniniais sunkumais (kaip televizijoje)* (Urbonas, 2001, p. 52). Ši visuomenės informavimo priemonė skirta plačiajai auditorijai, kuri turi vienu metu ir

klausytis, ir suvokti tą informaciją, kurią perduoda radijas. Minėta žiniasklaidos priemonė nuo kitų skiriasi ne savo kalba, o tuo, kaip ji pateikiama. Žinoma, kaip ir visos kitos informavimo priemonės, radijas turi pateikti aktualią informaciją, sudominti auditoriją, sukelti tam tikras emocijas. Tačiau pagrindinis ir išskirtinis radijo bruožas yra tai, jog jis turi iš nematomo padaryti matomą. Juk, jei kalbame apie spausdintinę žiniasklaidą, tai ją galima ir paimti į rankas, ir matyti. Televiziją taip pat galima matyti ir klausyti, o radijo galima tik klausyti. Taigi viskas priklauso nuo žmogaus vaizduotės, nuo jo suvokimo. Kaip ir televizijoje ar spausdintinėje žiniasklaidoje čia, galima sakyti, „vyksta“ dialogas. Esant radijo pranešėjui, turi būti ir informacijos priėmėjas – klausytojas.

Kaip jau minėta, svarbiausia radijo savybė yra operatyvumas (kalbant apie operatyvumą, antroje vietoje turėtų būti televizija, o paskutinėje – spausdintos žiniasklaidos priemonės). Šioje srityje radijas ilgą laiką pirmavo prieš kitas visuomenės informavimo priemones, kol nebuvo išrastas internetas. Dažniausiai informacija apie svarbius, naujus, aktualius įvykius pranešama per radiją, o tada jau seka televizija ir laikraščiai. Radijas – tai visa apimanti žiniasklaidos priemonė, kurios laidos gali būti bet kuriame pasaulio taške. Klausantis radijo žmogus, tuo pačiu metu gali atlikti ir kitus darbus, jam nereikia nuolat būti prie pat imtuvo, nereikalaujama ypatingo dėmesio. Lankstumas būdingas ne tik radijai, bet ir jos klausytojams. Šios visuomenės informavimo priemonės laidos skiriamos visiems klausytojams arba atskirai kokiai grupei (pvz., pagal lytį, pagal amžių ir pan.).

Radijo darbuotojai tiria klausytojų poreikius, motyvus, interesus, kai sudarinėja programas. Programos struktūra nėra labai griežta, kaip, pavyzdžiui, televizijoje. Radijuje galima išskirti keletą programų rūšių: *žinių laidos, vietos įvykiai, aktualijos, pokalbių laidos, redakcijos laidos, didžėjų laidos, bendruomenės įvykiai ir visuomeninių paslaugų tarnybų pranešimai. Žinių laidoms* surinkti pranešimai įdomumu neturėtų aplenkti tų, kurie patenka į laikraščius. Čia taip pat galioja tikslumo ir laiko taisyklės. Nors pranešimuose radijuje svarbiausias glaustumas, nes juk žinių laida trunka paprastai tik kelias minutes. Kasdien transliuojamos laidos supažindina visuomenę su vykstančiais renginiais ar pan. Radijas negalėtų apsieiti be aktualijų, kurios įterpiamos į žinių laidas ir transliuojamos tiesiogiai iš įvykio vietos ar būna jau įrašytos.

Pokalbių laidos radijuje dažniausiai orientuojamos į naujienas. Čia gali savo nuomonę išreikšti laidos svečias ar į radijo stotį paskambinęs asmuo. Šioje vietoje, nors žurnalistas ir turi tam tikrus klausimus, ar yra pasiruošęs tam tikrą laidos scenarijų, jį gali pakeisti pašnekovas, pradėdamas kalbėti visai kita tema. O, jei laida vyksta tiesioginiame eteryje, žurnalistas turi būti ypač budrus, kad galėtų įjungti reklamą ar pan., jei pašnekovas pradeda kalbėti įžeidžiamai ar kaip nors kitaip pažeisdamas etines normas. Radijo stotys transliuoja laidas panašias į laikraščiuose spausdinamus straipsnius, kartais gali būti, jog radijo žurnalistai netgi cituoja tam tikras dienraščių

antraštes ir naujienas. *Didžėjai* muzikinėse laidose rengia įvairius konkursus, dalija prizus ir pan. Taigi kiekviena programa nusistato savo dienotvarkę, atsižvelgdami į laidos pobūdį ir auditoriją, bet kaip ir kitose žiniasklaidos priemonėse, čia taip pat svarbiausia yra naujiena. Radijo eteryje naujienos pateikiamos trumpiausiais, vadinasi, labiausiai koncentruotai.

Radijo ištakų reikėtų ieškoti XIX amžiuje ir pirminis tikslas nebuvo siejamas su pramogomis. Pasak, Ž. Pečiulio, radijo atsiradimas (kaip vėliau ir televizijos) leido masinėje komunikacijoje atsirasti šnekamajai kalbai (Pečiulis, 2009). Kai Samuelis Morse (*Samuel Morse*) 1842 metais sukūrė telegrafą (telegrafo sukūrimas suteikė galimybę perdavinėti informaciją ir tai daryti daug sparčiau nei iki tolo buvo įmanoma), mokslininkai ėmė ieškoti būdų, kaip būtų galima siųsti telegramas oru, pasinaudojant elektros bangomis ar dažniais.. 1895 m. šias idėjas įgyvendino italų mokslininkas G. Marconi ir jau buvo galima siųsti pranešimus į tolimas vietas, naudojantis kodu, kuris sudarytas iš taškų ir brūkšnelių. <...> *Hertzo signalai jau perduodami 400 metrų atstumu, šiek tiek vėliau – 2 km. Atstumai vis didėjo, o 1896 m. Anglijoje Morse's signalai jau siunčiami už 3 km, o metų – jau 25 km* (Pečiulis, 1997, p. 11). Buvo perdavinėjami Morse's abėcėlės signalai. Tačiau tuometinės italų vyriausybės tai nesužavėjo ir G. Marconi su savo išradimu išvyko į Didžiąją Britaniją. 1832 m. Sukuriamas laidinis telegrafas, o 1876 m. A. G. Bellas pristatė telefoną. Tačiau mokslininkai vis dar nerado būdo, kaip perduoti balsą nenaudojant laidų. Anot Ž. Pečiulio, R. Fessendenas (JAV) panaudojo aukšto dažnio kintamos srovės generatorių ir 1906 m. pirmą kartą buvo siunčiamas balsas (18 km atstumu). 1913 m. Europoje buvo daugiau nei 300 stočių, kurios galėjo nusiųsti signalus ten, kur nebuvo laidinių telegrafų. Pirmasis Pasaulinis karas pristabdė radijo vystymąsi. „Europoje reguliarios programos pradėtos transliuoti 1921 m. Nors Didžiojoje Britanijoje G. Marconio kompanija pradėjo eksperimentuoti jau nuo 1920 m., tačiau reguliari transliacija prasidėjo 1922 m.“ (1997, p. 14).

JAV ši visuomenės informavimo priemonė atsirado anksčiausiai, dar XX a. trečiojo dešimtmečio pradžioje. 1926 metais buvo įkurta *NBC (National Broadcasting company)*, kuri radijo bangomis siuntė garsą, o ne abėcėlinius signalus. Ši kompanija transliavo programas iš 24 stočių, esančių 21 mieste (Urbonas, 2003). Pasak V. Urbono, Europoje pirmoji radijo stotis pastatyta Vokietijoje, Vusterhauzene, 1920 m. Didžiojoje Britanijoje radijo transliacijos prasidėjo 1922 m. Tais pačiais, 1922 metais, Londone savo transliacijas pradėjo ir pirma radijo organizacija *BBC (British Broadcasting Company)*. Taip pat 1922 m. ir Prancūzijoje, Eifelio bokšte, buvo įkurta pirmoji radijo stotis. XX a. pabaigoje Prancūzijoje jau buvo 1740 privačių radijo stočių. Rusijoje radijas pradėjo veikti po dviejų metų – 1924 metais. Iš Azijos šalių pirmiausia radijo transliacijos pradėtos Japonijoje – 1925 metais, dar po dviejų metų Indijoje ir Kinijoje. Afrikos valstybėse radijas pradėjo reguliarias transliacijas XX a. trečiajame – ketvirtajame dešimtmečiuose: 1926 m. –

Senegale, 1928 m. – Egipte, 1936 m. – PAR. Tuo tarpu Australijoje reguliarios transliacijos pradėtos 1923 metais. Po devynių metų buvo įkurta vyriausybinių radijo stotis – *ABC (Australian Broadcasting Corporation)*, kuri dar ir šiandien dirba. Lietuvoje radijas pradėjo veikti 1926 metais. Tik po daugiau nei 60 metų savo transliacijas pradėjo komercinės radijo stotys (pvz., *M-1, Radiocentras, Pūkas, Lietus* ir kitos) (Urbonas, 2003).

XX a. stotys pradėjo transliuoti savo radijo laidas internetu. Internetiniam radijui nereikia jokių radijo siųstuvų. Laidas internetu galima retransliuoti arba jos gali būti transliuojamos ir kuriamos tik internetui. 1994 m. lapkričio 7 d. *WXYZ* buvo pirmoji tradicinė radijo stotis, kuri pranešė, jog pradeda radijo transliacijas internetu. Po dvejų metų *Virgin Radio – London* pradėjo tiesiogines transliacijas internetu, tai buvo pirmasis internetinis radijas Europoje. 1995 m. *BBC* pradėjo skaitmenines radijo transliacijas.

Dauguma radijo stočių šiandien jau turi ne tik savo internetinę svetainę, bet suteikia galimybę ir tiesiogiai klausytis radijo per internetą. Lietuvoje tokias galimybes suteikia *European Hit Radio, Power Hit Radio, Kelyje, Opus3* ir kitos. Netgi yra įkurtas radijo stočių portalas (www.fm.lt), kuriame galima rasti ne tik lietuviškų radijo stočių, transliuojančių savo programas internetu, sąrašą, bet ir kitų pasaulio šalių radijo stotis. Remiantis *TNS Gallup* 2009 m. metine žiniasklaidos tyrimų apžvalga, pagal vidutinę pasiektą savaitės auditoriją pirmauja radijo stotis *M-1*, antroje vietoje – *Lietus*, o trečioje – *LRI*. O pagal klausytojų laiką šios radijo stotys apsieičia vietomis – *LRI* (18,8%), *Lietus* (13,9%) ir *M-1* (10,8%).

<...> *Atsiradus radijui, buvo kalbama, kad greitai taps nereikalingi laikraščiai bei informacijos agentūros* <...> (Urbonas, 2003). Tačiau taip neįvyko. Neišnyko nei spausdintinė žiniasklaida, nei pats radijas. Šie išradimai tik pagerino ir paspartino informacijos perdavimo būdus.

1. 3. Televizija: nuo mechaninės iki skaitmeninės

Televizija dabar viena labiausiai paplitusių žiniasklaidos priemonių pasaulyje. Žmonės renkasi šią visuomenės informavimo priemonę ne tik kaip laisvalaikio praleidimo būdą, žiūrint kokį nors filmą ar pramoginę laidą, bet ir domintis dienos aktualijomis, pasaulyje vyraujančiomis problemomis. Jie nori sužinoti, ką atitinkamu klausimu mano kiti ir ar jų nuomonės sutampa. Svarbiausias tikslas – perduoti socialinę informaciją, tai, kas būtina žinoti apie visuomenę, jos gyvenimą. Šios naujienos padeda žmogui suvokti jį supantį pasaulį, geriau susiorientuoti esamoje situacijoje. Remiantis *TNS Gallup* 2009 m. metine žiniasklaidos tyrimų apžvalga, vienas Lietuvos gyventojas kasdien prie televizoriaus praleidžia vidutiniškai apie 3 valandas ir 26 minutes.

XX amžiuje atsirado viena populiariausių žiniasklaidos priemonių – televizija. Per kelis istorijos šimtmečius televizija nuėjo ilgą kelią. Iš pradžių tai buvo primityvi mechaninė

televizija, vėliau ją keitė elektroninė, modernesnė televizija. Televizijos išradimas negali būti siejamas su koku nors vienu žmogumi. Nuopelnai, kuriant televiziją priskiriami viso pasaulio mokslininkams. Pirmą kartą televizijos pavadinimas buvo pavartotas 1900 metais pasaulinės Paryžiaus parodos metu vykusiame tarptautiniame elektrotechnikos kongrese rusų inžinieriaus Konstantino Perskio. Tačiau televizijos ištakų galima ieškoti jau XIX amžiuje. *XX a. pradžioje TV tyrinėtojai turėjo dvi galimybes – mechaninį vaizdo išskaidymą P. Nipkovo diskais ir B. Rozingo elektroninį vamzdį* (Pečiulis, 1997). Mechaninės televizijos pradininku laikomas vokiečių kilmės mokslininkas Nipkovas, kuris vaizdams perduoti naudojo metalinį diską. 1923 m. Vladimiras Zvorykinas išrado ikonoskopo kamerą (vaizdą elektros signalu verčiantis prietaisas) ir kineskopo vamzdį (vaizdą atkuriantis prietaisas), kurie naudojami televizoriuje. Škotų mokslininkas Dž. Bairdas parodė pirmąją elektromechaninę televizijos sistemą ir ją pateikė plačiajai visuomenei, pademonstravo Londono didžiosiose parduotuvėse. 1926 metais Londone atidaryta pirmoji televizijos studija. Tas pats škotų mokslininkas įkalbėjo BBC, kad jie pradėtų transliuoti bandomas televizijos laidas trumpųjų bangų diapazonu. Perduodamą vaizdą galėjo sudaryti tik 30 eilučių, nes tik tiek skylių buvo Bairdo sukurtuose diskuose. Ketvirtajame dešimtmetyje mechaninę televiziją pamažu pradėjo išstumti elektroninė televizija. Ši televizija vaizdo atkūrimui naudojo vakuuminius elektronų vamzdelius. Jau po metų (1927m.) amerikiečių inžinierius P.T. Farnsworthas sukūrė visiškai elektroninę televizijos sistemą. 1931 m. Elektroninės televizijos transliacijos pradėtos Los Andžele ir Maskvoje. Pasak V. Urbono, 1936 m. transliacijos pradedamos Vokietijoje bei Didžiojoje Britanijoje, 1937 m. – Prancūzijoje, 1938 m. – JAV ir dar po metų – Rusijoje. 1937 m. BBC pradeda reguliariai transliuoti televizijos programas (Urbonas, 2003).

Antrasis pasaulinis karas sustabdė televizijos vystymąsi, tačiau iškart po karo televizijos istorija ėmė sparčiai tęstis. 1950 metais pasaulyje jau buvo virš 12 milijonų televizorių. Tais pačiais metais pradėtos spalvotos televizijos transliacijos. 1980 m. Atlantoje pradėjo veikti televizijos stotis *CNN*. Vėliau buvo įkurta ir radijo stotis. *CNN tapo viena populiariausių televizijos ir radijo kompanijų visame pasaulyje* (Urbonas, 2003)

Azijoje, Afrikos bei Australijos televizijos transliacijos pradėtos kiek vėliau nei Europoje. Pirmiausia televizijos programos rodomos Japonijoje – 1953 metais, Indijoje ir Kinijoje – 1956-1959 metais. Afrikoje, pirmoji šalis, kurioje pradėtos televizijos transliacijos (1960 m.) – Egiptas. Tuo tarpu Australijoje televizija atsirado 1956 metais (Urbonas, 2003).

Latvijoje nacionalinis transliuotojas savo programas pradėjo 1954 metais. Kalbant apie Lietuvą, tai čia televizija pradėta transliuoti 1957 metais. Vilniuje pradėjus transliuoti pirmąsias televizijos programas, buvo apie 30 televizorių, o metų pabaigoje jų skaičius šoktelėjo iki 1,5 tūkstančių. Tik 1975 metais Lietuvoje pradėtos spalvotos televizijos transliacijos.

Galima išskirti tris signalų perdavimo būdus – antžeminis, palydovinis bei kabeliais. Pradžioje buvo transliuojama antžeminiais tinklais (metrinėmis arba decimetrinėmis bangomis). Vėliau atsirado kabelinė bei palydovinė televizija. Tradiciškai televizija transliuojama analoginių tinklų dėka. Analoginio transliavimo signalas siunčiamas nenutrūkstamu srautu. Žiūrovai negali paveikti perduodamų programų turinio. Esminis veiksnys, turintis įtakos televizijos konvergencijai, yra signalo skaitmenizavimas. Skaitmeninę televiziją pavyko įgyvendinti glaudinimo technologijų tobulinimo dėka.

Kol dar nebuvo televizijos, pagrindinės žiniasklaidos priemonės buvo spauda ir radijas. Tačiau dabar galima sakyti, jog tampame „žiūrovų tauta“. *Nuo televizijos pasirodymo pasikeitė daugybė dalykų. Ši nauja medija stipriai prisilgė ne tik kiną, bet ir nacionalinius žurnalus* (McLuhan, 2003, p. 299). Televizija skiriasi nuo spausdintinių žiniasklaidos priemonių ir tuo, jog čia galima transliuoti tiesiogiai, o juk laikraštį iškart išspausdinti, įvykus kokiam nors įvykiui, būtų sudėtingiau. Taigi televizija bet kokiu metu gali nutraukti filmo, programos transliaciją ir pateikti naujausias žinias apie tam tikrus įvykius (nors radijo padėtis čia daug geresnė). Kitaip sakant, televizijoje laiko momentas turbūt yra pats ryškiausias. Kalbant apie greitį ir kokybę, galim paminėti tokius du globalius kanalus kaip *CNN* ir *BBC*. *CNN* yra neginčytinas lyderis, tačiau *BBC* vis bando su juo konkuruoti. *CNN International* turi penkis skirtingus tinklus, atskirais regionais padengiant visą žemės rutulį. Jie taip pat pradėjo transliacijas atskirų šalių rinkai (pvz., Turkijoje, Ispanijoje). O *BBC World* turi tik specializuotas transliacijas (pvz., Pietų Azijai, Artimiesiems Rytams). *CNN* tikslas – būti pirmaisiais, pateikti įvykį kaip galima greičiau. O *BBC* akcentuoja aukštą analitiškumo lygį ir ši analitiko reputacija leidžia sėkmingai konkuruoti.

Televizijos auditorija skiriasi nuo spaudos auditorijos. Juk skaitant laikraštį ar kokią kitą spausdintą leidinį susikoncentruojama daug labiau nei žiūrint televiziją. Taigi televizijos auditorija, galima sakyti, yra ne tokia įdėmi kaip spausdintinių žiniasklaidos priemonių auditorija. Taip pat čia didelė reikšmė teikiama vaizdui. Kaip sako Janet Kolodzy, televizija be vaizdo būtų radijas. Televizija gal daugiau asocijuojasi su poilsiu, nes ją daugiausia žiūrima namuose, o, pavyzdžiui, laikraštį gali skaityti bet kurioje vietoje, kad ir autobuse, darbe. Taigi televizija žiūrovui asocijuojasi su tam tikra ribota erdve, dažniausiai namais.

Kiekvienas naujas išradimas (šiuo atveju kalbama apie žiniasklaidos priemones) sutinkamas kaip prieš jį atsiradusios priemonės „pakaitalas“. Kaip jau minėta, atsiradus radijui buvo manoma, jog išnyks laikraščiai, o atsiradus televizijai, kad nebeliks prieš tai buvusių žiniasklaidos kanalų. Tačiau naujos žiniasklaidos priemonės neužima senųjų priemonių pozicijų, o veikia greta jų ar su jomis sąveikauja.

2. NAUJOSIOS ŽINIASKLAIDOS YPATYBĖS

Iki 1980 metų žiniasklaida buvo siejama su tokiomis informacijos priemonėmis kaip spauda, televizija, radijas ar kinas. Šiandien skaitmeninis radijas, televizija ar kinas – jau nebe naujiena. Netgi spausdintinė žiniasklaida perkelta į skaitmeninę erdvę. Terminas „naujoji žiniasklaida“ iškilo dešimtajame dešimtmetyje. Priešingai nei „tradicinė žiniasklaida“, šis terminas „naujoji žiniasklaida“ nebuvo prisitaikantis prie esamos padėties, jis tiesiog skelbė, jog tradicinė žiniasklaida yra jau pasenusi arba mirusi, išnykusi. Nors naujoji žiniasklaida ir yra labai priklausoma nuo kompiuterizacijos, tačiau tai nebuvo tik „skaitmeninė žiniasklaida“. Tai buvo ne kita, į skaitmeninę formą pervesta žiniasklaida, bet daugiau interaktyvi priemonė. Nors terminas „naujoji žiniasklaida“ jau buvo vartojamas nuo 1960-ųjų, tačiau labiausiai jis iškilo, kai atsirado „.com“ (taškas *kom*) manija, kibernetinė erdvė ir interaktyvioji televizija. Kalbant apie skaitmeninę žiniasklaidą būtų galima išskirti tokias technologijas (Creeber, Glen; Martin Royston, 2008, p. 2):

- Internetas ir *World Wide Web*;
- Skaitmeninė televizija;
- Skaitmeninis kinas;
- Personaliniai kompiuteriai (PC);
- DVD (skaitmeninis universalusis diskas arba skaitmeninis vaizdo diskas);
- CD (kompaktinis diskas);
- Nešiojamas grotuvas (pvz., MP3);
- Mobilusis telefonas;
- Vaizdo (kompiuteriniai) žaidimai;
- Virtualioji realybė (VR);
- Dirbtinis intelektas (AI).

„Naujoji žiniasklaida“ galbūt nėra tobulas apibrėžimas šioms visoms technologijoms apibūdinti, tačiau tai vienas tų terminų, kuris vis labiau atpažįstamas ir vartojamas tarptautiniu mastu ir, kuris siejamas su komunikacijos transformacija. Skaitmeninė žiniasklaida pranoksta analogines technologijas tuo, kad jos informacija galima lengvai perkelti iš vienos žiniasklaidos priemonės į kitą, išplatinti, transliuoti vienu metu keliais kanalais, įrašyti į atmintį. Taip pat skaitmenine informacija galima lengvai manipuluoti ir galutinis variantas gali būti atgaminta be jokių kokybinių trūkumų. Skaitmeninės technologijos aplenkia analogines sistemas greičiu bei kokybe.

Vieną pagrindinių vaidmenų skaitmenizacijos eroje atlieka internetas. Milijonai žmonių visame pasaulyje dabar lengvai ir greitai gali rasti norimą informaciją internete. Pasak Gleno Creeberio ir Roystono Martino, lyginant su enciklopedijomis, knygomis, tradicinėmis bibliotekomis, internetas gali per akimirką surasti bet kokius duomenis, nereikia perversti daugybės tomų, puslapių. Viskas pasiekama keliais kompiuterio (ar kitos priemonės, turinčios prieigą prie interneto) klavišų paspaudimais. Remiantis portalo www.internetworldstats.com duomenimis, 2007 metais pasaulyje buvo 1.319 milijardų interneto vartotojų, tai labai didelis skaičius, atsižvelgiant į tai, jog daugumai žmonių personaliniai kompiuteriai tapo prieinami tik 1990 metais.

Naujoji žiniasklaida ir skaitmeninė revoliucija yra dalis globalios kultūrinės transformacijos, kuri tikėtina, jog padarys tokią pačią didžiulę įtaką pasauliui kaip spaudos bei elektrifikacijos vystymasis (Creeber, Glen; Martin, Royston, 2008, p. 5). Skaitmeninės žiniasklaidos atsiradimas privertė pasikeisti ne tik pasaulį, bet ir visuomenę. Per neįtikėtinai trumpą laiką įvyko daug technologinių bei socialinių transformacijų. Geresni telefonų ryšiai, internetas, skaitmeninė televizija, palydovinės technologijos – tai priemonės pagerinusios komunikaciją. Dabar kiekvienas gali susisiekti su žmonėmis, esančiais kitose valstybėse, kituose žemynuose. Tačiau naujosios technologijos siejamos ne tik su teigiamais aspektais – komunikacija tapo virtualia. Vis dažniau tikruosius santykius keičia virtualūs, bendravimą „akis į akį“ keičia virtualus – žmogaus „bendravimas“ su kompiuteriu. Komunikacija „vienas žmogus su kitu“ tapo nebereikalinga, antrame plane, dabar viešpatauja tokia komunikacija, kur „visi bendrauja su visais“.

Internetas taip pat laikomas pavojinga ir nekontroliuojama priemone, kurioje galima rasti pornografijos, religinio ar politinio fanatizmo, kompiuterinių virusų ir panašiai. Internetas kaltinamas ir tuo, jog apriboja žmonių pasirinkimą ir bruka jiems nereikalingus niekus, pavyzdžiui, nekokybiškas televizijos laidas, nesuteikiančias žmogui jokios naudos ar malonumo.

Kinija ar Iranas yra įvedusios internetinių puslapių cenzūrą, šnipinėja ir persekioja interneto vartotojus, *blogerius*. *Google* ir *Microsoft*, esant tokioms sąlygoms atitinkamose valstybėse, gina savo verslą, apkaltindami cenzūros šalininkus žmogaus teisių pažeidimu. Gali pasirodyti, jog Vakaruose informacijos paieškos yra laisvos ir nekontroliuojamos, tačiau iš tikrųjų internetiniai puslapiai stipriai kontroliuojami ideologinių bei komercinių jėgų.

Pasak Levo Manovich, nereikėtų stebėtis, jog moderniosios žiniasklaidos plėtra prasidėjo tuo pačiu metu kaip ir kompiuterių vystymasis. Žiniasklaidos ir kompiuterių „mechanizmai“ buvo būtini norint, kad veiktų modernios žiniasklaidos bendruomenės. Spauda, televizija, fotografija sukūrė tradicinę žiniasklaidą, o kompiuteris – naująją (Manovich, 2001). Savo knygoje *The Language of the New Media* Levas Manovich‘us išskiria penkis bruožus,

būdingus naujajai žiniasklaidai, tačiau priduria, jog jie atitinka ne visas naujosios žiniasklaidos priemones.

1. Skaitmeninis pateikimas. Visi naujosios žiniasklaidos objektai arba sukurti kompiuteriu, arba perdaryti iš analoginės žiniasklaidos šaltinių ir sudaryti iš skaitmeninių kodų. Jie vaizduojami skaitmeniškai. Procesas, kai informacija verčiama į skaičių pavidalą vadinamas skaitmenizacija. Naujosios žiniasklaidos objektas gali būti pavaizduotas matematiškai. Kitaip sakant, žiniasklaida tampa programine. Naujoji žiniasklaida yra analoginė žiniasklaida tik pateikta skaitmeniniu būdu.

2. Moduliškumas (*Modularity*). Žiniasklaidos elementai, pavyzdžiui, paveikslėliai, garsai, figūros pristatomi kaip „rinkinys“, sudarytas iš atskirų pavyzdžių, atskirų detalių. Tačiau elementų šis priskyrimas kažkokiai didelei grupei, išlaiko jų identiškumą, jo nepanaikina. Pavyzdžiui, internetas taip pat sudarytas iš modulių. Jį sudaro daugybė internetinių puslapių, kurie susideda iš atskirų žiniasklaidos elementų, tai gali būti ir tekstas, ir nuotrauka, ir lentelė, ir pan. Tačiau nereikėtų manyti, jog jei koks nors elementas priklauso atitinkamam puslapiui, tai jis negali egzistuoti vienas be to internetinio puslapio.

3. Automatizacija. Pirmieji du požymiai (žiniasklaidos objekto skaitmeninis kodavimas ir moduliškumas) susieja naują žiniasklaidą su automatizacija. Galima sakyti, žmogus šiam kūrybos procesui tampa beveik nebereikalingas. Pavyzdžiui, automatiškai galima pagerinti kontrastą, nustatyti figūros briaunas ar pakeisti jos proporcijas.

4. Nepastovumas. Naujosios žiniasklaidos objektas nėra kažkas, kas nustatyta ir nekinta. Pasak autoriaus, nepastovumas, tai dar viena pasekmė skaitmeninio kodavimo bei žiniasklaidos objekto modulinės struktūros. Vietoj vienodų kopijų, naujosios žiniasklaidos objektas suteikia galimybę atsirasti skirtingoms versijoms. Priešingai nei analoginė žiniasklaida, kur kiekviena kita kopija praranda savo kokybę, skaitmeniniu būdu užkoduota žiniasklaida gali būti dauginama daugybę kartų be jokių kokybinių nuvertėjimų.

5. Užkodavimas. Kodavimas paverčia žiniasklaidą kompiuterio informacija. Naujoji žiniasklaida yra sukurta kompiuteriu, juo ir platinama, rūšiuojama bei išsaugoma kompiuteryje. Visa skaitmeninė žiniasklaida (tekstai, nejudantys paveikslėliai, vaizdo ar garso informacija, trimatė erdvė) naudoja tą patį skaitmeninį kodą. Tai leidžia skirtingoms žiniasklaidos priemonėms būti rododomis per vieną mechanizmą – kompiuterį, kuris veikia kaip daugialypės terpės rodymo, perteikimo priemonė. Užkodavimas šioje vietoje reiškia, atitinkamos informacijos pavertimą kitu formatu (Manovich, 2001, p. 27).

Viena vertus, galima sakyti, jog naujoji žiniasklaida tėra tik kitos rūšies žiniasklaida, o kita vertus – tai galima vadinti tam tikra kompiuterinės informacijos rūšimi. *Naujoji žiniasklaida gali būti panaši į žiniasklaidą, bet tai tik išorė* (Manovich, 2001, p. 48).

2. 1. Internetas – kaip komunikacijos ir informacijos revoliucija

2.1.1. Interneto raidos bruožai

Interneto istorijos pradžia skaičiuojama dar nuo „Šaltojo karo“ laikų. 1957 metais Sovietų Sąjunga paleido pirmąjį dirbtinį Žemės palydovą *Sputnik*. Pasak A. Vespignanio ir R. Pastor-Satorras, kaip atsakas į tai JAV Gynybos departamente buvo įkurta agentūra *ARPA*, kuri kūrė koimpiuterines telekomunikacijas. Agentūros tikslas buvo – kurti kompiuterinį tinklą, kuris veiktų ir atominio karo metu. Ši agentūra turėjo padėti JAV pirmauti technologijų bei mokslo srityse, siejamose su karo pramone. Iš pradžioje tai buvo tik kelių universitetų ir Gynybos ministerijos uždaras tinklas kurį vadino *ARPANET*. Tai buvo pirmasis keturių kompiuterių tinklas. 1969 metais buvo atliekamas pirmas bandomasis apsikeitimas informaciniais paketais tarp universitetų.

ARPANET turėjo pakeisti tradicinę sistemą, kur informacija perduodama per vieną šaltinį. Kalbant apie karinius tikslus – tokia sistema netiko, nes, jeigu bus pažeistas pagrindinis mazgas, būtų prarasta visa informacija. Taigi reikėjo, jog visi sujungti kompiuteriai turėtų tokias pačias funkcijas bei galimybes, ir norint sunaikinti informaciją, reikėtų pažeisti visus kompiuterius. 1971 metais *ARPANET* apėmė 15, o 1972 jau 37 mazgus. Daugiausia tinklas buvo naudojamas kaip elektroninis paštas: žinučių siuntimui bei naujienų perdavimui. Tais pačiais metais *ARPANET* buvo viešai pristatytas Vašingtone, Tarptautinėje kompiuterių ir komunikacijų konferencijoje. Tinklą jau jungė 40 kompiuterių.

Knygos *Evolution and the Structure of the Internet* autoriai teigia, jog 1973 metais *ARPANET* tampa tarptautiniu, prie jo prisijungia Londono bei Norvegijos universitetai. Tačiau tai vis dar išlieka tinklas, susijęs su kariniais tikslais. 1976 metais Anglijos karalienė Elizabeth II išsiunčia savo pirmą elektroninį laišką. 1981 metais mazgų skaičius padidėja iki 213 ir kas dvidešimt dienų prisijungia po dar vieną naują kompiuterį. 1982 metais sukuriamas IP (*Internet Protocol*, perdavimo kontrolės protokolas). 1983 metais šis tinklas buvo padalintas į du atskirus – *ARPANET*, skirtas civiliams ir *MILNET*, skirtas kariuomenei. Šių tinklų junginys buvo pavadintas „Internet“ (internetas).

Devintajame dešimtmetyje prasideda kompiuterių era. Auga skaičius žmonių, kurie turi įsigiję kompiuterius, jais naudojami ne tik darbe, bet ir namuose. Tinklai atsiranda jau ir

Europoje. 1985 metais internetas apjungia jau 2000 mazgų. Po poros metų žmonių, internetą naudojančių kompiuterių skaičius padidėja iki 10000. Informacijos vaizdavimui buvo pasitelktas hipertekstas. Tokia informacija 1990 metais gavo *World Wide Web* vardą. Pradžioje priėjimą prie interneto turėjo tik su mokslu susiję žmonės, netgi buvo draudžiama naudoti internatą komerciniams tikslams, vėliau (devintajame dešimtmetyje) atsirado daugiau įvairių komercinių mazgų. Taip pat tais pačiais metais baigėsi interneto pirmtako *ARPANET* egzistavimas, jis suskyla į daugelį kitų tinklų (vyraujančiu pasidaro *NSFNET*) (A. Vespignanio; R. Pastor-Satorras, 2004) . Minesotos universiteto programuotojai sukūrė programą *Gopher*, kuri pateikė sąrašą bylų, iš kurių vartotojas gali pasirinkti jį dominančią ir vienu paspaudimu jau gauna norimą informaciją. Po dviejų metų pradeda transliuoti garsinė ir vaizdinė medžiaga. 1992 metais prie interneto prisijungusių kompiuterių skaičius jau viršija milijoną ir kasdien skaičius sparčiai auga. Interneto globalumas leidžia visą norimą informaciją rasti vienoje vietoje.

2. 2. Tradicinė ir naujoji žiniasklaida

Nauji dalykai keičia senus. Atsiradus naujajai žiniasklaidai pradeda kalbėti apie senosios (tradicinės) žiniasklaidos išnykimą. Tačiau šios abi žiniasklaidos formos turi savo specifinius bruožus, būdingus tik joms, savo auditoriją, savo informacijos pateikimo formas ir pan. Todėl egzistuojamos vienu metu, jos viena kitos nepanaikina, bet tuo pačiu ir papildo, suteikia savybių, kurių anksčiau ta informavimo priemonė neturėjo (pvz., laikraštį padaro nebe popierinį ir pan.).

Vienas iš tradicinės bei naujosios žiniasklaidos skirtumų galėtų būti – informacijos pateikimas ir jos išsaugojimas. Spaudos žurnalistui parašius rašinį, jis perkeliamas į laikraštį (ar kitą popierinės žiniasklaidos leidinį). Tačiau publikacija visuomenei tampa prieinama tik kitą dieną (jei tai dienraštis), kitą savaitę (jei tai savaitraštis), kitą mėnesį (jei, pavyzdžiui, tai žurnalas). Televizijoje – panašiai. Sukūrus reportažą, jis iškart nepasirodo ekrane, o būna parodomas per kokią nors laidą (ir kuriamas atitinkamai laidai), pavyzdžiui, per žinias. Su radiju kiek kitaip, čia transliacijos vyksta tiesiogiai, taigi galima atitinkamą naujieną pranešti iškart ją sužinojus.

Internetiniai laikraščiai pateikia informaciją kitokiais būdais nei tradicinė žiniasklaida. Virtualioje erdvėje žinios papildomos, atnaujinamos ne kasdien, o, galima sakyti, visada. Nuolat vyksta atnaujinimai, tik sužinojus kokį naują faktą, gavus naują informaciją. Naujienų žiniasklaida internete keičia tradicinę „vienas visiems“ komunikaciją į „visi visiems“ (Gillmor, 2004, p. 26). Plėtojantis žiniasklaidos technologijoms ir dėl didžiulio interneto

populiarumo, dienraščiai internete iškilo kaip vyraujanti priemonė, perduodanti naujienas, svarbią informaciją.

Tradicinės žiniasklaidos priemonės siekdamos neprarasti savo pozicijų rinkoje, neprarasti savo auditorijos turi galvoti apie greitį, kaip greičiau perduoti informaciją vartotojui. Todėl tradicinė žiniasklaida turi sąveikauti su naująja. <...> *Tradicinės (spauda, informacijos agentūros, radijas, televizija) ir naujosios (internetas, elektroninė žiniasklaida) visuomenės informavimo priemonės šiandien sėkmingai funkcionuoja ne tiek tarpusavio konkurencijos, kiek vaisingo bendradarbiavimo sąlygomis* (Urbonas, 2003, p. 30). Vis daugiau tradicinės žiniasklaidos atstovų turi internetines svetaines, kuriose pateikia publikacijas, reportažus. Kalbant apie laikraščius, tai Lietuvoje vieni iš turinčių internetines leidinio versijas yra šie dienraščiai: *Lietuvos rytas, Respublika, 15 minučių, Kauno diena, Vilniaus diena, Šiaulių kraštas, Vakarų ekspresas*. Internetiniai dienraščiai duoda informaciją panašią (arba net tą pačią) kaip ir spausdinti dienraščiai. Lyginant su spausdintais dienraščiais tikimasi, jog internetiniai straipsniai bus trumpesni, su sutrumpintomis naujienomis ir susieti su kitais straipsniais (pateiktos nuorodos į kitus susijusius straipsnius). Pagrindinis skirtumas tarp šių dviejų žiniasklaidos priemonių yra informacijos perdavimas, tai yra, kaip informacija susisteminama ir pateikiama auditorijai.

Ir tradicinės, ir naujosios žiniasklaidos žurnalistai vadovaujasi tokiomis pačiomis taisyklėmis rinkdami ir publikuodami informaciją. Bet priešingai nei tradicinė žiniasklaida, tinklas siūlo neribojamą informacijos saugyklą. Naujoji žiniasklaida leidžia „atsitiktinę“ informacijos paiešką. Priešingai nei filmas ar vaizdo kasetės, kurios saugo nuoseklią informaciją, kompiuterio atmintis leidžia greitai, tik keliais „pelės“ paspaudimais rasti bet kokią norimą informaciją. Kiekviena publikacija, esanti internete, gali būti įrašyta, nukopijuota į kompiuterį. Kompiuteris tampa ta grandis, kuri leidžia žmonėms bendrauti, gauti informaciją, kad ir kur jie bebūtų.

Dar vienas skirtumas tarp tradicinės ir naujosios žiniasklaidos – auditorijos atsakas, informacijos suvokimas. Tradicinė žiniasklaida negauna iš vartotojų atsako. Žmogus pasižiūri televizorių, paskaito laikraštį ar pasiklauso radijo programos, tačiau jo nuomonė apie atitinkamą laidą ar publikaciją retai kada būna išgirsta (žinoma, nekalbant apie tuos atvejus, kai, pavyzdžiui, vyksta tiesioginė transliacija ir žiūrovai/klausytojai gali skambinti ir išsakyti savo nuomonę tam tikrais klausimais). *Internetu erdvė leidžia išsikalbėti kiekvienam, tai vieta, kurioje visi lygūs ir kur kiekvienas turi teisę būti išklausytas* (Pečiulis, 2009, p. 39). Priešingai naujosios žiniasklaidos auditorija, ji gali pasisakyti bet kada, parašyti komentarą po bet kuria publikacija, prie bet kurio reportažo, bet kurios nuotraukos. Internetas suteikė galimybę kiekvienam vartotojui kurti asmeninę erdvę, manipuluoti teksto, garso, statiško ir filmuoto vaizdo turiniu, dalyvauti renkant ir vertinant informaciją (apklausos, balsavimai, komentarai) (Pečiulis, 2009). Tai, kas pakliūna į internetą, jo turinys, galima sakyti yra nekontroliuojama (tai turbūt

labiausiai taikoma publikacijų komentarams). Kiekvienas gali pasakyti, ką jis nori, ką galvoja. Žinoma, tai gali būti ir šmeižiantis pranešimas, šališka nuomonė ir pan., nes jiems suteikiama kalbos laisvė (nors kai kuriuose žiniatinkliuose jau atsirado redaktoriai, kurie atsakingi už komentarus: kuriuos galima publikuoti, kurių – ne). Taip netgi galima užbėgti už akių tiems, kurie atrinkinėja informaciją, kurią turėtų pamatyti visuomenė ir, kurią individai randa tradiciniuose žiniasklaidos kanaluose. Sekant naujienas internete galima sužinoti kokia yra oponentų nuomonė, ką mano masinė auditorija. Atitinkamai reaguoti į jų pasisakymus ir užkirsti kelią netiksliems pranešimams. Atsiradus internetui, žurnalistai (ir ne tik jie) gali pasiekti vartotojus ir perduoti jiems tam tikrą žinią/naujieną visame pasaulyje. Pranešimas parašytas vienoje šalyje (vietinės reikšmės pranešimas) gali susilaukti komentarų (teigiamos/neigiamos reakcijos) iš pačių įvairiausių vietų visame pasaulyje. Naujoji žiniasklaida priešingai nei tradicinė yra interaktyvi.

Taip pat, kalbant apie naujosios ir tradicinės žiniasklaidos skirtumus, galima paminėti ir tai, jog virtualioje erdvėje pateikiamas turinys yra nemokamas. O, pavyzdžiui, dauguma spausdintų leidinių yra mokami. Todėl skaitytojas, dėl finansinių sumetimų, gali nebesirinkti spausdintos žiniasklaidos leidinių, o tiesiog pasiskaityti naujienas internete. Tačiau, jei kalbama, pavyzdžiui, apie žurnalus, dauguma jų (turinčių internetines svetaines) pateikia tik dalį publikacijos internete, taip norėdami sudominti skaitytoją, „pasufleruodami“ apie ką bus rašoma leidinyje. Taigi čia galima sakyti, jog susivienija ir naujoji, ir tradicinė žiniasklaida, kad pritrauktų kuo daugiau vartotojų. <...> *Internetas visai nesiruošia pakeisti tradicinių žiniasklaidos priemonių, o priešingai – padeda išplėsti jų skaitytojų, klausytojų bei žiūrovų auditoriją virtualioje erdvėje* (Urbonas, 2003, p. 27)

Naujoji žiniasklaida – tai tradicinės žiniasklaidos evoliucija informacijos ir komunikacijos technologijų sferoje. Visa tradicinė žiniasklaida gali būti perkelta į internetą. Užtenka vienos priemonės, vieno kanalo, kad galėtum klausytis ir radijo, ir žiūrėti televizijos laidas, ir skaityti spaudos publikacijas. Naujoji, elektroninė žiniasklaida pateikia jos (tradicinės) turinį kitokia forma, čia nebereikia popieriaus, televizoriaus ar radijo aparato, reikia tik priemonės, kuri turi prisijungimą prie interneto.

Tradicinė ir naujoji žiniasklaida – jau iš pavadinimų „tradicinė“ (tai, kas buvo, kas įprasta, nusistovėję) ir „naujoji“ (tai, kas dar nepažįstama, ko dar nebuvo) atrodytų, jog tai visiškai skirtingos sritys, konkuruojančios tarpusavyje. Tačiau jas vienija žodis „žiniasklaida“, kurios tikslas yra informacijos skleidimas, teikimas visuomenei. Todėl kalbant apie šias dvi sritis galima išskirti ne tik skirtumus, bet ir bendrumus, kur vienas, ir turbūt svarbiausias, yra bendro tikslo siekimas.

3. KONVERGENCIJA – NAUJOSIOS ŽINIASKLAIDOS REIŠKINYS

3. 1. Konvergencijos raida: nuo matematikos iki žiniasklaidos

Technologijų, verslo ar žurnalistikos vystymasis (prasidedant XXI amžiui) atrodė neįsivaizduojamas be termino „konvergencija“. Šis žodis aiškinamas kaip informacinių technologijų, žiniasklaidos ir telekomunikacijų sferų susiliejimas. Terminas buvo vartojamas, avyzdžiui, kalbant apie bendras strategijas (pavyzdžiui, AOL ar Time Warner susijungimas), apie technologijų vystymąsi (pvz., interaktyvi televizija), bendradarbiavimą tarp dienraščių ar TV kanalų (prisidedant prie vienas kito darbo).

Pirmiausia žodis „konvergencija“ buvo siejamas su mokslu ir matematika. Pagal Oksfordo žodyną, anksčiausiai terminą pavartojo anglų mokslininkas William Derham XVIII amžiuje. Po to terminas buvo pritaikytas politikoje ir ekonomikoje, o septintajame ir aštuntajame dešimtmėčiuose kompiuterių ir tinklo vystymasis sukūrė naują žodžio reikšmę.

Nėra visiškai aišku, kas pirmasis pavartojo žodį „konvergencija“, kalbant apie komunikacijos technologijas. Michael O. Wirth'o knygoje *Medijų valdymo ir ekonomikos vadovas (Handbook of media management and economics)* pateikia trumpą konvergencijos istoriją, kurioje sutinkama dar keletas autorių, kalbėjusių apie konvergenciją. Čia konvergencijos istorijos šaknys randamos dar ankstyvesniuose laikuose. Autorius pradeda nuo 1920 metų, kai tėvas Pierre Teilhard de Chardin, Jėzuitų kunigas, pasakė, kad dabar, dvidešimtame amžiuje, pasinaudojant technologijomis *homo sapiens* yra suvienyti vieno – „didžiulės mąstymo mašinos“. 1964 metais McLuhanas pervadino Teilhardo *noo sphere* į „globalųjį kaimą“, kuris tapo pagrindu diskusijoms. Jis kalbėjo apie globalų susijungimą per skirtingas žiniasklaidos priemones ir telekomunikacijų platinimo sistemas. Rosengerbas (1963) pristatė technologinės konvergencijos idėją.

Tačiau Ithiel de Sola Pool'as buvo tas žmogus, kuris išpopuliarino šį žodį. Knygoje *Technologies of Freedom* (1983 m.) autorius rašė: *Istoriškai atskirų komunikacijos rūšių konvergencijos paaiškinimas slypi skaitmeninėje elektronikoje. Telekomunikacija, teatras, žinios, tekstas vis dažniau įgauna elektroninį pavidalą, kuri visas komunikacijos rūšis perkelia į vieną bendrą sistemą* (Pool, 1983). Dar prieš Pool'o knygą, buvo aišku, kad technologijų pasikeitimai palies ir žiniasklaidą. Pool'o terminas „metodų konvergencija“ (angl. convergence of modes), kuris buvo vartojamas jo knygoje *Technologies of Freedom* (1983 m.), apibūdina žiniasklaidos konvergenciją kaip procesą „ištrinanti ribas tarp žiniasklaidos priemonių“. Dėl skaitmeninių technologijų vis labiau nyksta ribos tarp tradicinių žiniasklaidos priemonių (televizijos, spaudos ir telefonų tinklų).

1979 metais Nicholas Negroponte susitiko su verslo atstovais, tikėdamasis, kad jie parems jo tyrimus. Šiame susitikime jis pademonstravo brėžinį, kuriame buvo pavaizduoti trys beveik sutampantys apskritimai. Šie apskritimai atspindėjo tokias verslo rūšis kaip: kompiuteriai, spauda ir leidyba, transliacija ir kinas. Jau 1979 metais autorius sakė, jog po dvidešimties metų, tiksliau 2000 metais, šie apskritimai visiškai sutaps, nebeliks jokių juos skiriančių ribų.

Winseck (1999) padarė išvadą, jog telegrafo kaip naujienų ir informacijos tarnybos plėtojimasis, nuo 1840 iki 1910 metų, pateikia ankstyvą pavyzdį apie žiniasklaidos konvergenciją. Kyriš (2001) byloja apie *videotex* kaip apie nepavykusį mėginimą pasiekti konvergenciją ankstyvaisiais 1980-aisiais metais. Yoffie (1997) sako, jog atskirti reklamą nuo realybės jau beveik nebeįmanoma, kai kalbama apie konvergenciją. Medijas nagrinėjantis Amerikos mokslininkas H. Jenkins apibrėžia žiniasklaidos konvergenciją kaip tebevykstantį procesą, kuriame susikerta žiniasklaidos turinys, auditorijos, technologijos ir industrijos. Taip pat jis nustatė penkis skirtingus žiniasklaidos konvergencijos procesus:

- technologinę konvergenciją (visų žiniasklaidos turinių skaitmeninis vaizdas);
- ekonominę konvergenciją (pramogų industrijos integracija);
- socialinę konvergenciją;
- kultūrinę konvergenciją (turinio plėtojimasis tarp daugialypių kanalų);
- globalinę konvergenciją (kultūrinis įvairiarūšiškumas, kuris išlaukia iš tarptautinio žiniasklaidos turinio plitimo, atspindima buvimo „globalaus kaimo“ gyventojų patirtis) (Albarran, Alan B.; Chan-Olmsted, Sylvia M.; Wirth, Michael O., 2006, p. 446).

Šios skirtingos žiniasklaidos konvergencijos formos susijusios su nauju skaitmeniniu transformacijos periodu, kuris įtakoja visų žmonių gyvenimus. Konvergencija paliečia ir tokias sritis kaip ekonomika, kultūra ir pan.

Amerikos mokslininkas J. Dennis (2003) pateikė keturis komunikacijos konvergencijos etapus:

- „padidėjęs/pelningas pabudimas“ (*incremental awakening*) – 1980-ieji metai;
- „ankstyvasis įvaikinimas/pasisavinimas“ (*early adoption*) – nuo ankstyvųjų iki vidurio 1990 metų;
- „nekritiškas priėmimas“ (*uncritical acceptance*) – vėlyvieji 1990 metai;
- „nesėkmės/žlugimo prielaidos“ (*presumptions of failure*) – ankstyvieji 2000 metai. (Albarran, Alan B.; Chan-Olmsted, Sylvia M.; Wirth, Michael O., 2006).

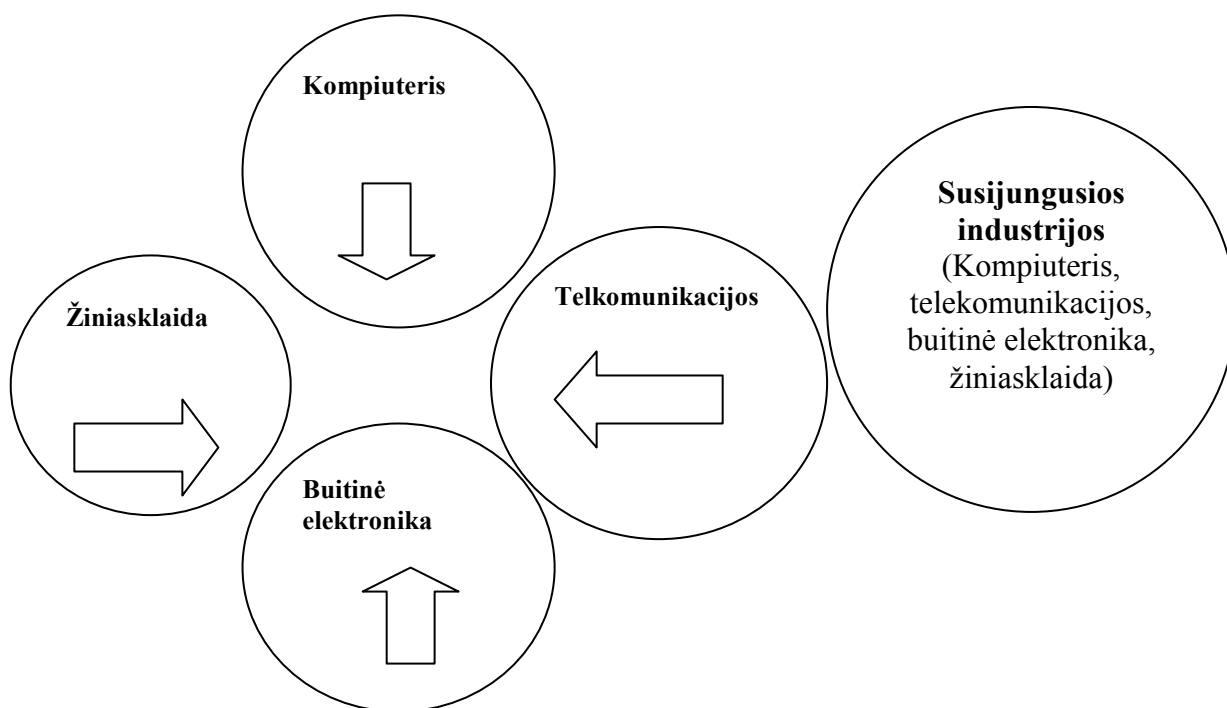
Kitas autorius, prabilęs apie informacinių technologijų konvergenciją verslo pasaulyje, buvo John Sculley. Jis, panašiai kaip ir N. Negroponte, kalbėjo apie 1980 ir 2000 metus. Prie 1980

metų autorius priskyre tokias septynias verslo sritis kaip žiniasklaida/leidyba, informacijos prekyba, kompiuteriai, buitės elektronika, telekomunikacijos, biuro įranga ir platinimas. Šios visos sritys J. Sculley schemoje buvo patalpintos į kvadratus. 2000 metus vaizduojančiame piešinyje, kuris buvo pavadintas „Konvergencija“, atskirai išdėstyti kvadratai tapo persidengiančiais ovalais. Be šių dėmenų atsirado ir naujų, kurie taip pat iš dalies sutapo su ankstesniaisiais. Tai buvo: „Interaktyvios naujienos“, „Virtuali tikrovė“, „Nacionalinis duomenų greitkelis“, „Informacijos prenumerata“ ir „Interaktyvi televizija“ (Kawamoto, 2003, p. 59).

Jonas Lindas darbe *Convergence: History of Term Usage and Lessons for Firms Strategists* pateikė tokį konvergencijos brėžinį, kur prieš konvergenciją visos sritys, industrijos egzistavo atskirai, o susijungus tapo viena didele industrija (1 paveikslas). Pasak R. Gordon, kai žodis „konvergencija“ pasirodė verslo spaudoje, tai buvo siejama su J. Sculley ir *Apple*. Ateities vizija, apie kurią kalbėjo Pool'as, įgavo pagreitį 1990 metais, kai *World Wide Web* išpopuliarėjo ir tapo ta „vienintele pagrindine sistema“. Tuo pačiu metu *AOL* ir *Time Warner* paskelbė apie susijungimą, XXI a. pradžioje.

Žodis „konvergencija“ tapo įprastas kalbant apie elektroninį turinio perdavimą. Tačiau tuo tarpu kitos srities plėtojimas žinių versle paruošė dirvą dar vienai žodžio reikšmei. Šis plėtojimas buvo dienraščių kompanijų sprendimas bendradarbiauti su televizijos naujienų kanalais, vietoj to, kad jie tiesiog konkuruotų tarpusavyje. Toks bendradarbiavimas pasireiškė įvairiomis formomis. Kompanijos, kurioms priklauso televizija ir spauda, toje pačioje rinkoje, tampa „agresyvesnės“, kai kalbama, pavyzdžiui, apie informacijos dalijimąsi. Chindu Sreedharan'as savo darbe *Raidė K* teigia, jog konvergencija nėra naujas dalykas ir, kad senosios žiniasklaidos priemonės neišnyks, nes jos iš interneto įgavo interaktyvumą. Pool'o mintys apie konvergenciją išskėlė ateities vaizdą, kur visi turiniai bus patalpinti skaitmeninėje terpėje, perduodami per tinklą ir informacija gaunama elektroninių prietaisų pagalba. Kai atsirado *World Wide Web*, dauguma sakė, jog ta ateitis jau netoli.

1 paveikslas. Konvergencija

3. 2. Žiniasklaidos konvergencija ir auditorijos fragmentacija

Žiniasklaidos konvergencija sujungia tris dėmenis: kompiuterį, komunikaciją ir turinį. Konvergencija suprantama kaip ribų, tarp skirtingų medijų technologijų – radijo, interneto, spaudos ir televizijos, išnykimas. Dėl to, jog vis dažniau pasirenkamos naujosios medijų priemonės, kyla klausimai, ar senosios žiniasklaidos priemonės bus pakeistos naujomis? *Blogeriai* pakeis žurnalistus? „Mes esame medijos“ pakeis vyraujančias medijas? Ateities žurnalistika sujungs visas žiniasklaidos rūšis: senąją ir naująją, vietinę ir masinę, asmeninę ir globalią. Tai apims pasakojimus bet kokiomis žodžių kombinacijomis, vaizdus ir garsus. Ir tai išjudins ne tik žurnalistai, bet ir žinių visuomenė. Tai jau aiškiai matoma ir šiandien. Kadangi žinių visuomenės ieško vis daugiau būdų, kaip galėtų gauti informaciją, žurnalistai tikisi prie to prisitaikyti. Kaip jie turėtų tai padaryti?

Miamio universiteto komunikacijos fakulteto profesorius Bruce'as Garrisonas konvergenciją apibūdina kaip tradicinių žiniasklaidos priemonių susijungimą (2 priedas. Interviu), nors internetas ir nėra tradicinė priemonė, tačiau ji naudojasi tradicinių priemonių elementais (vaizdu, garsu, tekstu ir pan.). Profesorius teigia, jog konvergencija daugiau turi plusų nei minusų. Ji atveria kelius naujoms galimybėms, naujiems būdams skleisti informaciją. Konvergencija pasireiškia ir tuo, jog žurnalistai, dirbantys vienoje žiniasklaidos srityje turi gebėti veikti ir kitoje. Dabar jau nieko nestebina faktas, jog televizijos žurnalistai rašo į internetines svetaines, o spaudos

atstovai dirba televizijoje ar radijuje. Kitas šio fakulteto profesorius Michelis Dupagne teigia, jog konvergencija tai kompiuterio ir tradicinių žiniasklaidos priemonių junginys.

Edmundas Jakilaitis apibūdindamas konvergenciją atsigręžia į *Lietuvos rytą* (2 priedas. Interviu) ir pirmiausia išskiria turinio (maksimali turinio sklaida visose įmanomose žiniasklaidos rūšyse) ir administracinę konvergencijas (bendrovės valdymo centralizacija). Konvergencija – tai skirtingų priemonių veikimas vienam tikslui. Kaip ir JAV atstovas (Bruce'as Garrisonas), *Lietuvos ryto* generalinis direktorius konvergencijos minusų neišskiria, netgi tai, jog šis procesas gali sumažinti vienos iš žiniasklaidos priemonių populiarumą, vartojimą (pvz., spaudos) nėra minusas. Pasak E. Jakilaičio su technologijomis nepakovosi. O kalbėdamas apie plusus jis išskiria resursus, ką dažniausiai minėdavo ir *TAMPA* grupės atstovai, kalbėdami apie konvergenciją. Svarbiausia, kiek efektyviai galima naudoti tiek informaciją, tiek administracinius resursus, kad tas pats kūrinys pasiektų kiek įmanoma daugiau skaitytojų ar žiūrovų. Bronė Vainauskienė taip pat akcentuoja informaciją, turint laikraštį, internetinį leidinį ir televiziją yra galimybė greičiau pateikti informaciją.

Konvergencija atsirado praėjusį dešimtmetį kaip strategija atsakyti į spartų medijų kaitos pasaulį. Konvergencija pripažįsta, jog naujienų „vartotojai“ įgyja vis daugiau galios, kontroliuodami naujienų procesus. Tas pasikeitimas, kontroliuojant naujienų jėgas, reikalauja pasikeitimų „darant“ naujienas. Konvergencija susijusi su lankstumu suteikti naujienas ir informaciją bet kam ir visiems, bet kada ir visada, bet kur ir dažniausiai visur. Konvergencija vėl sutelkia žurnalistiką ties jos centrine užduotimi – informuoti visuomenę apie pasaulį geriausiais būdais. Tai dinamiškas, evoliucinis procesas.

Žodis „konvergencija“ tapo lozungu be didelio pagrindo ir supratimo. Konvergencija žurnalistikoje tapo sinonimu minties, kad vienas žmogus viską daro. Iš tikrųjų, konvergencija žurnalistikoje nepaiso „vienas dydis tinka visiems“. Janet Kolodzy sako, jog būdas, kuriuo konvergencija veikia vieną miestą, gali netikti kitam, nes jų naujienų visuomenės yra nevienodos (Kolodzy, 2006, p. 15). Ir konvergencijos veikimas 1998 metais skiriasi nuo jos reiškimosi, pavyzdžiui 2005 metais. Konvergencija tai ne pakeitimas dienraščių reporterių į televizijos diktorius ir radijo reporterius į interneto grafikos dizainerius. Čia kalbama apie žinių gavimą, geresnį visuomenės informavimą, kuri jau pasirinko tarp gausybės medijų, suteikiančių informaciją. Išryškinamas lankstumas. Galima sakyti nutiesiamas tiltas per plyšį tarp senosios ir naujosios žiniasklaidos, tarp senesnių ir naujų mokymo ir žurnalistikos kūrimo būdų.

Diversifikacija, konvergencija ir integracija – terminai, susiję su medijų priemonių konvergencija. Diversifikacija (įvairėjimas) būdinga senosioms žiniasklaidos priemonėms. Čia kalbama maždaug apie 1980-uosius metus, kai signalas buvo analoginis, o visos tradicinės

žiniasklaidos priemonės (spauda, radijas, televizija) veikė atskirai. Konvergencija, kaip jau minėta, siejama su 1990 metais, kai signalas jau ne tik analoginis, bet ir skaitmeninis. Žiniasklaidos priemonės po truputį ima susilieti, egzistuoja internetiniai laikraščiai, žurnalai. Integracija – terminas siejamas su 2000-aisiais metais, kai internetas tampa ašimi. Televizija, radijas ir spauda integruojami internete. Taigi integracija ir konvergencija jau siejami su naujosiomis žiniasklaidos priemonėmis.

Kalbant apie žiniasklaidą, tai transliavimo stiprybė yra tiesioginis ryšys, paprastumas ir vaizdas. Spaudos stiprioji pusė yra kontekstas. Interneto stiprioji pusė – interaktyvumas, galimybė naršyti/ieškoti ir daugialypė terpė. Visi – spauda, televizija ir internetas – stengiasi/kovoja dėl tikslumo, nešališkumo, tiesos ir įtakos. Galima sakyti žurnalistika dabar išgyvena dviprasmiškus laikus. Pradžia XXI amžiaus žurnalistikai buvo geri laikai, nes: plati sfera žinių sklaidimo, gaunama informacija apie nuolat besikeičiantį pasaulį. Knygynuose ar spaudos kioskuose mirga gausybė dienraščių ir žurnalų pavadinimų. Pagrindinės kabelinės televizijos padaro prieinamus šimtus ar net daugiau naujienų, pramogų, informacijos kanalų, o internetas tiekia tūkstančius puslapių. Pasirinkimo galimybės atrodo neribotos. Bet taip pat, šį periodą galima traktuoti ir kaip blogiausius laikus žurnalistikai.

Auditorijos tampa fragmentuotos, subyrėjusios, nors tuo tarpu žiniasklaida – vis labiau koncentruota. Kiekvienas, turintis tinklapį (*website*) ir informacijos gali turėti priėjimą prie auditorijos per blogą (*web log*), geriau nei daugelis dienraščių ar mėnesinių žurnalų. *Blogeriai* meta iššūkį senosioms žiniasklaidos priemonėms ir perima jų sargo vaidmenį, saugančio naujienas ir informaciją. Todėl naujienų pramonė yra kitimo būklėje ir, galima sakyti, net sutrikimo būklėje. Technologiniai, socialiniai ir ekonominiai pokyčiai meta iššūkius tradicinėms naujienų organizacijoms, išplėtodami naujus būdus, kaip pritraukti skaitytojus, žiūrovus ir juos sulaikyti.

Kai kalbama apie žurnalistiką, konvergencija siejama su nauju žinių supratimu, nauju mąstymu, naujienų „darymu“, naujienų pristatymu, naudojantis visomis žiniasklaidos priemonėmis, kad būtų pasiektos skirtingos ir vis didesnės auditorijos. Kaip jau minėta, konvergencija sutelkia žurnalistiką ties jos centrine užduotimi – informuoti visuomenę apie pasaulį geriausiais būdais. Tačiau šiais laikais geriausias kelias yra ne vienintelis: dienraščiai arba televizija, arba internetas. Geriausias kelias yra daugialypės žiniasklaidos kelias. Visuomenė kartais naujienas gauna iš dienraščių, kartais iš televizijos ar iš radijo, o kartais ir interneto. Konvergencija reikalauja iš žurnalistų perkelti auditoriją (skaitančią, žiūrinčią ir naršančią) į savo darbų centrą. Pasak Janet Kolodzy, konvergencija žurnalistikoje turi daug interpretacijų ir apibrėžimų. Dauguma žurnalistų „žino, kai tai mato“, bet iš tikrųjų negali apibrėžti ar paaiškinti konvergencijos. Dažniausiai žurnalistai nepasitiki konvergencija. Jie ją mato kaip marketingo gudrybę, būdą

išreklamuoti naujienas kaip „gaminį“, pabrėžiant verslą labiau nei žurnalistiką. Taip pat jie konvergenciją traktuoja kaip valdymo gudrybę, „panaudoti“ kuo mažiau žurnalistų, kurie atliktų kuo didesnę darbą, su kuo mažesniais resursais.

Masačusetso technologijos instituto profesorius Henry Jenkinsas sako, jog žiniasklaidos konvergencija yra tebevykstantis procesas, įvykstantis, kai susikerta įvairios medijų technologijos, industrijos, turinys ir auditorijos (Kolodzy, 2006, p. 5). Technologijų konvergencija apima susidūrimą skirtingų įrenginių ir įrankių, reikalingų žinių ruošimui ir platinimui. Čia kalbama apie kompiuterius ir programines įrangas. Industrijų konvergencija apima susijungimą kompanijų ir verslo, ruošiančių ir platinančių naujienas. Pavyzdžiui čia galėtų būti *Disney*. Žurnalistikos turinio konvergencija apima žurnalistus, dirbančius skirtingose žiniasklaidos srityse, susiburia, kad apsirūpintų skirtingais turiniais, skirtais skirtingoms auditorijoms. Pavyzdžiui, dienraščių tinklapiai, naujienų organizacijos siuntinėja žinutes su naujausiais sporto rezultatais.

Konvergencija yra atsakymas į klausimą, kur žurnalistika turėtų krypti dvidešimtmajame amžiuje. Tai atsakymas, susijęs su gyvenimo būdo, verslo, technologijų konvergencija, kuri inicijuoja pasikeitimus santykiuose tarp žmonių, kurie kuria naujienas – žurnalistų ir žmonių, kurie tai naudoja – visuomenės. Konvergencija yra atsakymas į dvi tariamas dichotomines sritis – žinių visuomenės fragmentacijos ir medijų koncentracijos.

Denis McQuail'as sako, jog konvergencija ir fragmentacija skamba nesuderinamai, bet iš tikrųjų nurodo pirmiausiai į pasiskirstymo būdus, o fragmentacija siejama su siūlomu turiniu ir auditorijos diferenciacija. Konvergencija įvyksta, nes tas pats turinys gali būti išplatintas daugiau nei per vieną kanalą. Pavyzdžiui, filmai rodomi kino teatruose, vaizdo įrašinėjimas, televizijos transliacijos ir netgi internetas telefonuose. Fiziniai ir instituciniai barjerai tarp kanalų vis labiau neaiškūs. Terminas „fragmentacija“ supriešina/atiskiria šiandieninę situaciją su ankstesne vienodumo ir integracijos būseną, kurioje didelė masinė auditorija gali lengvai pasiekti kelių šaltinių ar kelių rūšių populiarių medijų produktus. Auditorijai dabar sunku rasti skirtumą tarp vienos ir kitos žiniasklaidos priemonės, ir tie skiriamieji bruožai vis mažėja. Skirtingos medijų priemonės suvienodėja, perima vienos iš kitų turinius, „kalba“ apie tuos pačius dalykus. Todėl visuomenei sunku pasirinkti, kuri medija yra geresnė, nes visos atrodo tokios panašios, kalbant apie jų perduodamą turinį.

Auditorija persigrupuoja, tradicinių kanalų auditoriją pervilioja universalios raiškos medijos, mažėja tradicinės spaudos tiražai, smunka televizijos reitingai (Pečiulis, 2009). Kalbant apie auditoriją, B. Vainauskienė ir E. Jakilaitis (2 priedas. Interviu) iš *Lietuvos ryto* teigia, jog žmonės, žinoma, renkasi pagal savo norus. Pavyzdžiui, televizija galbūt yra patogiau, nes ten jau viskas sudėliota, o internete turėtų ieškoti kiekvieno siužeto atskirai. O bandymas stabdyti

technologiją, tam, kad būtų išsaugota žiniasklaidos rūšies ateitis yra visiškai absurdiškas ir niekada nepasiteisinsiantis. Edmundas Jakilaitis pirmenybę teikia naujosioms technologijoms, o Bronė Vainauskienė mieliau renkasi spausdintinės žiniasklaidos priemones. Bronė Vainauskienė pamini ir tai, jog dabartiniams žurnalistams reikia naujų įgūdžių, mokėti prisitaikyti, norint šiais laikais dirbti žurnalistinį darbą. So give dirbantys konverguotoje žiniasklaidos kompanijoje turi mokėti atlikti ne tik savo srities, bet ir kitos žiniasklaidos sferos darbus, prisitaikyti.

Auditorija naujienas gauna fragmentuotas, nes žmonių gyvenšana tampa fragmentuota. Žmonės šiandien kalba apie daugiaprogramius režimus, daro daugiau nei viena dalyką tuo pačiu metu. Jie kalba apie laiko trūkumą, kad negali atlikti visko, ką jie norėtų atlikti per dieną ir visa tai dėl laiko stygiaus. Žmonės padalija savo gyvenimus į skyrius, bando atskirti darbą, laisvalaikį, šeimą ir kitus aspektus iš jų pasaulio. Ir jie skundžiasi informacijos perkrova, kad reikia pasisavinti per daug informacijos vienu metu. Visi šie rezultatai įtakoja tai, jog žmonės pasirenka naujienas. Konvergencija, paskelbianti naujienas auditorijoms skirtingais formatais, skirtingu dienos metu, bando reaguoti į žinių visuomenės gyvenšenos pasikeitimus. Žurnalistai turi suprasti, jog žmonės rytais neturi tiek laiko, kad galėtų perskaityti visą laikraštį. Vietines naujienas, orų prognozes ar žinias apie eismo sąlygas keliuose išgirsta mašinoje per radiją, pakeliui į darbą. Darbe jie negali žiūrėti televizoriaus ar skaityti laikraščiu, taigi jie gali naujienas sužinoti internete.

Konvergencija yra nauja idėja žurnalistikoje, kuri priklauso nuo įvairumo, skirtingumo, atvirumo ir minčių dalijimusi tarp skirtingų mediju. Šioje maišatyje, įvairovėje rizikuojama, ar tikrai taip bus geriau „aptarnaujamos“ žinių visuomenės.

3. 3. Technologinė konvergencija

Konvergencija siejama su technologiju pažanga. *Plintant kanalams, nešiojamu kompiuteriu ir telekomunikaciju visuomenė įžengia į naują erą, kur medijos bus visur* (Jenkins, 2004). Didžiausias diskusijas kelia konvergencija, susijusi su technologijomis – kompiuteriais ir informacijos pervedimu į skaitmeninę formą. Anksčiau vaizdo reportažus, filmus galėjai žiūrėti tik per televizorių (pvz., per prijungtą prie televizoriaus vaizdo grotuvą), muzikos klausytis iš magnetofono kasetės ar kompaktinio disko (žinoma, tam reikia ir kompaktiniu diskų ar kasečiu grotuvo), radijo – per radijo aparatą. Buvo naudojami atskiri aparatai kiekvienai priemonei, atliekantys tam tikra viena funkcija (pvz., pritaikyti tik muzikos klausymui). Tačiau technologinė konvergencija tai pakeitė. Atsirado prietaisai, kurie sujungia keliu funkcijas, pavyzdžiui, *DVD* grotuvas, juo naudojantis galima ir žiūrėti filmus, ir klausytis muzikos. Dabar labai populiarus jaunimo tarpe *iPod* grotuvai. Juose galima išsaugoti nuotraukas, klausytis muzikos, radijo, žiūrėti

filmus. Žinoma, ir dabartiniai, naujų modelių telefonai turi labai daug naujų funkcijų, ne tik skambinimas bei trumpųjų žinučių siuntimas, bet telefonai jau gali pakeisti ir radijo, ir mp3 grotuvus, gali fotografuoti, filmuoti ir pan.

Kai socialinėje aplinkoje pasirodo nauja technologija, ji tol plinta šioje aplinkoje, kol prasiskverbia ir įsivyrąja visose institucijose (McLuhan, 2003, p. 176). Turbūt populiariausias technologinės konvergencijos pavyzdys yra internetas. (tai kompiuterio, palydovo ir skaitmeninių technologijų konvergencija). Visos technologijos susijusios su pramogomis, pavyzdžiui, radiju, televizija, vaizdo žaidimais net knygomis gali būti perkeltos į virtualiąją erdvę. Taip pat ir komunikacijos prietaisai, pvz., telefonai gali būti sujungti su internetu. Elektroninio laiško išsiuntimas, naudojimas telefonu, kuris gali ir trumpąsias žinutes siųsti, ir fotografuoti – tokie pavyzdžiai, jau vaizduoja technologinę konvergenciją. Technologinė konvergencija, apimanti stereo, kompaktinių diskų grotuvus ir kompiuterį „sukūrė“ mp3. Technologinė konvergencija sukuria daugialypę technologiją.

Technologinė konvergencija – tai atskirų technologijų susijungimas, per kurias turinys pasiekia vartotoją (radijas, palydovinis, bevielis ryšys, internetas ir t.t.). Šiandien kiekvienas jau gali parsisiųsti pasakojimą, straipsnį, net knygą internetu ir skaityti ją elektroniniu formatu. 1990 metais, kai Rogeris Fidleris (kai jis buvo *Knight-Ridder* dienraščio vadovas) kalbėjo apie elektroninį nešiojamą dienraštį, ši idėja buvo laikoma beprotiška. Jis grupei skeptiškai nusiteikusių žurnalistų pasakė, kad vietoj laikraščio pirkimo, prenumeratoriai galėtų prisijungti prie kabelių ar telefono linijų, parsisiųsti dienraščių turinius ir skaityti juos nešiojamuose elektroniniuose įrenginiuose. Šie įrenginiai šiandien jau yra arčiau tikrovės. *Kadangi kiekvienuose namuose yra televizorius, radijas, laikraščiai, žurnalai ir įvairių reklaminių lankstinukų, nenuostabu, kad žmonės gali pritarti nuomonei, jog viskas radikaliai ir vis sparčiau keičiasi* (Webster, 2006, p. 67).

Technologinė konvergencija atvėrė naują kelią informacijos gavimo ir keitimosi ja, naikinant geografines ir politines sienas. Technologiniai pokyčiai, tokie kaip interneto iškilimas, bevielė komunikacija ir panašūs dalykai padidino galimybes žmonėms gauti informaciją ir naujienas. Frieden (2030) nustatė, jog 1996 ir 2001 metais 1.3 trilijonų dolerių buvo investuota į informacijos ir telekomunikacijos industrijas. Nuo 2001 m. investavimas žymiai sumažėjo kartu su augimo lūkesčiais ir naujomis informacijos konvergencijos galimybėmis. Viena vertus, technologinė konvergencija siejama su skirtingų elektroninių prietaisų ar žiniasklaidos perdavimo sistemų susijungimu, keičiant įrangą, naudojamą gauti informacijai. Kita vertus, konvergencija suteikia naujus būdus pristatyti tai informacijai. Technologinė konvergencija siejama su informacijos pristatymu daugialypėje terpėje..

3. 3. 1. Televizoriaus ir kompiuterio (televizijos ir interneto) skirtumai

Unikalus televizijos bruožas yra tas, jog televizija yra ir visuomenės informavimo priemonė, bet taip pat ir prietaisas. O internetas yra tik sistema, perduodanti bitus ir skiriasi nuo prietaiso, apdorojančio tuos duomenis – kompiuterio. Taigi, jeigu kalbama apie televizijos ir interneto konvergenciją, turima omenyje, jog televiziją bus galima pasiekti per internetinį tinklą ir taip bus kuriamas naujas turinys. Pamažu vyksta daugialypių terpių turinio integravimasis į komunikacijos ir informacijos prietaisus. Daugialypių terpių konvergencija gali būti suprantama, kaip informacijos bei komunikacijos prietaisų susiliejimas, kurio esminė savybė yra skaitmenizacija. Televizijos konvergencijos esmė siejama su perėjimu nuo analoginių tinklų prie skaitmeninių. Tradiciškai televizija transliuodavo per analoginius tinklus, kai signalas siunčiamas be sustojimo. Šiuo atveju vartotojas (žiūrovas) negali pasirinkti žiūrėjimo tvarkos, jis negali paveikti programų turinio. Galima sakyti, jog toks transliavimo būdas apima didžiulę auditoriją, kas būtų didžiulis pliusas transliuotojui, tačiau kita vertus, auditorijos poreikiai skiriasi, taigi sudėtinga visus juos patenkinti.

Po to televizijos istorijoje atsirado skaitmeninė ir kabelinė televizijos. Skaitmeninė televizija apima daugiau TV kanalų, interaktyvias paslaugas, duomenų paskirstymą, geresnę garso ir vaizdo kokybę. Noras pakeisti visų medijų informacijos turinį į skaitmeninę formą tampa įmanomas susiliejus kanalams. Šio susiliejimo dėmesio centre yra ryšys tarp televizijos ir kompiuterio, o čia svarbiausias yra internetas. Skaitmeninis televizijos turinys suderinamas su internetu. Malcolmas Longas sako, jog ši konvergencija tarp televizijos ir interneto leidžia auditorijoms žiūrėti įvykius, vykstančius realiu laiku, dabar. Televizoriai ir kompiuteriai nebėra atskiri prietaisai su skirtingais technologiniais vaidmenimis, o greičiau tampa vienu prietaisu, kuris atlieka visas funkcijas. Šio susijungimo nereikėtų traktuoti kaip galimybės televizorių žiūrėti per kompiuterio ekraną, čia kalbama apie tai, kad abiejų medijų turinys gali būti gaunamas ir pakeistas tarp abiejų šių medijų priemonių. TV ir kompiuterio susiliejimas į vieną prietaisą yra daug sudėtingesnis procesas nei, pavyzdžiui, telefono ir kompiuterio. Yra daugybė skirtumų tarp televizoriaus ir kompiuterio, mes juos naudojame skirtingai ir tikimės skirtingų rezultatų.

5 lentelė. Televizoriaus ir kompiuterio skirtumai⁵ (Blachford, 2003)

Kompiuteris	Televizorius
Naudojasi vienas žmogus	Tą patį televizorių gali žiūrėti keletas žmonių
Vartotojas sėdi arti ekrano	Vartotojas sėdi tam tikru atstumu nuo prietaiso
Ekranų kokybė/rezoliucija geresnė	Ekranas didesnis, bet kokybė/rezoliucija mažesnė
Dažniausiai rodomi nejudantys vaizdai	Vaizdai nuolat juda
Kompiuteris yra aktyvus, žmogus jį nuolat valdo	Televizorius pasyvus, žmogus sėdi ir nieko nedaro, tik žiūri
Nuolatinis „bendravimas“ per klaviatūrą	Retas (nuotolinio valdymo pultelis)/nėra „bendravimo“
Nuolat tobulinamas, keičiamas	Stovi metų metus, o tobulinimas reiškia naujo pirkimas
Kompiuterio gedimas yra labiau tikėtinas negu televizoriaus gedimas	Sugedus televizoriui, jį galima pakeisti parduotuvėje

Televizoriumi vienu metu gali naudotis grupė žmonių, o kompiuteris siejamas su asmeniniu naudojimu. Televizorius dažniausiai asocijuojasi su poilsiu, o kompiuteris – su darbu, žinoma, kai kuriems ir su poilsiu ar pramogomis.

Televizija yra ir perdavimo sistema ir medijų priemonė. O internetas yra tik perdavimo sistema ir skiriasi nuo prietaiso – kompiuterio. Medijų konvergencija įgalina televizijos žiūrėjimą internetiniu tinklu ir taip kuriamas naujas turinys. Televizija perima tokius interneto bruožus, kaip teksto rodymas, o į interneto erdvę įsiveržia ir vaizdas. Televizorius perima interneto funkcijas, o internetas – televizoriaus. Galima sakyti ne tik tobulinamos jau buvusios paslaugos, bet kuriamos ir naujos. Pavyzdžiui, atsiranda srauto valdymo galimybė (angl. *time-shifting*), bet kada gali sustabdyti žiūrimą laidą norimoje vietoje, o tęsinį pasižiūrėti vėliau. Kalbant apie integruotos televizijos atsiradimą reikėtų paminėti teletekstą. Tai „vienos krypties neinteraktyvi informacijos gavimo paslauga. Fiksuotas puslapių kiekis yra nuolat transliuojamas per kanalą“⁶ (Hawkins, 2004). Galimybė grafiką siųsti ir tekstą buvo atrasta BBC 1970 metais.

⁵ BLACHFORD, Nicolas. Television and Computer Convergence: Not when but if, 2003 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: http://www.osnews.com/story/5359/Television_and_Computer_Convergence_Not_when_but_if

⁶ HAWKINS, Peter. *Convergence and television – teletext*, 2004 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: http://wiki.media-culture.org.au/index.php/Convergence_and_Teletext

Kai sakoma, jog televizija ir internetas susiliejo, turima omenyje, jog televizijos laidos, programos susiliejo ir susimaišė su interneto turiniu. Į televiziją galima perkelti tekstą, o iš kompiuterio ekrano (per internetą) kažkas pasakos istorijas, ves laidas. Šie du žiniasklaidos kanalai galima sakyti jau gali pasikeisti vietomis, jie abu gali atlikti tas pačias funkcijas. Televizija internete jau seniai nebe naujiena. Dabar užtenka vieno prietaiso – kompiuterio, kas galėtų žiūrėti televizijos programas, nebūtinai pats televizorius, jau nebereikės dviejų prietaisų. Tačiau, žinoma, galima televizoriui „palikti jo darbą“ – rodyti programas, o kompiuterį naudoti tik informacijos ieškojimui virtualioje erdvėje.

Norint, kad interneto turinys pereitų į televiziją, o televizijos į internetą – turiniai turi būti tokie, kad tiktų abejoms šioms medijų priemonėms. Šiuo atveju pasirenkama audiovizualinė medžiaga, kuri tinka ir internetinei svetainei, ir televizijai. Internetą galima apibūdinti kaip telekomunikacijų tinklą, kuris naudojasi interneto protokolo adresu, o kalbant apie televiziją, tai čia nėra interneto protokolo pagrindo, televizijos tinklas siejamas su transliavimo tinklais.

Kalbant apie televizoriaus bei kompiuterio/televizijos ir interneto konvergenciją, nereiktų pamiršti ir mobiliųjų telefonų, kuriuose pasiekiami ne tik internetinė informacija, bet ir televizija. Šiandien jau tokia sąvoka kaip „mobili televizija“ nieko nebestebina. Tačiau mobili televizija skiriasi nuo bet kokio kito vaizdo rodymo, atkūrimo mobiliajame telefone. Norint gauti vaizdo transliacijas telefone, jas reikia užsisakyti. Analoginis signalas pakeičiamas skaitmeniniu ir perduodamas į mobilių telefoną, taip vyksta mobili televizija. Naujausieji mobiliųjų telefonų modeliai turi integruotus vaizdo grotuvus, taigi nereikia įsigyti jokių papildomų priedų transliavimui. Mobiliojo telefono vartotojas telefone gali rasti ne tik tokius įprastus „prietaisus“ kaip skaičiuoklę, bet ir skaitmenines kameras, MP3 grotuvus ir panašiai.

3. 3. Turinio konvergencija

Turinio konvergencija siejama su nauju turinio vartojimu, nauja turinio forma, kai ta pati informacija perduodama skirtingais būdais. Vartotojas norimą informaciją gauna per patogiausią jam kanalą. Čia taip pat išvelgiamas ir informacijos paskirties pakitimas.

Trumpai aptarus konvergencijos raidą, bruožus ir žymiausius autorius, kalbėjusius apie tai, galima pereiti prie praktikos, prie vieno žinomiausių konvergencijos pavyzdžių - Tampos Naujienų Centras (*Tampa News Centre*), sujungęs *The Tampa Tribune* laikraštį, *WFLA-TV* televiziją ir *TBO.com* interneto žinių portalą (Filadelfija, JAV). 1966 metais *Richmond Newspapers* įsigijo didžiąją dalį *The Tribune* kompanijos, įskaitant ir *The Tampa Tribune*, *The Tampa Times* ir

WFLA-TV. 1982 metais *The Tampa Times* veikla buvo sujungta su *The Tampa Tribune*. 1994 m. *The Tampa Tribune* pradėjo *Tampa Bay Online (TBO.COM)* veiklą kaip savo dienraščio internetinės svetainės. Tada ir televizija, ir internetinė svetainė, ir dienraštis buvo įsikūrę skirtingose pastatuose. Tik 2000 m. Jos atsidūrė po vienu stogu, kai *Media General* atidarė *News Center*, ir visas *Tampa* žiniasklaidos priemonės perkėlė į vieną vietą. Šis centras buvo įkurtas skatinant sąveiką bei suderinamumą tarp skirtingų žiniasklaidos priemonių. Pirmame pastato aukšte įsikūrusios dvi *WFLA* televizijos studijos. Antrame aukšte dar dalis televizijos erdvės ir internetinės svetainės patalpos. Trečiajame aukšte įsikūrusi laikraščio redakcija ir internetinės svetainės administracinės patalpos. Ketvirtajame aukšte – televizijos administraciniai biurai. Šiame pastate yra taip vadinamas „super stalas“, prie kurio susirenka visų trijų žiniasklaidos priemonių redaktoriai ir kartu dirba.

Media General atstovai teigia, jog geriausias būdas perduoti naujienas – tai praktikuoti žurnalistiką skirtingose žiniasklaidos sferose, kaip šiuo atveju ir daro *TAMPA*. *WFLA* televizija gali naudotis laikraščio archyvais, o internetinė svetainė gali pasiskolinti turinius ir iš televizijos, ir iš dienraščio. *News Center* tikslas yra bendradarbiavimo ugdymas bei informacijos/šaltinių dalijimasis. *Media General* 2002 m. metinėje ataskaitoje pateikiami finansiniai duomenys, kaip jie pasikeitė po to, kai visos komunikacijos priemonės buvo perkeltos į vieną vietą. *The Tampa Tribune* dienos apyvarta padidėjo 5,8%, internetinės svetainės puslapių peržiūra padaugėjo 11%. Negalima teigti, jog šis pakilimas susijęs tik su konvergencija, tačiau *The Tampa Tribune* viceprezidentas Gilas Thelenas sako, jog laikui bėgant toks redakcijų susijungimas (konvergencija) neš tik naudą. 2003 metais *TBO.COM* dirbo 15 žurnalistų, *WFLA* televizijoje – 100, o *Tribune* dirbo 300 žurnalistų.

Pasakojimai, pasirodantys *The Tampa Tribune* laikraštyje ir per *WFLA* transliacijas, dažnai perkeliama į internetinę svetainę. Televizijos ir spaudos „produkcija“ ne taip lengvai pereina iš vienos medijos priemonės į kitą (iš spaudos į televiziją ir atvirkščiai). Šioje vietoje gelbsti internetas. Dienraščių publikacijos perkeliama į internetinę svetainę lygiai tokio paties formato kaip ir buvo dienraštyje (Killeberew, 2005, p. 49). Iš televizijos į internetą patalpinamos taip pat tos pačios (originalios) transliacijos, kurios ir buvo rodomos. Dažniausiai internete pateikiama nuoroda, kurią paspaudus gali rasti norimą televizijos transliaciją, jos archyvą. Kiekviena istorija, kuri pasirodo per televiziją, bet jos originali versija priklausė dienraščiui, įgauna „vizualinį pavidalą“. Tačiau ne visos publikacijos gali patekti į televizijos ekraną. Jei iškart paruošus publikaciją, nenufilmuojamas reportažas, vėliau tai perkelti į ekraną tampa sudėtinga. Įvykio nebegali pakartoti, nebegali padaryti reportažo „realiu laiku“.

Gilas Thelenas, laikraščio *Tampa Tribune* savininkas, prezidentas ir vienas pirmųjų konvergencijos šalininkų, sako, *bandyti paguldyti ėriukus šalia liūtų, būtų labai keistas sprendimas. Mes supratome, jog paruošti „visapusiškus“ žurnalistus yra neįmanoma. Jie gali būti labai geri vienoje srityje, gan geri – kitoje, bet niekada nebūna (arba retai) puikūs abiejose* (Killeberew, 2005, p. 51). Taigi kiekvienas daro tai, ką geriausiai išmano. O kadangi vienos medijos priemonės publikacijos, transliacijos turinys tinka kitai medijos priemonei, tai dažniausiai tas turinys perkeliamas be jokių koregavimų, tokiu formatu, koku jis ir buvo originaliai.

Televizijos naujienų skyriaus direktorius Forestas Carras savo publikacijoje *Tiesa apie konvergenciją* teigia, jog konvergencija sukuria milžinišką potencialą tiek konkurencijos, tiek žurnalistinio meistriškumo atžvilgiu. Konvergencija suteikia galimybę vieną temą atskleisti keliais skirtingais būdais, taip žinia pasiekia daugiau žmonių, ji turi didesnę poveikį. Sustiprinamas tradicinis žurnalistikos kaip visuomenės „sarginio šuns“ vaidmuo.

Miamio Universiteto, komunikacijos fakulteto profesoriai Bruce'o Garrisono ir Michelio Dupagne 2003 m. atliktas tyrimas *The Case Study of Media Convergence at Media General's Tampa News Center* rodo, jog *News Center* galima apibūdinti kaip „gaminį“, sudarytą iš valdančios (*regulatory*), techninės ir ekonominės konvergencijos. Valdančioji pasireiškė tada, kai susijungė televizija ir laikraštis. Tada *News Center* gimimas vedė *Media General* link ekonominės konvergencijos. *News Center* žiniasklaidos konvergencija skatina ne tik geresnius komunikacinius santykius tarp skirtingų padalinių, bet ir iškelia informacijos ieškojimo universalumą. Atsiranda kritikų, kurie pasisako prieš tokį *TAMPA* susijungimą. Kritikai teigia, kad tai griauna redakcijų nepriklausomybę, susilpnina originalų turinį bei padidina darbuotojų darbo krūvį.

Tyrimo metu profesoriai ėmė interviu iš *TAMPA* grupės darbuotojų. Buvo užduodami trys klausimai: 1. Kaip *News Center* darbuotojai apibūdina/supranta terminą „žiniasklaidos konvergencija“? 2. Kokie pasikeitimai patiriami jų darbuose ir redakcijose susikūrus *News Center*? 3. Kokių reikia įgūdžių personalui, kad galėtų dirbti konverguotoje *News Center* aplinkoje? *News Center* žurnalistai kalba apie konvergenciją iš savo patirties per trejus metus. Vienas dažniausiai pasikartojančių atsakymų buvo žodis „resursai“, nežiūrint į tai, ar žurnalistai, kurie davė interviu buvo iš televizijos, ar iš laikraščio, ar iš internetinės svetainės. Buvo orientuojamasi į informacijos tinkamumą bei prieinamumą, dalijimąsi tarp skirtingų padalinių. Pavyzdžiui, tyrimų centras buvo įkurtas laikraščio, tačiau susijungus medijoms, jis tapo pavaldus ir prieinamas visiems *TAMPA* komunikacijos kanalams. Taip pat buvo minima ir tai, jog susijungus atsirado galimybė naudotis įvairesne (didesniu kiekiu) aparatūra: stacionarūs ir nešiojami kompiuteriai, programinė įranga, telefonai, kameros. Kalbėdami apie konvergenciją, respondentai retai užsimindavo apie turinio platinimą (vienu kanalu ar skirtingais kanalais).

Į antrąjį klausimą dažniausiai žurnalistai atsakydavo pasikartodami, ką jau sakė apibūdindami konvergencija. Jų darbas ir atsakomybė pasikeitė todėl kad konvergencija „atsinešė“ naujus resursus ir naujas pareigas. Nors iš esmės jų darbas nepasikeitė. Tyrėjai teigia, jog buvo ir tokių, kurie atsakė, jog dabar darbas tapo reikalaujantis daugiau pastangų, nes ir darbo atsirado daugiau. Televizijos reporteriai pradėjo rašyti į laikraštį, spaudos fotografai pradėjo dirbti (fotografuoti) ir internetinės svetainės publikacijoms. Kai kurie žurnalistai netgi nebeturi laiko viską padaryti. Darbas pasikeitė tiems, kuriems dabar tenka dirbti per tris sritis. Ir ypač tai buvo pastebima pirmais konvergencijos metais.

Interviu parodė (atsakant į trečiąjį klausimą), jog žmogus, norintis dirbti tokioje kompanijoje, turi mokėti gerai atlikti vieną darbą, būti savo srities profesionalas, tačiau sugebantis dirbti ir kitoje žiniasklaidos sferoje. Buvo išryškintas rašymas ir pranešinėjimas – kaip pagrindiniai, kiekvienos žiniasklaidos platformos elementai. Žurnalistas turi sugebėti prisitaikyti, jei reikia dirbti kitoje sferoje, įgyti patirties, norint dirbti konverguotoje kompanijoje.

4. ŽINIASKLAIDOS PADĖTIS LIETUVOJE. TYRIMAS

4. 1. Tyrimo metodologija ir bazė. *Lietuvos ryto* atvejis

Lietuvos ryto istorija prasidėjo 1990 metais, kai jis pakeitė Lietuvos komunistinės jaunimo sąjungos laikraštį *Komjaunimo tiesa*. Remiantis TNS Gallup 2009 metų žiniasklaidos ataskaita, *Lietuvos rytas* užima antrąją vietą pagal vidutinę skaitytojų auditoriją, o jam priklausantys žurnalas *TV antena* ir *Stilius* atitinkamai užima pirmąją ir penktąją vietas populiariausių savaitraščių penketuke.

1997 m. *Lietuvos rytas* buvo pirma žiniasklaidos priemonė, įkūrusi savo internetinę svetainę www.lrytas.lt. Ši svetainė Lietuvoje yra aštuntoje vietoje pagal vartotojų lankomumą (remiantis internetinio portalo www.alexa.com pateiktais duomenimis). Dažniausiai šia svetaine naudojami vartotojai iš Lietuvos – 76,4%, tada vartotojai iš Jungtinių Amerikos Valstijų – 6,5%, iš Jungtinės Karalystės – 5,8%, Norvegijos – 3,7%, Airijos – 1,9%, Austrijos bei Danijos po 1,2%, Vokietijos – 0,7% ir 2,7% iš kitų šalių.

2007 metais, *Lietuvos rytas* įsigijo televizijos kanalą *5 kanalas*, kuris buvo pervadintas į *Lietuvos ryto televizija*. TNS Gallup 2009 m. duomenimis, pagal žiūrėtą laiką *Lietuvos ryto televizija* surenka 2% auditorijos (tačiau šis televizijos kanalas prieinamas, gyvenantiems ne Vilniuje, tik užsisakius kabelinės, skaitmeninės televizijos paslaugas). Nei šios televizijos laidos, nei serialai, nei filmai, nei žinių laidos nepatenka į Lietuvos populiariausių televizijų dešimtukus. *Lietuvos rytas* turi visus žiniasklaidos kanalus (laikraštis, internetinė svetainė, televizija) ir netgi savo spaustuve, išskyrus radiją.

Taigi, šio tyrimo *tikslas* yra išanalizuoti *Lietuvos ryto* žiniasklaidos priemones ir atskleisti konvergencijos procesus. Pasirinktas tyrimo *kriterijus* – publikacijos tema (ar skirtingose žiniasklaidos priemonėse vyrauja tos pačios temos, kaip jos koreliuoja?). Darbo *metodas* – kiekybinė turinio analizė (atliekant lyginamuoju būdu), ekspertų apklausa. Išskiriami tokie darbo *uždaviniai*:

1. Pasirinkus tam tikrą laiko tarpą, peržiūrėti *Lietuvos ryto* dienraščio, televizijos ir internetinės svetainės publikacijas bei palyginti jų temas.
2. Palyginti skirtingų žiniasklaidos priemonių turinį.
3. Išskirti publikacijas, kurios pasikartoja keliose komunikacijos priemonėse (iš vienos perkeliama į kitą, pavyzdžiui, iš internetinės svetainės į laikraštį, iš televizijos į internetinę svetainę).

Prieš atliekant tyrimą buvo iškelta tokia *hipotezė*:

- Darbas turėtų atskleisti, ar tarp *Lietuvos ryto* žiniasklaidos priemonių vyksta konvergencija (patvirtinti arba paneigti teiginį, jog pateikiami vienodi turiniai, vienodos temos).

Tyrimo *trukmė* – 2009 metų balandžio 27 d. – gegužės 9 d. (apžvelgiamas dienraštis ir internetinė svetainė), 2009 metų rugsėjo 1 d. – rugsėjo 10 d. (lyginami internetinės svetainės ir televizijos reportažai).

4. 2. Tyrimo rezultatai

Lietuvos rytas turi visas žiniasklaidos priemones (išskyrus radiją), kuriose dirba skirtingi žurnalistai, kiekvienas komunikacijos kanalas turi skirtingas skiltis/rubrikas. Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt yra (per tiriamąjį laikotarpį) 38 skirtingi rubrikų pavadinimai, o dienraštyje – 19. Vienodais pavadinimais yra 7 skiltys: *Kultūra, Pasaulis, Sportas, Horoskopai, Orai, Gyvenimo būdas* ir *Vartai*. Taip pat svetainėje skelbiamos publikacijos iš šių leidinių: *Panevėžio rytas, Ekstra, Ekstra mergina, Moters savaitė, Ūkininko patarėjas, Šeiminkė, Geras skonis, Kultūros barai, Versus*. Svetainėje www.lrytas.lt galima rasti publikacijų, vaizdo reportažų archyvą. Norint paskaityti pilnas dienraščio publikacijas reikia jas užsiprenumeruoti ir yra prieinamas tik 30 dienų archyvas. Internetinės svetainės „langas“ padalintas į dvi dalis, kur vienoje pusėje pristatomos internetinės svetainės publikacijos, o kitoje – dienraščio.

Apžvelgus *Lietuvos ryto* visuomenės informavimo priemones galima teigti, jog temos pasikartoja. Tačiau turbūt visose žiniasklaidos šaltiniuose konkrečią dieną būna temų sutapimų dėl tą dieną įvykusių įvykių. Kiekvienoje medijų priemonėje gali rasti tą dieną, tą laikotarpį aktualią temą visuomenei, o gal kai kuriais atvejais ne tik visuomenei, bet pačiai informavimo priemonei. Kai kurios temos *Lietuvos ryto* svetainėje bei dienraštyje pasikartodavo, tačiau būdavo skirtingose rubrikose. Daugiausia publikacijų buvo aktualijų, pasaulio naujienų, kriminalų ir sporto rubrikose.

4. 2. 1. Lietuvos rytas – internetinė svetainė www.lrytas.lt

6 lentelė. Publikacijų skaičius internetinėje svetainėje ir dienraštyje (iš viso)

Publikacijos	Balandžio 27 d.	Balandžio 28 d.	Balandžio 29 d.	Balandžio 30 d.	Gegužės 2 d.
Internetinėje svetainėje	147	188	163	181	77
Dienraštyje	64	81	66	70	137
Sutampančios publikacijos (yra ir internete, ir dienraštyje) % ⁷	5 (3,4%)		7 (4,19%)	4 (2,2%)	7 (9,09%)

7 lentelė. Publikacijų skaičius internetinėje svetainėje ir dienraštyje (iš viso)

Publikacijos	Gegužės 4 d.	Gegužės 5 d.	Gegužės 6 d.	Gegužės 7 d.	Gegužės 8 d.	Gegužės 9 d.
Internetinėje svetainėje	151	149	181	168	153	72
Dienraštyje	67	83	64	62	67	137
Sutampančios publikacijos (yra ir internete, ir dienraštyje) % ⁸	9 (5,96%)	7 (4,69%)	4 (2,2%)	8 (4,76%)	9 (5,88%)	8 (11,11%)

Tiriamuoju laikotarpiu iš dienraščio į internetinę svetainę per dieną buvo perkliamos (patalpinta publikacijos originali versija kaip ir išspausdinta dienraštyje) vidutiniškai apie 6 publikacijos. Tačiau tai nebūdavo temos iš pirmųjų dienraščio puslapių ir perkliamos į internetinės svetainės „viršūnes“. Tą patvirtino ir Lietuvos ryto generalinis direktorius Edmundas Jakilaitis (2 priedas. Interviu). Perkliamos būdavo publikacijos, kurios dienraštyje sulaukdavo mažiau dėmesio, tačiau internetinėje svetainėje jos buvo iškeliamos į patį portalo viršų, kad sukeltų skaitytojų susidomėjimą. Šioje vietoje galima kalbėti apie dienotvarkės nustatymo teoriją. Pagrindinė idėja yra

⁷ Procentinė dalis, kurią sudaro publikacijos esančios internetinėje svetainėje, perkeltos iš dienraščio.

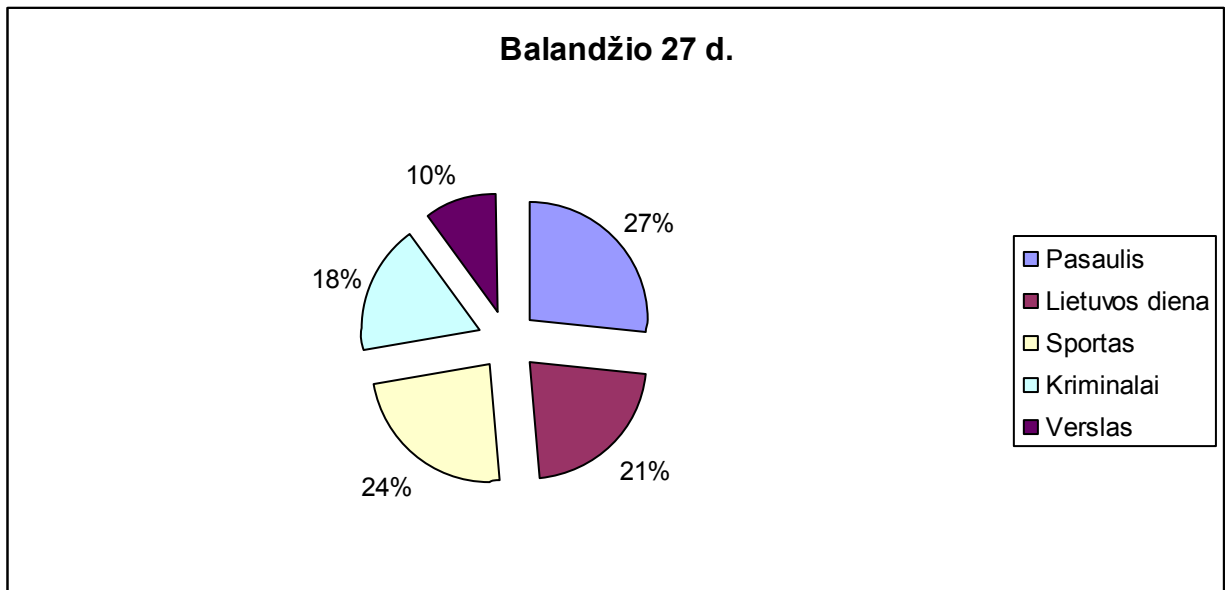
⁸ Procentinė dalis, kurią sudaro publikacijos esančios internetinėje svetainėje, perkeltos iš dienraščio.

ta, kad tos problemos ar temos, kurios sulaukia didžiausio žiniasklaidos dėmesio, kartu sulaukia ir didesnio dėmesio iš visuomenės tuo metu, o mažiau dominančios problemos sulauks atitinkamai mažesnio dėmesio iš visuomenės.

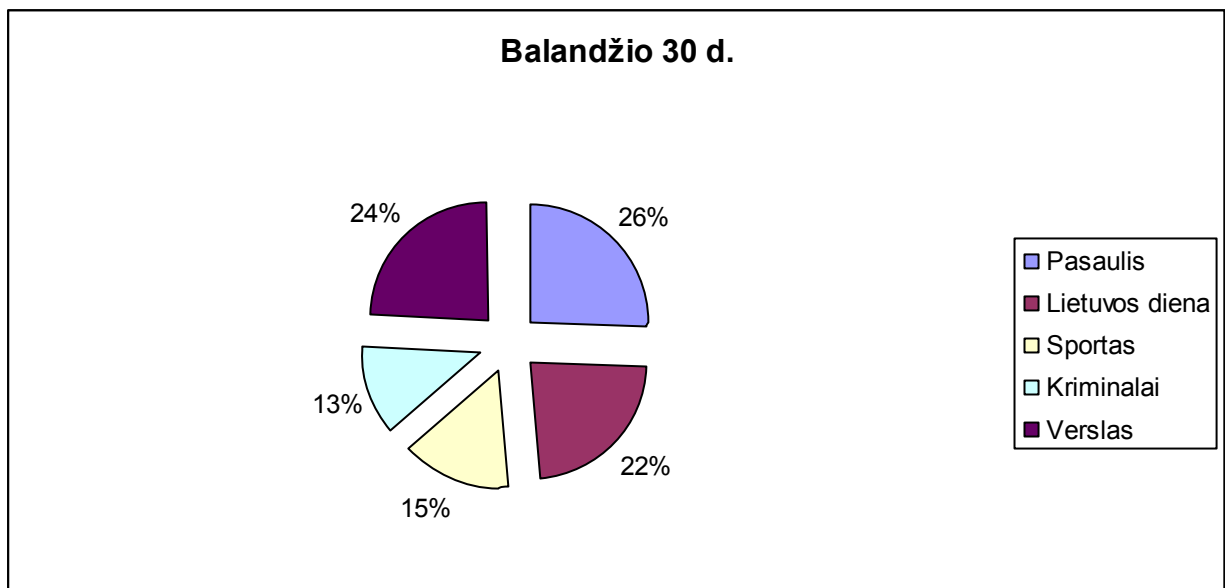
Peržvelgus lenteles (1 priedas. Lietuvos ryto duomenys) galima teigti, jog internetinėje svetainėje www.lrytas.lt daugiausia publikacijų šiuo laikotarpiu buvo skiltyse *Pasaulis*, *Lietuvos diena*, *Sportas*, *Kriminalai* ir *Verslas*. Tai rodo, jog lietuvius labiausiai domina tai, kas vyksta pasaulyje, o šalies naujienos dažniausiai susijusios su nusikaltimais, nelaimėmis arba politika. Daugiausia sporto publikacijų susijusių, žinoma, su *Lietuvos ryto* krepšinio komanda. Be šių temų taip pat svarbios yra krašto žinios, iš kurių daugiausia kriminalinių naujienų. Taip pat temų populiarumas priklauso ir nuo savaitės dienos. Tik šeštadieniais dienraštyje būdavo daugiau publikacijų negu internetinėje svetainėje, o darbo dienomis – internetinėje svetainėje. Dažna tema buvo kiaulių gripas, kurią galėjai rasti tiek rubrikoje *Pasaulis*, tiek – *Mokslas*. Taip pat dažnai pasikartojančios temos buvo artėjantys Europarlamento rinkimai, sporto renginiai, Somalio piratų išpuoliai, Rusijos ir Gruzijos konfliktas, ekonominė krizė, artėjanti *Eurovizija*, žinoma, daug nusikaltimų, nelaimių ir pan.

Žiniasklaida perduodama naujienas ir išskirdama tam tikrus įvykius geba tą svarbą perkelti į visuomeninę sritį. Atspindėdama socialines ir politines naujienas žiniasklaida įtakoja visuomeninių problemų dienotvarkę. Visuomenės informavimo priemonės paprasčiausiai atkreipdamos dėmesį į tam tikras svarstomas problemas ir nepaisydamos kitų, paveiks viešąją nuomonę. Visuomenė nori žinoti apie tuos dalykus, apie kuriuos kalba visuomenės informavimo priemonės ir, žinoma, įsisavina tai, ką jos labiausiai akcentuoja ir išskiria. Klausimai kuriems skiriama didžiausias dėmesys žiniasklaidoje (visuomenės informavimo priemonėse) bus suvokiami kaip patys svarbiausi. Dienotvarkės nustatymo teorija tvirtina, kad auditorija perima tai, ką išskiria ir išryškina naujienų žiniasklaida ir savo darbotvarkėje suteikia tiems dalykams išskirtinę svarbą.

2 paveikslas. www.lrytas.lt populiariausių skilčių procentinė išraiška⁹

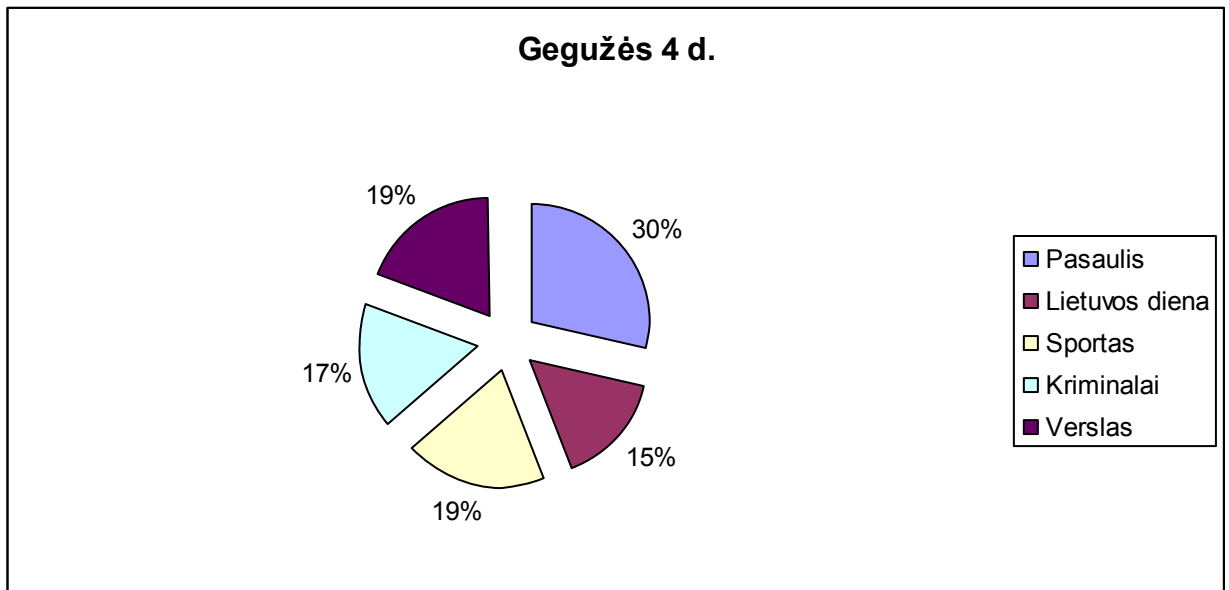
3 paveikslas. www.lrytas.lt populiariausių skilčių procentinė išraiška¹⁰

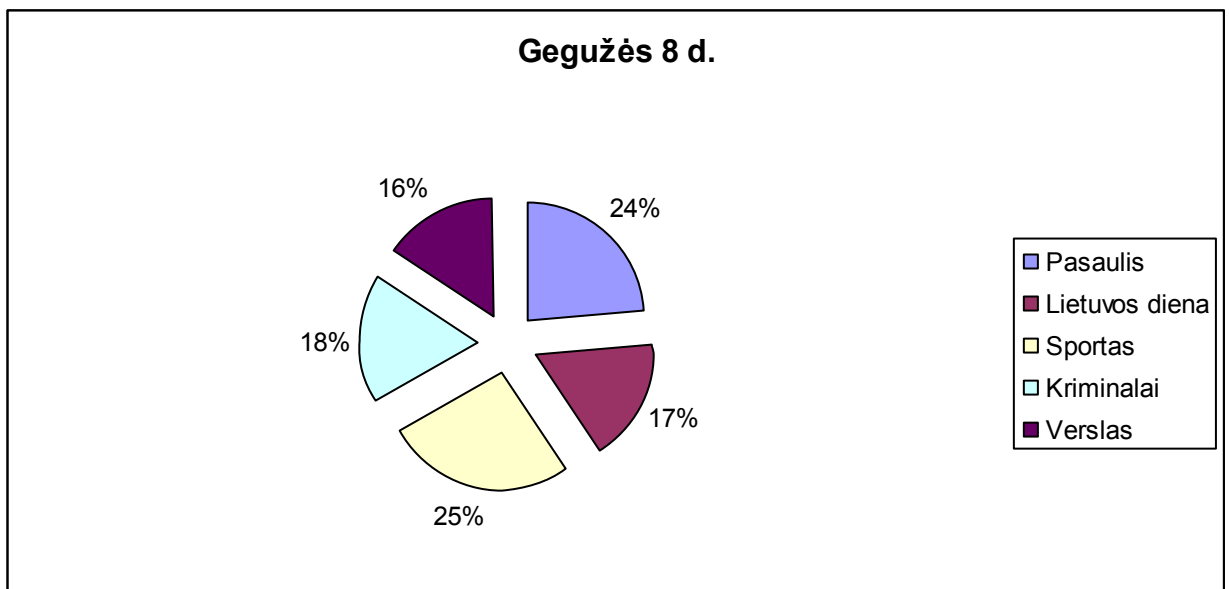
⁹ Pateiktose diagramose parodoma, kiek tą dieną (atsitiktine tvarka paimtos tik kelios tyrimo dienos) atitinkama rubrika sudarė procentų.

¹⁰ Pateiktose diagramose parodoma, kiek tą dieną (atsitiktine tvarka paimtos tik kelios tyrimo dienos) atitinkama rubrika sudarė procentų.

4 paveikslas. www.lrytas.lt populiariausių skilčių procentinė išraiška¹¹

5 paveikslas. www.lrytas.lt populiariausių skilčių procentinė išraiška¹²

¹¹ Pateiktose diagramose parodoma, kiek tą dieną (atsitiktine tvarka paimtos tik kelios tyrimo dienos) atitinkama rubrika sudarė procentų.

¹² Pateiktose diagramose parodoma, kiek tą dieną (atsitiktine tvarka paimtos tik kelios tyrimo dienos) atitinkama rubrika sudarė procentų.

8 lentelė. Reportažų skaičius internetinėje svetainėje www.lrytas.lt

Rubrika	Rugsėjo 1d.	Rugsėjo 2d.	Rugsėjo 3d.	Rugsėjo 4d.	Rugsėjo 5d.
Kodas N97	8	10	10		
Lietuva tiesiogiai	4	2		2	
Įvykiai Lietuvoje	8	6	7	6	3
Pasaulis	3	1	2	2	2
Sportas	2	7	8	3	2
Orai	1	1	1	1	1
Pramogos	2	3	4	6	5
Ratai	2	2			1
Mis Lietuva 2009		1			
Kriminalai			2	3	

9 lentelė. Reportažų skaičius internetinėje svetainėje www.lrytas.lt

Rubrika	Rugsėjo 6d.	Rugsėjo 7d.	Rugsėjo 8d.	Rugsėjo 9d.	Rugsėjo 10d.
Kodas N97		7	7	7	6
Lietuva tiesiogiai			4		3
Įvykiai Lietuvoje	2	7	5	6	7
Pasaulis	3	3	1	5	7
Sportas	3	4	15	5	8
Orai	1	1	1	1	1
Pramogos		2		3	
Ratai		2	1	1	1
Mis Lietuva 2009		4	2		
Kriminalai	1	2	1		1

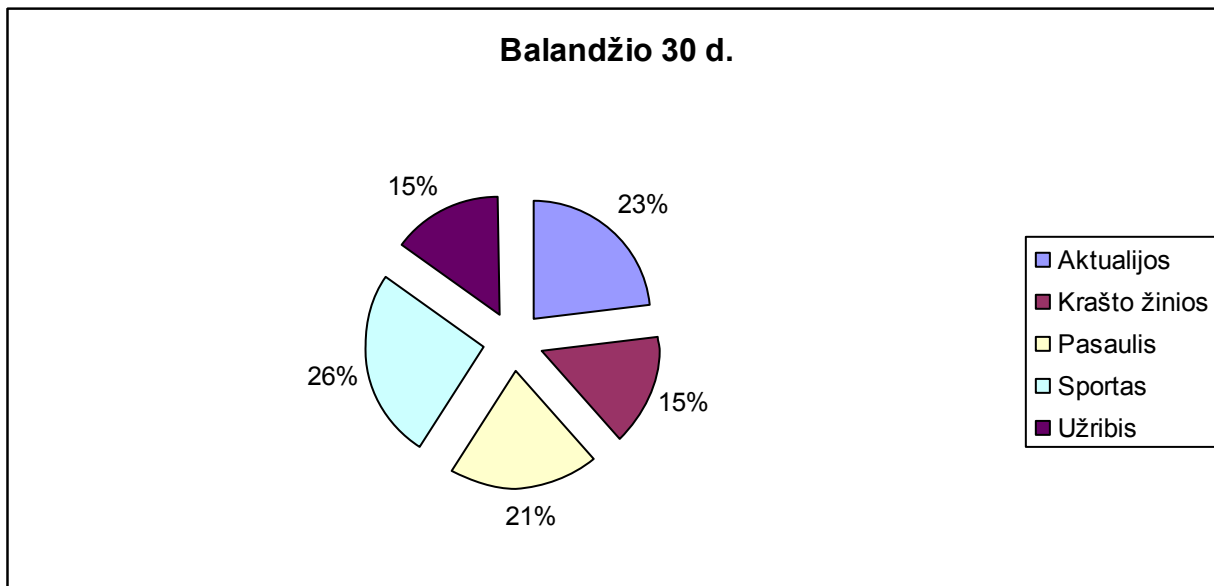
Kalbant apie televiziją ir internetinę svetainę www.lrytas.lt, šiuo periodu daugiausia reportažų buvo apie pramogas, sportą – konkrečiai krepšinį, nes tuo metu Lenkijoje vyko Europos krepšinio čempionatas ir apie įvykius Lietuvoje, kur didžiulis susidomėjimas buvo A. Valinsko atsistatydinimu. Taip pat internetinėje svetainėje www.lrytas.lt daug vietos skiriama *Lietuvos ryto*

televizijos laidai *Kodas N97*, kur jos dalyviai kiekvieną dieną telefonais fiksuodavo savo nuotykius, mintis ir panašiai, ir perkeldavo viską į virtualiąją erdvę.

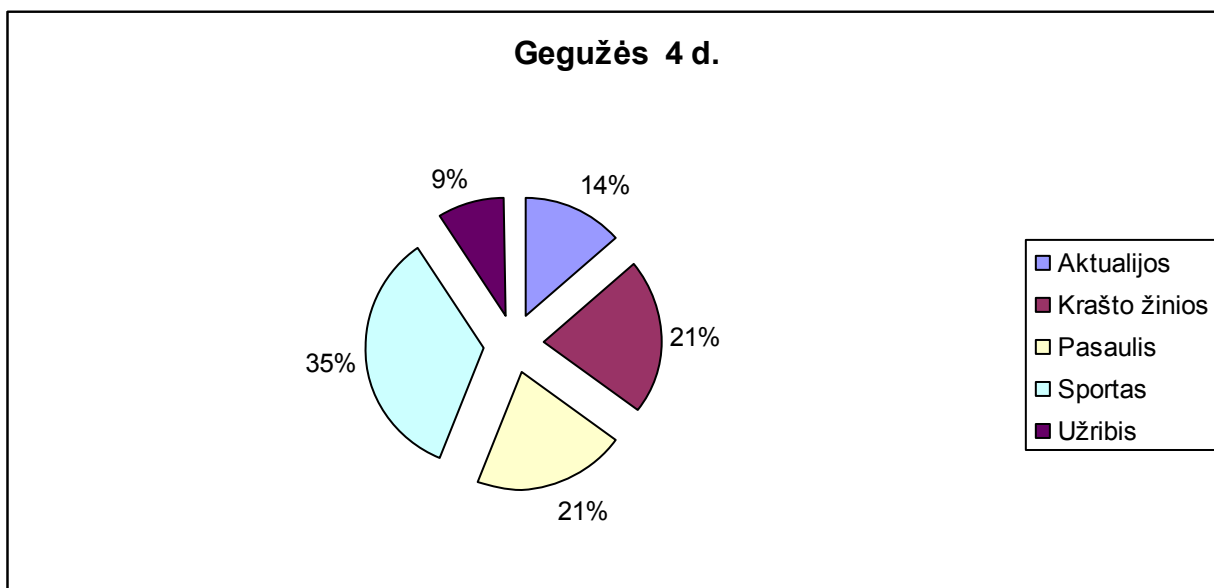
4. 2. 2. Lietuvos rytas – dienraštis

Daugiausia publikacijų rubrikose *Aktualijos, Ekonomika, Pasaulis, Sportas, Krašto žinios, Užribis* (1 priedas. *Lietuvos ryto* duomenys). Kalbėdama apie tai, kas domina auditoriją, Ž. Pečiulis sako, jog ieškant reikšmingų ir įdomių naujienų, galima pasirinkti universalų *artimumo* kriterijų. Šis kriterijus išskaidomas į tokias sritis: *geografinis, emocinis, psichologinis, laiko, socialinis/profesinis/kultūrinis, egzistencinis* ir *kasdienybės*. Geografinis susijęs su vietiniais įvykiais. Taigi, šiam kriterijui galima priskirti rubrikas *Užribis* ir *Krašto žinios*. Pasauliniai įvykiai žmogų mažiau domina negu savo krašto. Taigi kuo įvykis tolimesnis, tuo jis turi būti svaresnis. Žmogui įdomūs tokie dalykai, kurie nematyti, stebinatys, netikėti. Emocinis siejamas su žmonėmis, supančiais asmenį. Savaiame suprantama, jog artimieji yra svarbesni nei nepažįstamieji. Taip pat naujienos stipriai emociškai nuspalvintos, kalbama apie įžymius žmones, skandalus, gamtos stichijas ir pan. Psichologinis aspektas parodo, jog nors žmogus ir galvoja apie ramų gyvenimą, jį traukia dramatiški įvykiai. Pirmoje vietoje kiekvienam vėlgi stovi artimieji ir paties asmens gerovė. Laiko aspektas susijęs su dabartimi (kiek įvykis atsitikęs neseniai, kiek „šviežias“). Viską norima matyti per dabarties prizmę, netgi, jei būtų kalbama apie laikus prieš mūsų erą. Socialinis/profesinis/kultūrinis kriterijus siejamas su auditorijos sudėtimi, kokio amžiaus ar išsilavinimo auditorijos dominuoja. Egzistencinis aspektas parodo, jog žmonėms svarbiausi yra egzistenciniai klausimai (pvz., gimimas, gyvenimo prasmė, laisvė, sveikata ir pan.). Ir galiausiai kasdienybės aspektas siejamas su praktinių temų atrankos metodu, tai, kokios informacijos reikia žmogaus veiklai, sprendimams (čia galima priskirti rubriką apie ekonomiką, aktualijas), kiek įvykiai gali įtakoti auditoriją, kiek tai žmogui yra svarbu, aktualu.

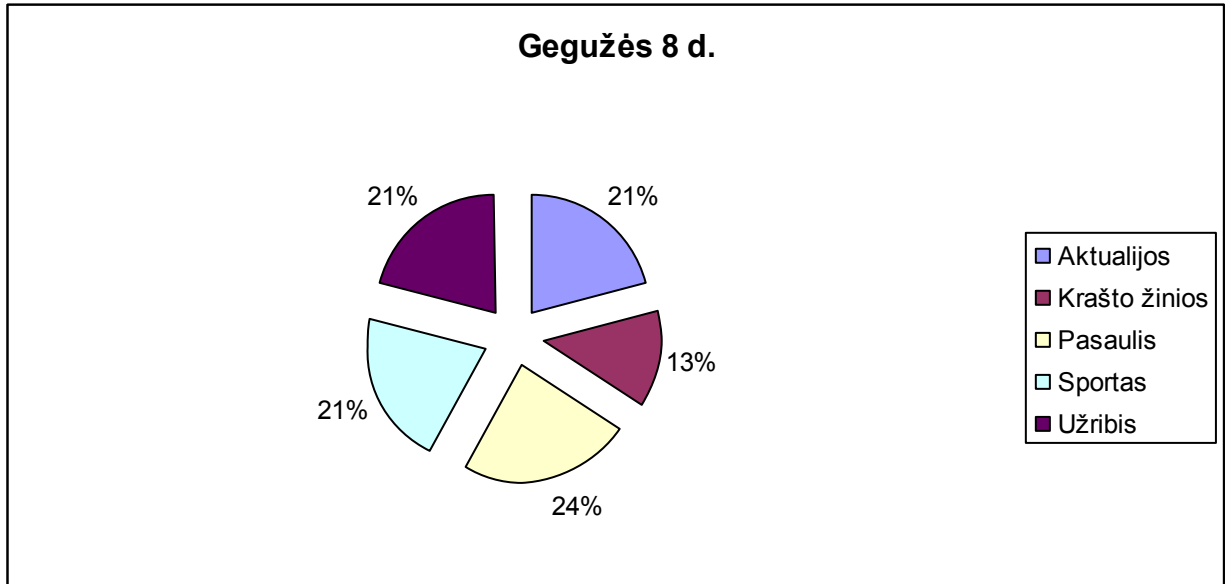
6 paveikslas. Dienraščio *Lietuvos rytas* populiariausių skilčių procentinė išraiška

7 paveikslas. Dienraščio *Lietuvos rytas* populiariausių skilčių procentinė išraiška

8 paveikslas. Dienraščio *Lietuvos rytas* populiariausių skilčių procentinė išraiška

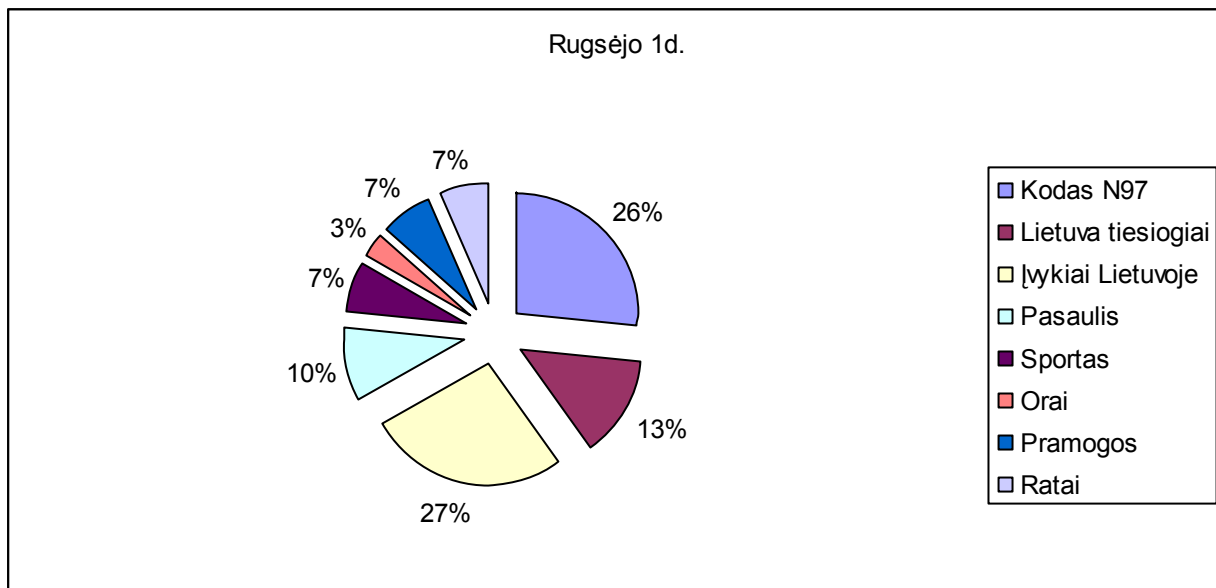

4. 2. 3. *Lietuvos rytas* – televizija

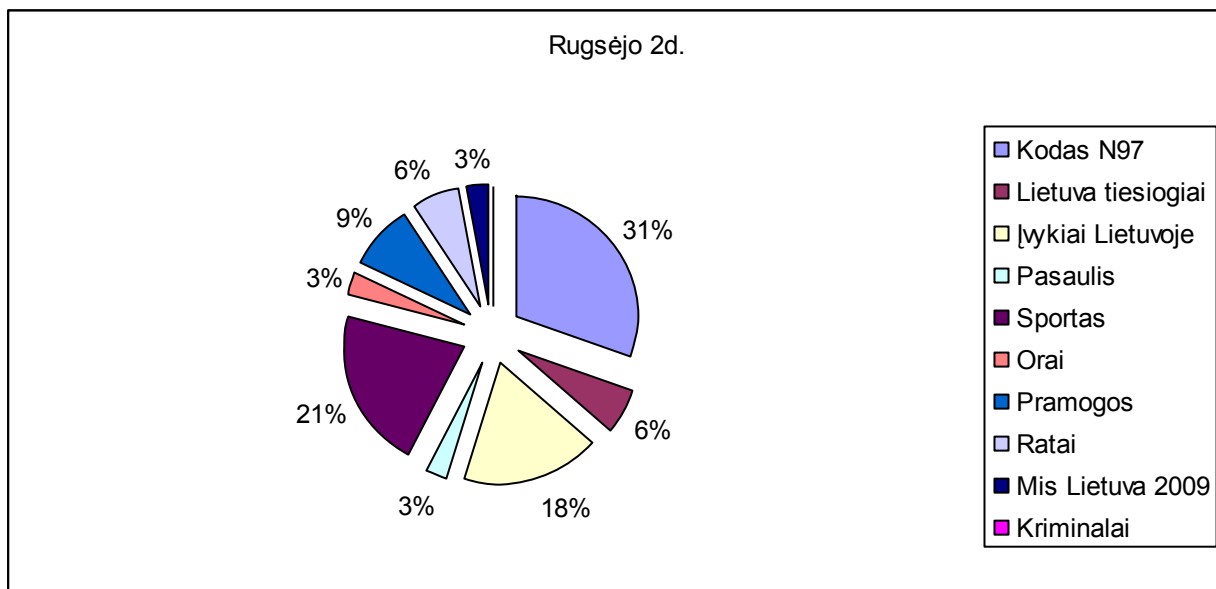
Tačiau, jeigu internetinėje svetainėje yra tik keletas publikacijų, kurios perkeltos iš vienos žiniasklaidos priemonės į kitą, tai su televizija ir internetu yra visiškai kitaip. Internete galima rasti visas laidas, jų archyvus, visus vaizdo reportažus, sukurtus *Lietuvos ryto* televizijos žurnalistų. Portale www.lrytas.lt skiltyje „videonaujienos“ yra reportažų, kurie vėliau „sujungiami“ ir, pavyzdžiui, sukuriama „vientisa“ žinių laida, o portale pateikiami visi atskirai pagal temas. Vienos „temos“ yra laidų pavadinimai, pvz., *Lietuva tiesiogiai*, *Super L.T.*, o kitos atitinka internetinės svetainės skiltis, pvz., *Pasaulis*, *Kriminalai*, *Sportas*, *Pramogos*. Tačiau, žinoma, yra ir reportažų, kurtų specialiai internetinei svetainei, o ne televizijai.

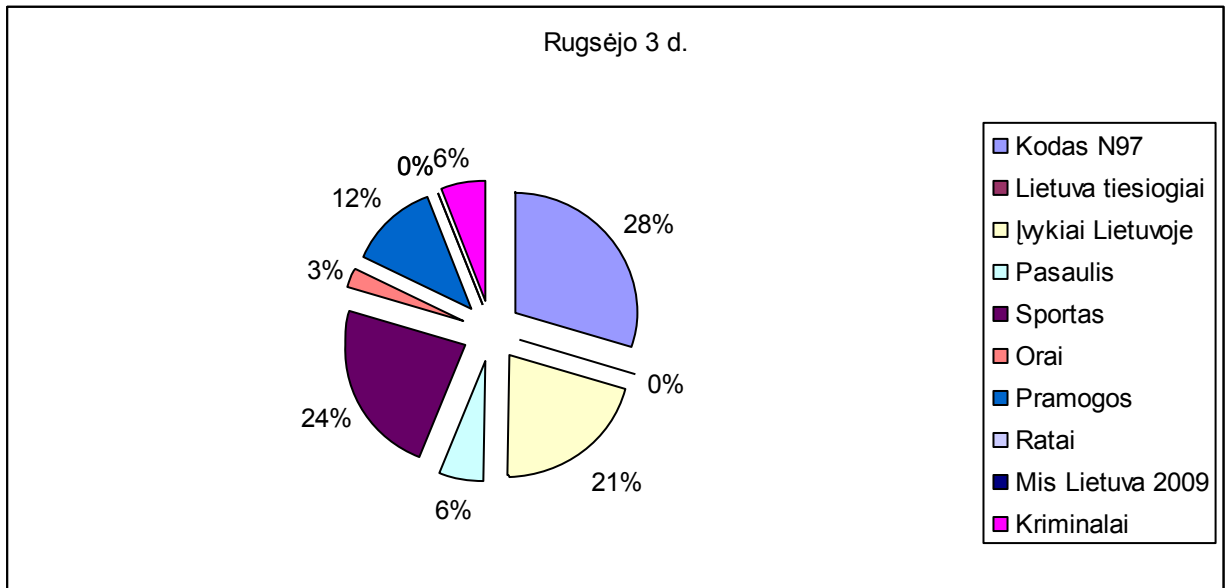
9 paveikslas. Populiariausių reportažų procentinė išraiška

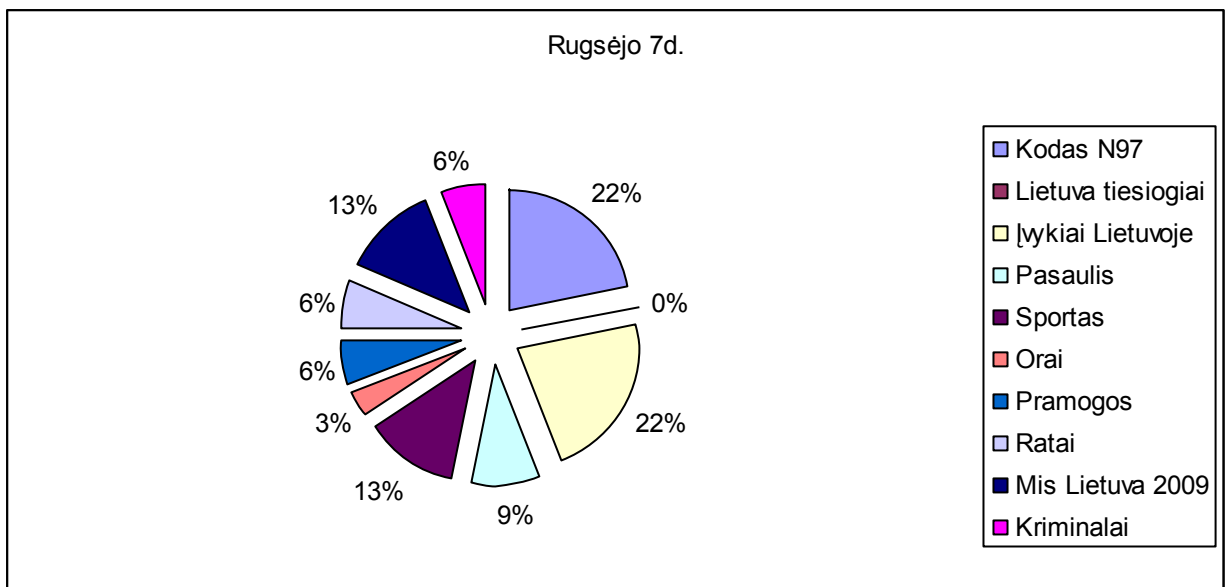
10 paveikslas. Populiariausių reportažų procentinė išraiška

11 paveikslas. Populiariausių reportažų procentinė išraiška

12 paveikslas. Populiariausių reportažų procentinė išraiška

Kalbant konkrečiai apie televizijos laidą *Kodas N97*, tai čia laidos vedėja pristatinėja kiekvieną dalyvį, bei dienos temą ir gaunasi tarsi tęstinis pasakojimas, ta pačia tema tik skirtingų veikėjų. O internetinėje svetainėje pateikti atskiri reportažai, tarsi atskiros naujos istorijos. Kalbant apie

televizijos ir interneto reportažus, gali išskirti vieną akivaizdų jų skirtumą. Televizijos laidų vedėjai kalba „daugumai“, tačiau jie nesulaukia tiesioginio atsakymo. O internetinių vaizdo naujienų žiūrovai jas gali iškart ir pakomentuoti, parašyti savo nuomonę, mintis apie atitinkamą vaizdo reportažą. Televizija neturi grįžtamojo ryšio kanalo. Televizijoje, žinoma, laidos vedėjas trumpai pristato reportažą, apie ką bus kalbama, o internete tokio pobūdžio informacija trumpai parašyta prie vaizdo reportažo.

IŠVADOS

Šiame darbe aptarus žiniasklaidos vystymosi ypatumus, išryškinus esminius konvergencijos bruožus, apžvelgus *Lietuvos ryto* dienraščio, internetinio portalo ir televizijos publikacijas bei apklausus žiniasklaidos atstovus, padarytos tokios išvados:

1. Naujosios technologijos įsigali komunikacijos sferoje. Todėl senosios (tradicinės) žiniasklaidos priemonės persikelia į virtualiąją erdvę, kuri tampa terpe, apimančia senųjų medijų priemonių funkcijas.
2. Naujosios žiniasklaidos priemonės keičia senąsias. Tradicinės žiniasklaidos priemonės neišnyksta, tačiau naujosios dėl savo patogumo, konkretumo tampa populiareesnės. Visuomenė renkasi pagal tai, kaip (iš žiniasklaidos) gali gauti informaciją, kiek/kaip ta informacija yra pasiekiamą.
3. Internetas tampa vyraujančia visuomenės informavimo priemone. Jis gali būti traktuojamas kaip tas „viskas viename“ prietaisas, kuriame gali rasti visą norimą informaciją. *Lietuvos ryto* internetiniame portale galima rasti ir dienraštį, ir televiziją, jų publikacijų, vaizdo reportažų archyvą. Patvirtinama hipotezė, jog konvergencija vyksta tarp *Lietuvos ryto* komunikacijos priemonių. Skirtingos žiniasklaidos priemonės sąveikauja tarpusavyje.
4. Dienraščio ir internetinės svetainės www.lrytas.lt publikacijų turiniai nesutampa. Tik nedidelė dalis publikacijų perkeliama iš vienos žiniasklaidos priemonės į kitą. Tačiau televizijos ir internetinės svetainės sąveiką kur kas didesnė, internetinė svetainė pateikia reportažus, kurtus televizijos žurnalistų, pateikiami reportažai, iš kurių vėliau paruošiamos atitinkamos laidos (kitą tariant, internetinė svetainė pateikia laidos dalis kaip atskirus reportažus).
5. Skirtingose *Lietuvos ryto* komunikacijos priemonėse temos kartojasi. Iš publikacijų skaičiaus galima spręsti, jog aktualiausios temos yra pasaulio naujienos ir sportas, taip pat krašto žinios, aktualijos. Daugiausia domina tokie šalies įvykiai kaip nusikaltimai, politinės naujienos, nelaimės ir sportas (ypač, žinoma, krepšinis).
6. Ne visi žurnalistai, dirbantys vienoje srityje (pvz., spaudoje) gali taip pat gerai dirbti ir kitose žiniasklaidos srityse, susijungus skirtingoms žiniasklaidos priemonėms.

7. Dėl konvergencijos atsiranda galimybė atitinkamą informaciją išplatinti skirtingais žiniasklaidos kanalais. Taip žurnalistai naujienas/informaciją gali perduoti didesniai visuomenės ratui. Tačiau visuomenei tampa vis sunkiau pasirinkti vieną kažkurią žiniasklaidos priemonę.
8. Technologinė konvergencija suteikia galimybę keistis ir gauti informaciją iš bet kurio pasaulio krašto, nebėra geografinių, atstumo ribų.

Bibliografinių nuorodų sąrašas

ALBARRAN, Alan B., CHAN-OLMSTED, Sylvia M., WIRTH, Michael O. 2006. Handbook of media management and economics [interaktyvus]. New York: Routledge, 2006. p. 750. [žiūrėta 2009m. balandžio 14 d.]. Prieiga per internetą: <http://books.google.com/books?id=2g3LfzpliiMC&printsec=frontcover&hl=lt#PPP1_M1>.

BLACHFORD, Nicolas. 2003. Television and Computer Convergence: Not when but if [interaktyvus]., [S. l.], 2003. [žiūrėta 2009m. birželio 15 d.]. Prieiga per internetą: http://www.osnews.com/story/5359/Television_and_Computer_Convergence_Not_when_but_if

CREEBER, Glen. MARTIN Royston. 2008. Digital Cultures. Understanding New Media. Berkshire: Open University Press, 2008. p. 224. ISBN 978-033522197-4.

GARRISON, Bruce; DUPAGNE, Michel. A Case Study of Media Convergence at Media General's Tampa News Center. [S. l.], 2003. p. 42.

GILLMOR, Den. 2004. We the Media: Grassroots Journalism by the People, for the People. [interaktyvus]. Sebastopol: O'Reilly Media, 2004. [žiūrėta 2009 balandžio 14 d.]. Prieiga per internetą: <http://books.google.lt/books?id=3GphEGopaI0C&printsec=frontcover&source=gbs_similarbooks_s&cad=1#v=onepage&q=internet&f=false>.

GRIŠKONYTĖ, Donata. MIKŠTIENĖ, Galina. 2007. Lietuvos spaudos istorijos transformacijos. In *Lietuvos žiniasklaida jaunujų tyrėjų akimis*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2007. p. 182. ISBN 978-9955-20-187-8.

GORDON, Rich. 2003. Convergence defined. Iš: Digital Journalism: Emerging Media and the Changing Horizons of Journalism. [interaktyvus] 2003. [žiūrėta 2009 m. balandžio 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.ojr.org/ojr/business/1068686368.php>>.

HASSAN, Robert. 2006. THOMAS, Julian [Edited]. The New Media Theory Reader. Berkshire: Open University Press, 2006. p. 326. ISBN 0-335-21710-9.

HAWKINS, Peter. 2004. Convergence and television – teletext [interaktyvus]. [S. l.], 2004. [žiūrėta 2009 m. birželio 5 d.]. Prieiga per internetą:

<http://wiki.mediaculture.org.au/index.php/Convergence_and_Television_-_Teletext>.

JENKINS, Henry. 2006. Convergence Culture. Where Old and New Media Collide. New York: New York University Press, 2006. p. 318. ISBN 978-0-8147-4281-5.

JENKINS, Henry. 2004. The Cultural Logic of Media Convergence. In *International Journal of Cultural Studies* [interaktyvus]. [S. l.], 2004. [žiūrėta 2009 m. balandžio 19 d.]. Prieiga per internetą: <<http://ics.sagepub.com/cgi/reprint/7/1/33>>.

KAWAMOTO, Kevin [Editor]. Digital Journalism: Emerging Media at the Changing Horizons of Journalism [interaktyvus]. Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, 2003. p. 208. [žiūrėta 2009 m. gegužės 9 d.]. Prieiga per internetą:

<http://books.google.com/books?id=dG9vHwHyDFUC&printsec=frontcover&dq=digital+journalism+kawamoto&source=bl&ots=IjYL8BGtNh&sig=UzQgsVvijXvUObZMiPhp82D1xEw&hl=en&ei=8SnnS9nCE4mPONP30YEH&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CBIQ6AEwAA#v=onepage&q&f=false>.

KEENAN, Thomas. CHUN, Wendy Hui Kyong [Editors]. 2006. New Media, old Media: a History and Theory Reader. New York: Routledge, 2006. p. 430. ISBN 0-415-94224-1.

KILLEBREW, Kenneth C. 2005. Managing media convergence [interaktyvus]. [S. l.], 2005. [žiūrėta 2009 m. birželio 18 d.]. Prieiga per internetą:

<http://books.google.com/books?id=5e4HZOLVYcC&printsec=frontcover&source=gbs_navlinks_s>.

KLINENBERG, Eric. 2005. Convergence: News Production in a digital age [interaktyvus]. [S. l.], 2005. In *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. [žiūrėta 2009 m. birželio 5 d.]. Prieiga per internetą: <<http://ann.sagepub.com/cgi/reprint/597/1/48>>.

KOLODZY, Janet. 2006. Convergence journalism [interaktyvus]. Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, 2006 [žiūrėta 2009 m. balandžio 13 d.]. Prieiga per internetą: <<http://books.google.lt/books?id=oaM6ux8OT3QC&printsec=frontcover>>.

LIND, Jonas. Convergence: History of Term Usage and Lessons for Firm Strategists. [S. l], 2004.

MANOVICH, Lev. 2001. The Language of New Media. Cambridge, Massachusetts / London, England: MIT Press, 2001. p. 202. ISBN 978-0262133746.

McLUHAN, Marshall. 2003. Kaip suprasti medijas. Žmogaus tęsiniai. Vilnius: Baltos lankos, 2003. p. 348. ISBN 9955-584-07-6.

NOLL, Michael. 2007. The Evolution of Media [interaktyvus]. Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, 2007. p. 214. [žiūrėta 2010 gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <http://books.google.com/books?id=8J4yskM6VnAC&pg=PA142&dq=old+media+evolution&hl=en&ei=gtreS8TgONH5_Aaqn6CVBw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=9&ved=0CF0Q6AEwCA#v=onepage&q&f=false>.

PEČIULIS, Žygintas. 1997. Televizija: istorija, teorija, technologija, žurnalistika. Vilnius: LRT leidybos centras, 1997. p. 270. ISBN 9986-9122-0-2.

PEČIULIS, Žygintas. 2007. Iki ir po televizijos. Vilnius: Versus aureus, 2007. p. 256. ISBN 978-9955-699-73-6.

PEČIULIS, Žygintas. 2009. Žiniasklaida ir žurnalistika daugiaterpės raiškos eroje. *Informacijos mokslai*, 2009, nr. 51, p. 37-53. ISSN 1392-0561.

POOL, Ithiel de Sola. 1983. Technologies of Freedom. Cambridge, Massachusetts, London: Harvard University Press, 1983. p. 316. [žiūrėta 2009 m. balandžio 13 d.]. Prieiga per internetą: <<http://books.google.com/books?id=BzLXGUxV4CkC&printsec=frontcover&dq=ithiel+de+sola+pool+freedom+technologies&source=bl&ots=8FkrdkSkJu&sig=0D0qLA9XrnM0zXs08JStu60->

[AaU&hl=en&ei=lw7nS4DNIYqvOKuMtYoH&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=5&ved=0CCoQ6AEwBA#v=onepage&q&f=false>](#).

RANDALL, David. 2005. Universalus žurnalistas. Kaunas: Judex, 2005. p. 222. ISBN 9955-581-38-7.

TUROW, Joseph. 2009. Media today. An introduction to mass media communication. New York: Routledge, 2009. p. 712. ISBN 0-203-89534-7.

URBONAS, Vytas. Žurnalistikos pagrindai. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2001. p. 211. ISBN: 41154.

URBONAS, Vytas. Pasaulio žiniasklaidos sistemos. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2003. p. 244. ISBN 9955-456-99-X.

URBONAS, Vytas. Lietuvos žurnalistikos istorija. I dalis. Klaipėda: Periodinė spauda, 2004a. p. 179. ISBN 9955-585-34-X.

URBONAS, Vytas. Lietuvos žurnalistikos istorija. II dalis. Klaipėda: Periodinė spauda, 2004b. P. 252. ISBN 9955-585-36-6.

VESPIGNANI, Alessandro; PASTOR-SATORRAS, Romualdo. 2004. Evolution and Structure of the Internet. A Statistical Physics Approach. New York: Cambridge University Press, 2004. p. 284. ISBN 978-0521-714-77-8.

WILCOX, L. Dennis. CAMERON, T. Glen. AULT, H. Philip. AGEE, K. Warren. Ryšiai su visuomene. Strategija ir taktika. Poligrafija ir informatika, 2007. p. 496. ISBN 978-9986-850-59-5.

WEBSTER, Frank. Informacinės visuomenės teorijos. Kaunas: Poligrafija ir informatika, 2006. p. 319. ISBN 9986-850-56-8.

THE REFLECTION OF TENDENCIES IN WORLD MEDIA CHANGES IN LITHUANIA (THE CASE OF LIETUVOS RYTAS) (SUMMARY)

Aistė Labinaitė

In today's society, no man can longer imagine his life without television, internet, press and radio. The media gives the individual the opportunity to express his views and thereby get the desired information about the world around him. The media plays an important role in shaping the individual by informing him and influencing the informed society. Entrenched digital technologies and changes in methods of communication change and the communication and the media itself. The Internet and digital technology were factors resulting the rise of electronic media which focus on text, image and sound. A man searching for information finds everything in one place. The relationship with the consumer changes as the interactivity occurs and one-sided communication disappears.

The object of this Master's thesis is the convergence of the media. The aim is to investigate how media changes or does not change the content and presentation of an audience under the convergence conditions. The aim of this work is to highlight the resolution of the global trends in the media change and the meaning of the media convergence development in Lithuania. The problem, formulated in this work, can be expressed as a question: does convergence (interflow of media measures) touched the Lithuanian media (in this case, specifically the *Lietuvos Rytas* mass media)? Job tasks are as follow: to discuss the media development features both globally and in Lithuanian; to highlight the differences between new and traditional media; to overview the characteristics of convergence evolution; to describe the convergence term, directions; to analyse the convergence of *Lietuvos Rytas* mass media. In the theoretical part the method of analysis of the documents (academic literature) and interviews with the experts are applied. Examining the media of *Lietuvos Rytas* the quantitative content analysis (carried out in a comparable manner) was used.

Also it can be said that traditional media does not disappear. It interacts with the new one. Both types of media are concentrated for a common goal - to disseminate information and reach the widest audience. Traditional media is moving into the electronic world. New media ways becomes more popular because for its convenience and concreteness. Society is able to choose how it can get information (from media) and how that information is available. The Internet is becoming the dominant media. It can be seen as the "all-in-one device" in which all the information you want can be found. It's like a matrix, where all the old-media functions are included. In *Lietuvos Rytas* website newspaper, television, publications, video archives can be found. Convergence takes place between communication measures of *Lietuvos Rytas*. Different media types interacts with each

other. But the contents of newspaper and www.lrytas.lt website do not match. Only a small part of the publications is transferred from one media to another. The themes are repeated in different *Lietuvos Rytas* communication tools. The number of publications suggest that the most popular themes are world news and sports as well as the local news and actualities.

PRIEDAI

1 priedas. Lietuvos ryto duomenys

Dienraščio „Lietuvos rytas“, internetinės svetainės www.lrytas.lt ir „Lietuvos ryto televizijos“ publikacijų/vaizdo reportažų duomenys (laikotarpis: balandžio 27 d. – gegužės 9 d., rugsėjo 1 – rugsėjo 10 d.):

10 lentelė. Publikacijų skaičius internetinėje svetainėje www.lrytas.lt
2009 balandžio 27-30 d.(pagal rubrikas)

Rubrika	Balandžio 27 d.	Balandžio 28 d.	Balandžio 29 d.	Balandžio 30 d.
Kultūra	13	6	4	15
Įvairenybės	5	4	5	4
Pasaulis	24	23	23	29
Sveikata	6	6	4	6
Lietuvos diena	19	23	22	25
Religija	3	1	1	1
Sportas	21	29	25	17
IT	3	3	4	3
Kaimas	3	5	2	3
Mokslas	2	3	2	1
Ratai	6	4	2	5
Kriminalai	16	23	13	14
Karjera	3	1	1	1
Verslas	9	22	25	27
Istorija	1	3	3	
Žmonės	2	7	8	9
Biblioteka	1			
Televizija	1	4	6	5
Kelionės	1	1	2	2
Interviu	1	1	1	
Ekstra	3			
Komentarai	1	3		

Orai	1	1		1
Horoskopai	1	1		1
Žaidžiamie klases		2	2	2
Emigrantai		1	2	
Skonis		1		2
Laiškai redaktoriui		1	2	4
Moters savaitė		3		
Vartai		5		
Panevėžio rytas		1		1
Paskaita			1	1
Sagos				1
Gyvenimo būdas				
TV antena				
Kalendorius				
Ekstra mergina				
Stilius				

11 lentelė. Publikacijų skaičius internetinėje svetainėje www.lrytas.lt
2009 gegužės 2-6 d. (pagal rubrikas)

Rubrika	Gegužės 2 d.	Gegužės 4 d.	Gegužės 5 d.	Gegužės 6 d.
Kultūra	3	8	8	6
Įvairenybės	5	6	6	7
Pasaulis	13	28	21	36
Sveikata	4	1	7	5
Lietuvos diena	5	15	16	24
Religija	2	1	1	2
Sportas	18	19	20	15
IT		3	6	
Kaimas	3	2	3	3
Mokslas			2	2

Ratai	2	5	3	8
Kriminalai		17	12	14
Karjera		2	3	
Verslas	3	19	12	22
Istorija		1	1	2
Žmonės	2		6	
Biblioteka		1		1
Televizija	1	3	6	4
Kelionės			1	2
Interviu	1			1
Ekstra		3		
Komentarai	2	1		3
Orai	1		1	1
Horoskopai	1	1	1	1
Žaidžiame klases		3	3	1
Emigrantai		1		3
Skonis	1			4
Laiškai redaktoriui		2		2
Moters savaitė			3	
Vartai			4	
Panevėžio rytas	1			
Paskaita				
Sagos	1			1
Gyvenimo būdas	3			
TV antena	3			
Kalendorius		1		
Ekstra mergina				
Stilius				

12 lentelė. Publikacijų skaičius internetinėje svetainėje www.lrytas.lt

2009 gegužės 7-9 d. (pagal rubrikas)

Rubrika	Gegužės 7 d.	Gegužės 8 d.	Gegužės 9 d.
Kultūra		9	
Įvairenybės	8	10	3
Pasaulis	21	21	8
Sveikata	5	2	3
Lietuvos diena	24	15	4
Religija	2	2	1
Sportas	28	23	23
IT	6	2	
Kaimas	1	2	1
Mokslas	6	4	
Ratai	4	5	2
Kriminalai	16	16	11
Karjera			
Verslas	12	14	3
Istorija	1	1	1
Žmonės	8	4	2
Biblioteka			
Televizija	6	8	1
Kelionės	2	3	1
Interviu		1	
Ekstra			
Komentarai	4	1	
Orai	1	1	1
Horoskopai	1	1	1
Žaidžiame klases	2		
Emigrantai	2		
Skonis		3	1

Laiškai redaktoriui	1		
Moters savaitė			
Vartai			
Panevėžio rytas	1		1
Paskaita			
Sagos		1	
Gyvenimo būdas			2
TV antena			2
Kalendorius		1	
Ekstra mergina	1	1	
Stilius		2	

13 lentelė. Publikacijų skaičius dienraštyje *Lietuvos rytas* (2009 balandžio 27 d. – gegužės 2 d.)

Rubrika	Balandžio 27 d.	Balandžio 28 d.	Balandžio 29 d.	Balandžio 30 d.	Gegužės 2 d.
Aktualijos	6	9	10	9	6
Ekonomika	4	7	8	7	6
Horoskopai	1	1	1	1	1
Kultūra	2	2	2		
Krašto žinios	5	8	8	6	9
Mūzų malūnas	4				
Nuomonės	3	3	2	3	2
Orai	1	1	1	1	1
Pasaulis	9	11	8	8	11
Pirmas puslapis	1	1	1		1
Pramogos	8	6	5	15	13
Sostinė	3	3	3	3	24
Sportas	11	13	10	10	10
Užribis	6	6	7	6	7
Vartai		10			
Laikinoji					23

sostinė					
Rytai- Vakarai					11
Savaitgalis					
Gyvenimo būdas					

14 lentelė. Publikacijų skaičius dienraštyje *Lietuvos rytas* (2009 gegužės 4-9 d.)

Rubrika	Gegužės 4 d.	Gegužės 5 d.	Gegužės 6 d.	Gegužės 7 d.	Gegužės 8 d.	Gegužės 9 d.
Aktualijos	6	7	9	9	8	10
Ekonomika	4	7	9	7	7	5
Horoskopai	1	1	1	1	1	1
Kultūra		2	1	2	3	4
Krašto žinios	9	7	7	6	5	7
Mūzų malūnas	5					
Nuomonės	3	4	2	2	2	2
Orai	1	1	1	1	1	1
Pasaulis	9	10	8	9	9	11
Pirmas puslapis	1	1	1	1	1	1
Pramogos	7	4	4	5		9
Sostinė	2	3	3	4	3	20
Sportas	15	10	10	7	8	7
Užribis	4	7	8	8	8	6
Vartai		19				
Laikinoji sostinė						29
Rytai-Vakarai						9
Savaitgalis					11	
Gyvenimo					15	

būdas						
-------	--	--	--	--	--	--

Balandžio 27 d. Dienraštis (iš viso 64 publikacijos): Šią dieną didžiausias dėmesys buvo skirtas tokioms temoms: pirmajame puslapyje LR korespondento Gedimino Pilaičio publikacija pavadinimu „Šiurpus nuotykis jūroje nepalaužė klaipe diečio“ (šis straipsnis priklauso „Aktualijų“ skilčiai). Čia kalbama apie klaipe diečių, kuriam teko susidurti su Somalio piratais. Taip pat prie straipsnio yra ir didelė nuotrauka, kurioje vaizduojamas įvykio dalyvis stovintis prie laivo. „Pasaulio“ rubrikoje didžiulė publikacija apie kiaulių gripą – „Pasaulyje – mirtinos pandemijos baimė“. „Pramogose“ karaliauja E. Iglė, nes balandžio 26 d. šis atlikėjas lankėsi ir Lietuvoje („Ispanų žvaigždė Vilniuje mėgavosi ramybe“). „Užribyje“, publikacijoje „Ilgai metai nelaisvės slėgs ir vaikus“, rašoma apie tai, jog teismas skyrė dešimt metų nelaisvės trijų mažų vaikų motinai, kuri, gindamasi nuo vyro, jį nudūrė. Vaikai irgi sulaukė skaudžios bausmės. Jie atsidurs vaikų namuose. Dienraštyje daugiausia dėmesio šią dieną skiriama sportui, po to – pasaulio naujienos, pramogos ir aktualijos.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Pasaulyje – mirtinos pandemijos baimė“ („Pasaulis“);
- „Profesorius griebėsi ginklo“ („Pasaulis“);
- „Ispanų žvaigždė Vilniuje mėgavosi ramybe“ („Pramogos“);
- „Užkrėtė kabareto dvasia“ („Pramogos“);
- „Lemiamuose mūšiuose – lyg ant sparnų“ („Sportas“);
- „Ch.Eidsonas: „Per savo karjerą taip gerai aš dar nesu žaidęs““ („Sportas“);

Internetinė svetainė (iš viso 147 publikacijos): Čia vėl sutinkama kiaulių gripo tema. „Kiaulių gripas – netinkamas ligos pavadinimas“ („Sveikata“), „B. Obama: Kiaulių gripas – ne priežastis skelbti pavojų“ („Pasaulis“), „Izraelis pasaulį bauginančią ligą nevadins kiaulių gripu, nes žodis „kiaulė“ netinkamas žydams“ („Įvairenybės“), „Ispanija patvirtino pirmąjį kiaulių gripo atvejį Europoje, susirgimai tiriami Švedijoje, Danijoje, Jungtinėje Karalystėje“ („Sveikata“), „Po pranešimų apie galimą kiaulių gripo epidemiją smuko Prancūzijos akcijų rinka“ („Verslas“), „Lietuvos pasienyje dėl kiaulių gripo grėsmės stiprinama bagažo ir krovinių kontrolė“ („Sveikata“), „Lenkijoje kiaulių gripo išplitimo grėsmė yra reali“ („Kriminalai“), „Keliautojams Meksikoje ir JAV patariama vengti masinio susibūrimo vietų“ („Kelionės“), „JAV dėl kiaulių gripo paskelbta

nepaprastoji padėtis, pasaulyje kyla nerimo banga“ („Sveikata“), „Kiaulių gripo prispausta Meksikos sostinę supurtė 6 balų stiprumo žemės drebėjimas“ („Pasaulis“). Prie pastarojo straipsnio pateiktos ir nuotraukos. Kalbama ir apie Somalio piratus (kaip ir dienraštyje) „Jemeno pajėgos išlaisvino tanklaivį iš piratų gniaužtų“ („Pasaulis“), taip pat dar buvo keletas straipsnių apie artėjančius Europos Parlamento rinkimus. Balandžio 27 d. internetinėje svetainėje www.lrytas.lt daugiausiai publikacijų buvo „Pasaulio“, „Sporto“, „Lietuvos dienos“ ir „Kriminalų“ skiltyse. Pagrindinė tema tą dieną – kiaulių gripas.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Kauno savivaldybės vadovai norėtų pailginti nedarbo savaitgalius“ („Lietuvos diena“);
- „Maskvoje milicijos karininkas tris žmones nužudė, šešis sužeidė“ („Pasaulis“);
- „Lietuvos pasienyje dėl kiaulių gripo grėsmės stiprinama bagažo ir krovinių kontrolė“ („Sveikata“);
- „Ch.Eidsonas: „Per savo karjerą taip gerai aš dar nesu žaidęs““ („Sportas“);
- „BBL finale – Ch.Eidsono krepšinio šou ir Vilniaus „Lietuvos ryto“ pergalė prieš Kauno „Žalgirį“ 97:74“ („Sportas“).

Ir internetinėje „Lietuvos ryto“ svetainėje, ir dienraštyje yra keletas vienodų publikacijų. Vienas jų, tai „Kultūros“ skiltyje Astos Andrikonytės esanti publikacija „Pažiro Lotynų Amerikos spalvos“, Taip pat Daivos Zimblienės rašinys „Gražiausia Ukmergėje pripažinta moksleivė“ („Žaidžiame klases“), Pauliaus Jurkevičiaus „T. Venclova: „Poeto tikslas – palikti pėdsaką““ („Interviu“), Modesto Krukausko Ch.Eidsonas: „Per savo karjerą taip gerai aš dar nesu žaidęs““ („Sportas“), Vygando Trainio „Į auksinį tuaetą dar reikė įkišti pinigų“ („Lietuvos diena“).

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): laidoje kaip ir dienraštyje ar tinklaraštyje kalbama apie Lietuvos politikus ir, žinoma, apie kiaulių gripą, jog pasaulis ant pandemijos slenksčio. Pranešama, kad virusas jau ir Europoje, o lietuviai vis tiek neatšaukia kelionių į Meksiką. Taip pat neužmiršamos ir sporto naujienos, o ypač „Lietuvos ryto“ krepšinio komanda.

Balandžio 28 d. Dienraštis (iš viso 81 publikacija): Pirmajame puslapyje vėl aktualijų tema „Pajutę slystančią kėdę valdininkai pasiunta“ (Ramunės Sotvarienės straipsnis). Daugiausia dėmesio šią dieną skiriama sportui, pasaulio naujienoms ir, žinoma, kaip visada aktualijoms. Nemažai rašoma apie Lietuvos politikus, publikacija apie D. Grybauskaitę „D. Prunskienė kaltina

Briuselio milijonierę populizmu“ („Aktualijos“), taip pat apie nusikaltimus. Vienas straipsnis vėl apie kiaulių gripą – „Pasaulį ima stingdyti plintantis virusas“ („Pasaulis“), „Gripo baimė uždaro mokyklas“ („Pasaulis“). Grįžtama ir prie E. Iglešias temos, tik dabar dėmesio centre E. Dragūnas įsivėlęs į konfliktą po E. Iglešias koncerto – „Sutramdytas karštakošis atlikėjas ieškos teisybės“ („Pramogos“). „Vartams“ skiriama net dešimt publikacijų, kur kalbama apie automobilius, naujoves, kainas ir pan.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Panevėžio teisėjams gali apkarsti medžioklė“ („Aktualijos“);
- „Pasaulį ima stingdyti plintantis virusas“ („Pasaulis“);

Internetinė svetainė (iš viso 188 publikacijos): Sveikatos skiltyje vėl publikacija apie kiaulių gripą – „Kiaulių gripo šešėlių pasaulis mėgina nuplauti nuo gyvulių“ („Sveikata“), „Šveicarijos traukinyje sprogo konteineris su kiaulių gripo virusų mėginiais“ („Pasaulis“), „Kiaulių gripas sėja baimę ir futbolo stadionuose“ („Sportas“), „Meksikoje kaukėmis nuo gripo prisidengę vagišiai apšvarino laikrodžių parduotuvę“ („Įvairenybės“), „Kiaulių gripas jau siaučia Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje, padidintas pandemijos grėsmės lygis“ („Sveikata“), „Sergantis meksikietis sukėlė nerimą Varšuvos oro uoste“ („Pasaulis“), „Nerimas dėl kiaulių gripo smukdo ir Europos akcijų rinką“ („Verslas“). Taip pat daug dėmesio Lietuvos politikai, Europos parlamentui, krizei (žmonių atleidinėjimas iš darbų, algų mažinimai ir pan.). Vėl grįžtama prie Somalio piratų temos. Daugiausia publikacijų buvo kriminalų, verslo, sporto ir pasaulio naujienų skiltyse.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „G. Einikiui – bauda, jo draugė J. Narmontienė – nekalta“ („Žmonės“);
- „Lietuvos tūkstantmetis: XIV amžius. Pilėnų gynėjai žudėsi apimti panikos, o Margiris – ne didvyris, tik pralaimėtojas,“ („Istorija“);
- „Europos Parlamento pirmininkas nemato galimybių skubiam Lietuvos priėmimui į euro zoną“ („Lietuvos diena“);
- „Kiaulių gripas jau siaučia Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje, padidintas pandemijos grėsmės lygis“ („Sveikata“);
- „Vilniaus centre susidūrė du dviratininkai“ („Ratai“).

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): kalbama apie G. Einikio ir jo draugės teismą. Vėl apie kiaulių gripą, dabar apie tai kalba D. Britanijos atstovas. Daugiausia dėmesio skiriama šio

viruso plitimui į Europą. Taip pat pristatomas filmas „Angelai ir demonai“; kalbama apie ekonominę krizę, Lietuvos politikus.

Balandžio 29 d. Dienraštis (iš viso 66 publikacijos): Pirmajame puslapyje vėlgi kiaulių gripo tema, vėl aktualijos – „Nerimas – ir Lietuvos ambasadoje užjūryje“ („Aktualijos“). Ta tema dar keletas straipsnių: „Panika dėl gripo tuština vaistinių lentynas“ („Aktualijos“), „Meksikai teks spręsti sudėtingas užduotis“ („Pasaulis“), „Persigandusiam pasauliui – vis daugiau išpėjimų“ („Pasaulis“). Vėl randamas straipsnis apie G. Einikį „G. Einikis atsipirko bauda“. Ekonomikos skiltyje kalbama apie išmokų apkarpyimą, lengvatas, ekonomikos smukimą ir pan. Kaip ir įprastai daug dėmesio skiriama aktualijoms, įvykusiems nusikaltimams, nelaimėms.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Įtarimus išgirdę teisėjai suglumo“ („Aktualijos“);

Internetinė svetainė (iš viso 163 publikacijos): Dar neužmirštama kiaulių gripo tema – „Egiptas paskelbė mirties nuosprendį visoms kiaulėms“ („Įvairenybės“), „JAV kiaulių gripas nusinešė pirmąją gyvybę, daugėja susirgusiųjų Europoje“ („Sveikata“), „Profesorius A.Laiškonis: „Kiaulių gripas daug pavojingesnis už paukščių gripą“ („Interviu“), „Stambiausios pasaulio kompanijos dėl kiaulių gripo atsisako komandiruočių“ („Pasaulis“), „Kiaulių gripo pandemija gali pagilinti pasaulinę krizę“ („Pasaulis“), „Izraelis kiaulių gripo pavadinimą pripažino tinkamu“ („Pasaulis“), „Kiaulių gripo baimė – iššūkis naujajai B. Obamos sekretorei“ („Pasaulis“), „Po vizito Meksikoje lenkė paguldyta į ligoninę – įtariamasis kiaulių gripas“ („Sveikata“). Taip pat yra keletas publikacijų apie ekonominę krizę, Lietuvos politinę situaciją, nusikaltimus ir, žinomas, „Lietuvos ryto“ krepšinio komandą. Šią dieną svetainėje daugiausia publikacijų skiltyse „Pasaulis“, „Lietuvos diena“, „Sportas“ ir „Verslas“.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „JAV kiaulių gripas nusinešė pirmąją gyvybę, daugėja susirgusiųjų Europoje“ ;
- „Profesorius A. Laiškonis: „Kiaulių gripas daug pavojingesnis už paukščių gripą“;
- „Gaisras 14-ame aukšte vertė Vilniaus ugniagesius prakaituoti“ („Kriminalai“);

Internetinėje svetainėje buvo publikacijos iš dienraščio: Jadvygos Pekarskaitės „Pirmas meilės aktas vaikiną nuvedė į teisiųjų suolą“ („Kriminalai“). Taip pat „Panika dėl gripo tuština vaistinių

lentynas“ („Sveikata“), „Smūgis Turine nenumaldė „Chimki“ trenerio S. Scariolo ryžto“ („Sportas“), „Vilniaus „Lietuvos ryto“ jaunių ekipai Berlyne talkins ir kauniečiai“ („Sportas“), „Lietuvos ūkis nusirito į 2006 lygį“ („Verslas“), „Pusantro milijono litų – ir politikų darbui, ir pramogoms“ („Lietuvos diena“), „Į ateitį – skirtingi „Sakalų“ ir „Nevėžio“ žvilgsniai“ („Sportas“). Įdėta pora publikacijų iš „Ūkininko patarėjo“: Stasio Bielskio „Seimas sunaikino 200 tonų kooperatyvo kopūstų“ („Kaimas“) ir Polikarpo Ragožio „Arkinio angaro belaukiant“ („Kaimas“).

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): „Kiaulių gripas artėja prie Lietuvos“, taip pat kalbama apie neblaivų „Valstybės“ žinių direktorių „Valdžios žadėtas verslo pavasaris aušta lėtai“. Kalbama apie Lietuvos sporto rėmimą. „Europos parama pasinaudojo Alytaus tekstilininkai“.

Balandžio 30 d. Dienraštis (iš viso 70 publikacijų): Pirmajame puslapyje publikacija apie kiaulių gripą – „Meksikoje lietuvė net bučiuojasi per kaukę“ („Aktualijos“). Kitos publikacijos šia tema: „Pavojingos ligos virusas jau atklydo ir į Lietuvą?“ („Aktualijos“), „Mirtinas virusas juda vis naujais keliais“ („Pasaulis“), „Ligos baimė žlugdo Meksiką“ („Pasaulis“). Taip pat rašoma apie Lietuvos politikus, ekonominę krizę, buvusius ar dar būsimus koncertus, renginius ir kitas aktualias šiuo laikotarpiu temas. Daugiausia straipsnių šią dieną skirta pramogoms, sportui ir aktualijoms.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Už grotų – motinų ir vaikų ašaros“ („Aktualijos“);
- „Mirtinas virusas juda vis naujais keliais“ („Pasaulis“).

Internetinė svetainė (iš viso 181 publikacija): Vėl sutinkama publikacija apie Somalio piratus – „Rusijos kariniame laive apklausiami sučiupti Somalio piratai“ („Pasaulis“). Keletas straipsnių susijusių su Rusija, Europos Sąjunga, ekonomine krize. Apie E. Dragūno konfliktus („Super LT“ gavo slapta filmuotą E. Dragūno suėmimo medžiagą“), artėjančią „Euroviziją“ ir apie Lietuvoje viešėjusį R. Moore'ą (J. Bondą). „ES sveikatos ministrai nesutaria dėl kovos su kiaulių gripu“ („Sveikata“), „Pasaulis - ant pandemijos slenksčio: kiaulių gripo pavojus pakeltas iki 5 lygio, virusas pasiekė ir Nyderlandus“ („Sveikata“), „Lietuvoje – pirmieji įtarimai dėl kiaulių gripo“ („Sveikata“), „Patarimai: atkirtis kiaulių gripui - skysčiai, išvėdintos patalpos ir švarios rankos“ („Sveikata“) – dažniausia tema vėl išlieka kiaulių gripas.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Vilniuje nugaišo į miestą atklydęs briedis“ („Lietuvos diena“);

- „Nyderlandus sukrėtė išpuolis prieš karalienės parada“ („Pasaulis“);
- „Pasienyje netoli Kalvarijos – vilkikų kaktomuša“ („Ratai“);
- „Auksinių kadru“ lietus – geriausiems spaudos fotografams“ („Kultūra“);
- „Lietuvoje – pirmieji įtarimai dėl kiaulių gripo“ („Sveikata“);
- „Manchester United“ žvaigždė C.Ronaldo: „Galėjome pelnyti ir daugiau įvarčių“ („Sportas“);
- „Eurolygos jaunių turnyrą Vilniaus „Lietuvos rytas“ pradėjo dramatiška pergalė prieš „Hemofarm““ („Sportas“);
- „Seimas palaimino aukštojo mokslo reformos principus“ („Mokslas“);
- „Policijos pareigūnus iškeikęs E.Dragūnas nubaustas 700 litų bauda“ („Kriminalai“);
- „lrytas.lt paskaita: 11. Kunigas pranciškonas J.Sasnauskas: „Niekaip nepraeina įtarimas, kad viskas gali būti kitaip“ („Paskaita“);
- „Triskart olimpinis čempionas U.Boltas pateko į avariją“ („Žmonės“);

Publikacijos svetainėje perkeltos iš dienraščio: Dalios Gudavičiūtės „Turėti pavardę be priesagos yra nepadoru?“ („Įvairenybės“), Ramūno Zilnio „De-Phazz“ – vėl Lietuvoje“ („Kultūra“) ir „Grupės 4FUN dëlionė jau baigta“, „Šeštadienį Lietuvos miestus užlies muzika“, taip pat yra ir Dovydo Pancerovo straipsnis iš Šilutės ir Pagėgių krašto laikraščio „Šilokarčema“ – „Už abejotiną darbo kokybę partijos „Tvarka ir teisingumas“ kolegos Pagėgių medikei skyrė daugiataūkstantinę algą“ („Kaimas“).

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): „Kiaulių gripo pandemijos išvengti greičiausiai nepavyks“, šį kartą jau kalbama, jog lietuviai atšaukinėja keliones į Meksiką. Taip pat pasakojama, jog į vaikų darželį atklydo briedis. Lietuvos politikos naujienose Kubilius kalba apie Tarptautinį valiutos fondą. Žinoma, nepamiršamos nelaimės, nusikaltimai ir sportas. „Į Olandijos karalienę pasveikinti atėjusią minią įsirežė automobilis“.

Gegužės 2 d. Dienraštis (iš viso 137 publikacijos): Pirmajame puslapyje Arvydo Lekavičiaus publikacija – „Buvę belaisviai tiesą sužinojo po 15 metų“ („Aktualijos“). Taip pat Editos Urmonaitės rašinys apie D. Grybauskaitę: „Briuselio turtuolių ateitis – soti“ („Aktualijos“). „Krašto žiniose“ daugiausia rašoma apie nusikaltimus ir nelaimes, kas kaip nusižudė, kas ką nužudė ir pan. „Laikinojoje sostinėje“ aptariami vykę ar dar būsiantys renginiai, „Pramogų“ skiltyje vėl kalbama apie artėjančią „Euroviziją“, jos dalyvius. Žinoma, dar neužmirštama ir kiaulių gripo tema: „Ligos

plitimas – dar ne katastrofos pranašas“ („Rytai-vakarai“), „Panikos pandemija“ („Rytai-vakarai“), „Panika – pavojingiau už virusą“ („Rytai-vakarai“). Daugiausia straipsnių buvo skiltyse „Sostinė“, „Laikinoji sostinė“ ir „Pramogos“.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Kiaulių gripas baugino ir panevėžiečių šeimą“ („Aktualijos“);
- „Vietoj iškilmių – gedulas“ („Pasaulis“);

Internetinė svetainė (iš viso 77 publikacijos): Pirmą kartą internetinėje svetainėje mažiau publikacijų nei dienraštyje. Rašoma apie Izraelio ir Palestinos konfliktą, vis artėjančią „Euroviziją“, grįžtama prie Somalio piratų – „Portugalijos karo jūrininkai sulaikė grupę piratų Adeno įlankoje ir konfiskavo ginklų“ („Pasaulis“). Kiaulių gripo tema šiuo laikotarpiu vis dar išlieka populiariausia – „Susirgimo H1N1 gripu atvejų padaugėjo 65 procentais“ („Sveikata“), „B.Obama: „JAV ryžtingai reaguoja į naujos atmainos gripo protrūkį“ („Pasaulis“), „Meksika patvirtino 16-ąją H1N1 viruso auką, viruso atvejais patvirtintas Italijoje“ („Sveikata“), „Panikos pandemija“ („Komentari“), „Honkonge dėl kiaulių gripo turistams iš Kinijos skirtas karantinas“ („Sveikata“).

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Lietuvos miestus užtvindė gatvės muzika“ („Kultūra“);
- „Britas 24 valandas žongliravo futbolo kamuoliu“ („Įvairenybės“);
- „Vilniuje motociklų gausmas“ („Ratai“);
- „Lietuvos rinktinės iškovojė trečiąją pergalę Europos regbio čempionato 3A divizione“ („Sportas“);
- „Žvaigždžių duetų“ sceną palieka K.Krysko ir A.Bružas“ („Televizija“);
- „Vilniaus „Lietuvos ryto“ jaunieji 110:63 sutriuškino „Gran Canaria“ ir pateko į Eurolygos turnyro finalą“ („Sportas“);
- „Vilniuje Lietuvos lenkų sąjunga surengė eitynes“ („Lietuvos diena“);
- „Į tarptautinį Tezė susitikimą Vilniuje atvyko 5000 jaunuolių“ („Religija“);
- „Š.Jasikevičiaus tritaškių fiesta padėjo Atėnų „Panathinaikos“ 84:82 palaužti Pirėjo „Olympiakos“ („Sportas“);
- „Ispanijos vyno imperija – tvirtos šeimos rankose“ („Skonis“);

Vygando Trainio publikacija „Litus klastojo mokiniai“ („Kriminalai“) paimta iš dienraščio „Lietuvos rytas“. Taip pat Ritos Stankevičiūtės „Garsiojo aštuoneto motina – striptizo šokėja?“ („Žmonės“). Dienraštyje šita publikacija buvo priskirta skilčiai „Rytai-Vakarai“, Ligitos Valonytės – „Ispanijos vyno imperija – tvirtos šeimos rankose“ („Skonis“); Gintarės Micevičiūtės „Močiutės nurodymas – nevesti lietuvės“ („Interviu“), dienraštyje ši publikacija buvo „Sostinėje“. Martyno Čerkausko „Kreditų – gerokai mažiau“ („Verslas“), Arvydo Lekavičiaus „Žinomą Kauno verslininką terorizavęs Švinius atsipirko tikrai menka bauda“ („Kriminalai“), Ramūno Zilnio „Britų atlikėja į Euroviziją vyksta pergalės“ („Kultūra“).

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): „Iš Meksikos grįžusiam lietuviui virusas nenustatytas“. Rodomas reportažas iš Lietuvoje vykusios „Gatvės muzikos“ dienos. Pasvalyje antrą kartą surengta senovinių automobilių šventė.

Gegužės 4 d. Dienraštis (iš viso 67 publikacijos): Pirmajame puslapyje kaip visada aktualijos. Publikacija kaip žmonės negali susigražinti mirusios giminaitės mažametės dukters – „Dėl mažametės našlaitės išplieskė nuožmi kova“ („Aktualijos“). Pirmadienio numeryje „Mūzų malūne“ daug kalbama apie teatrą, meną. Kaip ir kiekvieną dieną yra publikacijų apie ekonominę krizę, nusikaltimus, nelaimes ir, žinoma, kiaulių gripą („Gripo protrūkis silpsta, gąsdinimai – dar ne“ („Pasaulis“)). Vėl atsiranda publikacijų apie Rusijos ir Gruzijos santykius („Rusijos provokacija“ („Pasaulis“)). Pramogų skiltyje vėl karaliauja populiarioji „Eurovizija“. Įdomu tai, jog publikacija „Žvilgsnis iš Lietuvos – į galimą gripo ataką“ priskiriamas pramogoms taip pat.

Internetinė svetainė (iš viso 151 publikacija): Vėlgi kaip ir anksčiau daugiausia dėmesio skiriama pasaulyje aktualiai kiaulių gripo temai („D. Britanijoje kiaulių gripu susirgo 9 asmenys, kurių 7 Meksikoje nesilankė“ („Pasaulis“), „Meksikoje mirusiųjų nuo kiaulių gripo jau 26, o užsikrėtusiųjų - 701“ („Pasaulis“), „Ispanija patvirtino 54 kiaulių gripo atvejus“ („Pasaulis“), „Rusija uždraudė mėsos importą iš JAV Pietų Karolinos bei kiaulienos importą iš Ispanijos“ („Verslas“), „PSO patvirtino 1003 kiaulių gripo atvejus 20 šalių“ („Pasaulis“), „Prancūzijoje patvirtinti du nauji kiaulių gripo atvejai“ („Pasaulis“), „Turkijos ligoninėje miręs pacientas kiaulių gripu nesirgo“ („Pasaulis“), „Meksikos vadovas ramina pasaulį, o pasaulio ekspertai įspėja apie antrą gripo bangą“ („Pasaulis“), „Egipte - masinės kiaulių skerstuvės“ („Pasaulis“), „Meksikiečiai Lietuvoje nepasiduoda gripo panikai“ („Ekstra“). Keletas publikacijų apie artėjančius Europarlamento rinkimus – „Europarlamentarė M.Starkevičiūtė - priešaringai vertinamo A.Matulevičiaus partijos rinkimų sąrašė“ („Lietuvos diena“), „Iš Prezidentūros išėjęs L.Bielinis liko už Europos Parlamento rinkimų borto“ („Lietuvos diena“). Daugiausia straipsnių buvo skiltyse „Pasaulis“, „Verslas“ ir „Sportas“, o populiariausia tema vis dar išlieka kiaulių gripas.

Svetainėje patalpintos publikacijos iš „Ūkininko patarėjo“: Vaidos Vasiliauskaitės „Ar valdžia nežino, kad reformą teks baigti?“ („Kaimas“) ir Mildos Jonkienės „Mažės kontroliuojamų baudų – gausės veislininkystės problemų“ („Kaimas“). Publikacijos iš dienraščio: Giedriaus Janonio „A.Sabonio sūnus žaistų tikrai „Žalgiryje“ („Sportas“), Rūtos Mikšionienės „Lenkų menininkės skulptūros įkūnija ir svajones“ ir „Olandą įkvepia žmogaus organai“ („Kultūra“), „Ratuoto Nyderlandų žudiko mįslė – be atsakymo“ („Pasaulis“). Arūno Dumalako „Piligrimai Vilniuje jautėsi lyg namuose“ („Religija“), Rasos Paukštytės „Lietuvoje rinksis teatro rykliai“ („Kultūra“), Valdos Bartasevičiūtės „Kultūra ir menas – ties mirties riba“ („Interviu“), Jadvygos Pekarskaitės „Kaune vagį parbloškė mašina“ („Kriminalai“), Vytauto Bruverio „Į naują postų pjūtį partijos lekia didžiuliais šuoliais“ („Lietuvos diena“).

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- PSO vadovė: „Aukščiausias kiaulių gripo pandemijos etapas - ne pasaulio pabaiga“ („Pasaulis“);
- „STT akiratyje - Valstybinės mokesčių inspekcijos projektas „Šešėlis - ne išeitis“ („Lietuvos diena“);
- „Šiukšlių konteineryje Klaipėdoje rasti dviejų naujagimių lavonai“ („Kriminalai“);
- „Finalas, žaidęs krepšinininkų likimais ir baigėsis CSKA tragedija“ („Sportas“);
- „A.Sabonio sūnus žaistų tikrai „Žalgiryje“ („Sportas“);
- „Kėdainių pašonėje - „Neregėtos Lietuvos tūkstantmečio“ ažuolynas“ („Lietuvos diena“);
- „Ketvirtas Šaro triumfas: Eurolygos finale Atėnų „Panathinaikos“ 73:71 parklupdė Maskvos CSKA“ („Sportas“);
- „PSO patvirtino 1003 kiaulių gripo atvejus 20 šalių“ („Pasaulis“);
- „Itūžęs S.Berlusconi reikalauja žmonos atsiprašyti“ („Įvairenybės“);
- „Po „Panathinaikos“ triumfo Eurolygoje - šėlstančios Atėnų gatvės“ („Sportas“);
- „Piligrimai Vilniuje jautėsi lyg namuose“ („Religija“);

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): naikinami valdininkų etatai, kova su korupcija, STT – temos susijusios su Lietuvos politika. Taip pat kalbama apie Š. Jasikevičių ir „Panathinaikos“ pergalę. Meksikoje vėlgi pasitinka kiaulių gripas.

Gegužės 5 d. Dienraštis (iš viso 83 publikacijos): Pirmajame puslapyje publikacija apie nelegalius statinius – „Gavusi kyšį valdininkė staiga tapdavo akla“ („Aktualijos“). Straipsnyje „Žinių srautas“ („Ekonomika“) rašoma apie tai, jog „Lietuvos ryto“ spaustuvė pagal praėjusių metų pajamas buvo didžiausia šalyje, taip pat „Ekonomikos“ skiltyje publikacijos apie bankrutuojantį Amerikos laikraštį, bankrutuojančias Lietuvos firmas, ekonominę krizę ir pan. „Laiko ženklai“ („Nuomonės“) kalba apie Europos kultūros sostinę, „Krašto žiniose“ daugiausia nusikaltimų, nelaimingų atsitikimų apžvalga. Vėl kiaulių gripo tema - „Virusas dar grasina parodyti savo klastą“ („Pasaulis“). Daugiausia publikacijų skiltyse „Vartai“, „Pasaulis“ ir „Sportas“.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Ant „Šešėlio“ krito šešėlis“ („Aktualijos“);
- „I 12 vietų – 15 partijų“ („Aktualijos“);
- „S.Berlusconi skyrybos pavirs muilo opera?“ („Pasaulis“);
- „Virusas dar grasina parodyti savo klastą“ („Pasaulis“);
- „Panathinaikos“ dovanuoja Graikijai siautulį“ („Sportas“);
- „Finalo dramoje – nesurežisuotos aistros“ („Sportas“);
- „Lietuvio metimas buvo atėmęs amą“ („Sportas“);

Internetinė svetainė (iš viso 149 publikacijos): Sutinkamos tos pačios temos – Europarlamento rinkimai, Lietuvos politinė situacija, kiaulių gripas („Meksikoje kiaulių gripu užsikrėtusiųjų jau 840“ („Sveikata“), „Kiaulių gripo sukelta panika privertė žmones visame pasaulyje elgtis absurdiškai“ („Pasaulis“), „PSO įspėja dėl antrosios kiaulių gripo bangos, tačiau gyvenimas Meksikoje grįžta į įprastas vėžes“ („Pasaulis“)), ekonominė krizė („Ekonominė krizė baigsis 2012 metais“ („Verslas“), „Azija skiria 120 mlrd. JAV dolerių kovai su krize“ („Pasaulis“)). Šią dieną daugiausia publikacijų buvo skiltyse „Pasaulis“, „Lietuvos diena“, „Sportas“.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Prie Seimo protestuojantiems menininkams R.Vilkaitis prisipažino nieko jų labai nenuveikęs“ („Lietuvos diena“);
- „Kretingiškis J.Bričkus niekaip negali išsiskirti su 20-mete dominikiete“ („Žmonės“);
- „Pirmąjį lietuvišką animacinį serialą apie blondinę Sandrą įgarsino žymūs muzikantai“ („Kultūra“);
- „Vilniuje belgas parašiotu nušoko nuo televizijos bokšto“ („Įvairenybės“);

- „Per vestuves Turkijoje dėl jauniko susipyko šeimos, nušauti 45 žmonės“ („Pasaulis“);
- „Berneen užpuolimu kaltinamai V. Iljinych siūlomas 60 parų areštas“ („Kriminalai“);
- „Traukinys su Lietuvos viltimi Eurovizijoje išpuškavo į Maskvą“ („Televizija“);

Dienraštyje „Lietuvos rytas“ ir svetainėje sutampančios publikacijos: Aušros Pilaitienės „Klaipėdietės namuose auga lapiukas“ („Įvairenybės“), Godos Dapšytės „Šokėjai judesiais išreikš ir geidulingumą“ („Kultūra“), Sauliaus Jarmalio „Pradinis buto įnašas į balą“ („Vartai“), Dalios Gudavičiūtės „Aluminio ir plieno tualetas stebina vilniečio pensininko svečius“ („Įvairenybės“), Reginos Mundrytės „LKF pakilo į kovą su nelegaliai dirbančiais krepšinio agentais“ („Sportas“), Martyno Čerkausko „Valdžios galvose - naujo mokesčio kontūrai“ („Vartai“), Rasos Stundžienės „Dresuotas šuo moka net apsipirkti“ („Vartai“). Dovydo Pancero ir Vilmos Stungurienės publikacija „Reanimacijoje gydytą jaunuolį girdė ir likimo valioje paliko tėvas?“ („Kaimas“) iš Šilutės ir Pagėgių krašto laikraščio „Šilokarčema“.

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): kalbama apie kultūros nykimą. Kaukėti užpuolikai vestuvėse Turkijoje sukėlė žudynes. Pasakojama apie Ispanijos karališkosios poros vizitą.

Gegužės 6 d. Dienraštis (iš viso 64 publikacijos): Pirmajame puslapyje publikacija apie Lietuvos politikus – „Seimo darbo diena pakvipsi brendžiu“ („Aktualijos“). Vėl atgaivinamas Rusijos Gruzijos konfliktas „Gruzijoje – vėl sumaištis“ („Pasaulis“). „Gripas Meksiką įkalino internete“ („Pasaulis“) – kiaulių gripas vis dar aktualiausia tema ir dienraštyje, ir internetinėje svetainėje. Vėl publikacija apie Turkijoje per vestuves įvykusias žudynes („Vestuvių apeigos virto šiurpiomis žudynėmis“ („Pasaulis“). „Pramogų“ skiltyje kalbama apie Ispanijos karaliaus vizitą Lietuvoje „Transliuos karaliaus tostą“. Daugiausia publikacijų buvo skiltyse „Sportas“, „Aktualijos“, „Ekonomika“.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Juodaodė pavertė lietuvių meilės kankiniu“ („Aktualijos“);
- „Berneen skriaudikė save laiko aplinkybių auka“ („Aktualijos“);
- „Prie Seimo nukryžiavo simbolinį kūrėją“ („Kultūra“);
- „Nuo TV bokšto – nutrūktgalvio šuolis“ („Sostinė“);

Internetinė svetainė (iš viso 181 publikacija): Kaip ir dienraštyje yra publikacija apie žiaurias žudynes Turkijoje – „Skerdynes Turkijoje surengę žudikai norėjo išžudyti visą giminę“

(„Pasaulis“). Skiltyje „Skonis“ kalbama apie pasaulį kaustančią ekonominę krizę – „Ekonominė krizė sugražino blondinėms šlovę“. „Gruzijos VRM išplatino šnipo „prisipažinimą“ apie darbą Rusijos žvalgybai“ („Pasaulis“), „Gruzija: maištas ar mistifikacija?“ („Pasaulis“), „Rusijos parlamentaras kaip atsaką į NATO karines pratybas Gruzijoje siūlo manevrus Karibų jūroje“ („Pasaulis“), „Pentagonas: maištas Gruzijoje yra izoliuotas incidentas“ („Pasaulis“) – į populiariausių temų gretas grįžta Rusijos Gruzijos konfliktas. „Televizijos“ skiltyje publikacija apie artėjančią „Euroviziją“ („Mūšis dėl Maskvos: Eurovizijos dalyviai bando įtikti rusams“). Kiaulių gripo tema – „PSO: gripo A/H1N1 virusu užsikrėtė 1 tūkst. 516 žmonių 22-jose pasaulio šalyse“ („Pasaulis“), „Dėl gripo panikos izoliuota vienintelė Afganistano kiaulė“ („Įvairenybės“), „Meksika nuo kiaulių gripo mirusių žmonių skaičių padidino iki 29, o užsikrėtusiųjų - iki 913“ („Sveikata“), „Gripas Meksiką įkalino internete“ („IT“), „JAV ir Kanada tikina, kad iš jų išvežama kiauliena - saugi“ („Sveikata“), „Kiaulių gripas privertė JAV laivyną atšaukti humanitarinės pagalbos misiją“ („Pasaulis“). Prie dažnai sutinkamų temų nereikėtų pamiršti paminėti ir Somalio piratų – „Somalio piratai užgrobė Vokietijos laivą“ („Pasaulis“). Taip pat ir straipsnis apie Ispanijos karališkosios poros vizitą – „Į Lietuvą atvyksta Ispanijos karališkoji pora“ („Lietuvos diena“). Daugiausia publikacijų buvo skiltyse „Pasaulis“, „Verslas“ ir „Lietuvos diena“.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Verslininkas V.Romanovas: „Pirmiausia reikia sutvarkyti „Žalgirio“ ūkį“ („Sportas“);
- „Kauno moksleivių tėvai pasipiktino vadovėliu, kuriame aprašoma homoseksualų šeima“ („Žaidžiame klases“);
- „A.Zuokas įsitikinęs, kad kreipimasis į TVF dėl paskolos tampa neišvengiamas, A.Kubilius tai neigia“ („Lietuvos diena“);
- „JAV lietuvis – pakeliui į kovą be taisyklių profesionalų ringą“ („Emigrantai“);
- „Svajonių darbą - gulėti paplūdimyje Australijoje - gavo britas“ („Įvairenybės“);

Skiltyje „Komentari“ Vido Rachlevičiaus publikacija – „Kartą gavęs pasišvaistyti mūsų pinigais, nebegali sustoti“. Publikacija paimta iš žurnalo „Versus“. Gedimino Pilaičio publikacija „Paskolų prislėgta spaustuvė „Diena Media Print“ nebeišsikapstė“ („Verslas“), Rugilės Gaidukaitės „Vilniuje kuriamas Bolivudo filmas“ („Kultūra“), Tado Ignatavičiaus „Karpomos lėšos kiršina Vyriausybės narius, A.Kubilius sako, kad biudžeto projektas nebebus taisomas“ ir Už lėšas parlamentinei veiklai skirtas lėšas parlamentarami remontuojasi biurus“ („Lietuvos diena“).

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): į Lietuvą atvyko Ispanijos karališkoji pora. Romanovas kalba apie Kauno „Žalgirį“, jog mažesnė grėsmė prarasti kelialapį į „Eurolygą“. Spaudos konferencijoje kalbininkai kreipėsi į Seimą dėl ištekėjusių moterų pavardžių.

Gegužės 7 d. Dienraštis (iš viso 62 publikacijos): Pirmajame puslapyje publikacija apie ES skiriamos lėšos žvejoti („ES pinigams žvejoti – ir laivai vauduokliai“ („Aktualijos“)). Taip pat savaitės įvykis – Ispanijos karališkosios poros vizitas – „Karaliai lietuvius apdovanojo šypsenomis“ („Aktualijos“). „Ekonomikos“ skylyje kalbama apie bankrotus, ekonominę krizę, Europos Parlamentą, kasdien analizuojamos panašios temos. Pasaulio naujienose vėl Gruzijos Rusijos konfliktas („Aljansas nepabūgo įtampos“). Dar viena Ramūno Zilnio publikacija apie „Euroviziją“ („Po pirmųjų žingsnių Eurovizijoje – įtūžis“). „Užribyje“ – nusikaltimai, narkotikai, nelaimės. Daugiausia straipsnių šiandien buvo „Pasaulio“, „Aktualijų“ ir „Sporto“ skylyse.

Internetinė svetainė (iš viso 168 publikacijos): Kaip ir dienraštyje, svetainėje publikacijos apie ekonominę krizę: Rimvydo Valatkos „Krizė griaua politikų likimus“ („Komentarai“), „A.Kubilius suprato, kad ekonomika sparčiai smunka“ („Lietuvos diena“). „Televizija“ pateikia naujienas apie būsimą „Eurovizijos“ finalą „Eurovizijos finalą ves komikas I.Urgantas ir dainininkė Alsu“ ir „Eurovizijos rengėjai Sashos Sono pretenzijas sieja su jo nervine būkle“. Pasaulio naujienose sutinkamos publikacijos apie Somalio piratus ir kiaulių gripą („Somalio piratai pagrobė olandų laivą su aštuonių žmonių įgula“, „Super L.T.“ laidoje - Lietuvos žvaigždžių receptai prieš kiaulių gripą“ („Televizija“), „Lenkijoje patvirtintas pirmasis kiaulių gripo atvejis“ („Sveikata“), „Kanados mokslininkai skelbia iššifravę kiaulių gripo sukėlėją“ („Mokslas“)) . Vėl pasikartoja tema apie Ispanijos karališkosios poros vizitą, tik šiuo atveju apie jų išvykimą - „Ispanijos karališkoji šeima baigė vizitą Lietuvoje“ („Lietuvos diena“), „Vilniuje viešinti Ispanijos karališkoji pora už svetingumą dėkojo lietuviškais žodžiais: „Labai ačiū“ („Lietuvos diena“), „V.Adamkaus ir Ispanijos karaliaus pokalbio akcentai - energetika ir ES kaimynystė“ („Lietuvos diena“). Skylyje „Pasaulis“ viena iš temų vėl Gruzijos ir Rusijos konfliktas – „Žlugo antrosios Rusijos, Pietų Osetijos ir Gruzijos derybos“. Artėjantys Europos Parlamento rinkimai taip pat aktuali tema lrytas.lt skaitytojams („Kas antras lietuvis neketina rinkti Europos Parlamento“ („Lietuvos diena“). Daugiausia straipsnių „Sporto“, „Kriminalų“ ir „Pasaulio“ skylyse.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „„Chelsea“ ir „Barcelona“ rungtynių teisėjo apsaugai – slapta policijos operacija“ („Sportas“);
- „Archeologų radiniai prie Kauno pilies - baltų akmenų mūro pėdsakai“ („Istorija“);

- „Kalifornijos valstiją siaubia gaisrai“ („Pasaulis“);
- „Ispanijos karališkoji šeima baigė vizitą Lietuvoje“ („Lietuvos diena“);
- „Londono „Chelsea“ puolėjui D.Drogba už teisėjo išplūdimą gresia ilga diskvalifikacija“ („Sportas“);
- „Seimas patvirtino patikslintą biudžetą - išlaidos sumažintos 2 mlrd. Litų“ („Lietuvos diena“);
- „Pirmasis LKL finalo mūšis: Kauno „Žalgiris“ - Vilniaus „Lietuvos rytas“ 84:94“ („Sportas“);
- „Viešumoje pasirodė amerikietė, kuriai pirmai JAV buvo atlikta beveik pilna veido transplantacija“ („Žmonės“);
- „Londono „Chelsea“ treneris G.Hiddinkas: „Toks jausmas, tarsi būtume apiplėšti““ („Sportas“);
- „Gruzijos sostinėje protestuotojų nugaras ėmė marginti policijos lazdos“ („Pasaulis“);
- „Vilniuje viešinti Ispanijos karališkoji pora už svetingumą dėkojo lietuviškais žodžiais: „Labai ačiū“ („Lietuvos diena““);

Kaip ir gegužės 6 d., vėl įdėta publikacija iš žurnalo „Versus“ (Laura Gvozdaitė „Seklus VILIBOR dognas“ („Verslas“)). Publikacijos iš dienraščio „Lietuvos rytas“: Kęstučio Rimkaus „Kauno „Žalgirių“ parėmęs V.Romanovas pirmiausia vaikys parazitus“ („Sportas“), Aušros Pilaitienės „Po kvaišalų dozės – 143 smūgiai peiliu merginai“ („Kriminalai“), Rasos Paukštytės „J.Stellingo filme „Duška“ susiduria skirtingi mentalitetai“ („Kultūra“), Modesto Krukausko „NKL klubų norai didesni už galimybes“ („Sportas“), Reginos Mundrytės „Š.Kalmanovičiaus paslaugų Kauno „Žalgiriui“ neprireikė“ („Sportas“), Sandros Trinkūnaitės „Valdininkai Vilniuje regi Disneilendą“ („Įvairenybės“), Editos Urmonaitės „Švedijos finansų ministras A.Borgas: „Sunkumai Baltijos šalyse – laikini“ („Verslas“), Vygando Trainio „Kauno vicemero S.Vaičikausko įmonėje – tyčinio bankroto kvapai“ („Lietuvos diena“).

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): Ispanijos karališkoji pora baigė vizitą Lietuvoje. Rokiškyje atsivėrė senų pesticidų „kapinynas“. Taip pat kalbama, jog verslininkai norėdami susigrąžinti klientus griebiasi neeilinių priemonių.

Gegužės 8 d. Dienraštis (iš viso 67 publikacijos): Pirmajame puslapyje Audronės Urbonaitės publikacija „Nepalo studentas tapo belaisviu Lietuvoje“ („Aktualijos“). Taip pat „Aktualijų“ skiltyje rašoma apie Ispanijos karališkosios poros vizitą Lietuvoje – „Monarchus stebino istorija“. Toliau kalbama apie kiaulių virusą – „Virusas plinta, bet gąsdina mažiau“ („Pasaulis“).

„Savaitgalio“ rubrikoje Lietuvos atstovas „Eurovizijoje“ Sasha Son („Apie Sasha Soną kalba visa Maskva“). „Užribis“ kaip visada pilnas nusikaltimų, teismų, nelaimių. Kaip ir visada daugiausiai publikacijų skiltyse „Pasaulis“, „Aktualijos“ ir „Užribis“.

Internetinė svetainė (iš viso 153 publikacijos): Šiandien svetainėje „Verslo“ skiltyje publikacijos apie ekonominę krizę („The Times“: „Kai krizė pasibaigs, Amerika toliau valdys pasaulį“ („Pasaulis“)) ir apie naftos barelio kainas. Pasikartoja gegužės 6 d. straipsnis „Dėl gripo panikos izoliuota vienintelė Afganistano kiaulė“ („Įvairenybės“). Ta tema dar galima rasti ir straipsnį – „JAV į Rusiją išsiuntė kiaulių gripo mėginių vakcinai sukurti“ („Mokslas“). Daugiausia publikacijų skiltyse „Pasaulis“ ir „Sportas“.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „Sereikiškių parke su ekskavatoriumi šokęs prancūzas Ph.Priasso: „Negalvoju apie pavojų“ („Kultūra“);
- „Šiauliuose dėl neatsargaus vairuotojo kaltės kaktomuša susidūrė du automobiliai“ („Ratai“);
- „Panevėžio rajone nušauta moteris ir sužeistas vyras“ („Kriminalai“);
- „Vokietijoje siekiama uždrausti dažasvydį“ („Įvairenybės“);
- „Seniausias pasaulyje šuo tapo garsenybe“ („Įvairenybės“);
- „JAV karys pripažintas kaltu dėl Irako mergaitės išprievartavimo ir nužudymo“ („Pasaulis“).

Svetainėje patalpintos publikacijos iš „Ūkiniko patarėjo“ („Javų augintojas savo laukuose įdarbins vėją“ („Kaimas“) – Virginijos Juškienės publikacija) ir iš „Lietuvos ryto“ dienraščio (Eglės Šilinskaitės „A.Macijauskas dėl ginčo su Pirėjo „Olympiakos“ gali neatstovauti Lietuvos rinkinei“ („Sportas“), Aurelijos Jonušaitės „Parduotuvių vežimėliai – geidžiamas vagišių grobis“ („Verslas“), Aleksandro Procenkos „Apie Sasha Soną kalba visa Maskva“ („Televizija“), Gedimino Pilaičio „Klaipėdoje naujagimių atsikračiusi motina dingo lyg į vandenį“ („Kriminalai“), Tado Ignatavičiaus „Seime – bruzdesys dėl kėdžių ir dėl antpečių“ („Lietuvos diena“), Lauros Čaplinskaitės „Pasikeisti šukuoseną M.Petruškevičiui patarė stilistai iš Maskvos“ („Skonis“), Rugilės Gaidukaitės „Į Lietuvą G.Šapkaitę parginę ilgesys“ („Žmonės“), Ramūno Zilnio „Šlovę J.Bonamassai pelnė bliuzas“ („Kultūra“), Astos Andrikonytės „Kinų režisierius klasikoje ieško sąsajų su šiandiena“ („Kultūra“)).

TV: „Reporteris“ (publicistinė analitinė laida): Europos žmogaus teisių Teismas svarsti šimtus bylų prieš Lietuvą, pasaulis mini pergalę prieš fašizmą. Pirmą kartą šią dieną paminėjo ir Rusijos ambasada Lietuvoje.

Gegužės 9 d. Dienraštis (iš viso 137 publikacijos): Pirmajame puslapyje Laimos Lavaste publikacija „Kapelionų maldas gožia skandalai ir intrigos“ („Aktualijos“). Toje pačioje skiltyje ir publikacijos apie žurnalistės J. Butkevičienės pergalę teisme, apie tris kartus teistą čigonų baroną ir kt. Dar vis nepamirštama Ispanijos karališkosios poros vizito tema – „Ant Ispanijos monarchų stalo – ir laimikis iš Lietuvos ežerų“ („Gyvenimo būdas“). Ši šeštadienį daug temų „Gyvenimo būde“: kalbama apie David Guetta apsilankymą Lietuvoje, vilnietės išpūdzius iš musulmoniško krašto, arbatos galia ir kitos. „Laikinojoje sostinėje“ sutinkamos tokios publikacijos kaip „Policininkai tingi minti?“, „Vokiečių kalbą galima studijuoti nemokamai“, „Vietoj brangių kurortų – įdomios pramogos mieste“, žinoma, ir pora publikacijų apie Kauno „Žalgirį“. Vis dar yra temų apie kiaulių gripą – „Gripas vis dar kelia šurpą“ („Pasaulis“). „Rytai-Vakarai“ nagrinėja S. Berlusconi skyrybas („Aistringos politinės melodramos scena – visa Italijos valstybė“), A. Lukašenkos naują įpėdinį („A.Lukašenka ėmė pristatinti pasauliui įpėdinį“). „Sostinėje“ valdovų rūmų tema, senamiesčio lėlininkai, Vilniaus Algirdo muzikos mokykla ir kitos temos. Daugiausia publikacijų „Laikinosios sostinės“ ir „Sostinės“ skiltyse.

Internetinė svetainė (iš viso 72 publikacijos): Skiltyje „Sveikata“ vėl publikacija apie kiaulių gripą- „Kanadoje nuo naujojo gripo viruso mirė moteris“. Pasaulio naujienose publikacijos apie Abchazijoje dingusius studentus iš Rusijos, kiaulių gripą „Pirmieji naujojo gripo atvejai užregistruoti Australijoje ir Japonijoje“ . „Už anūko sėkmę Eurovizijoje močiutė jau pakėlė šampano taurę“ – „Gyvenimo būde“ kalbama apie Sashą Son. Daugiausia publikacijų skiltyse „Sportas“ ir „Kriminalai“.

Internetinėje svetainėje www.lrytas.lt pateikti vaizdo reportažai šioms publikacijoms:

- „„Mis Laikinoji sostinė 2009“ tituluota diplomuota geodezininkė V.Petraškaitė“ („Skonis“);
- „Kaliforniją siaubiantys miškų gaisrai 30 tūkst. žmonių veja iš namų“ („Pasaulis“);
- „Moters nužudymu Panevėžio rajone įtartas vyras rastas negyvas“ („Kriminalai“);
- „Medinis dvaras Kuršėnuose baigia sugriūti“ („Istorija“);
- „Maskvos Raudonojoje aikštėje Rusija pasauliui demonstravo karinius raumenis“ („Pasaulis“);

- „Anykščių baseine lenktyniauja penkių šalių plaukikai“ („Sportas“);

Lrytas.lt svetainėje šią dieną randamos tokios publikacijos iš dienraščio „Lietuvos rytas“: Kęstučio Rimkaus „Vilniaus „Lietuvos ryto“ lyderis Ch.Eidsonas pasirengęs dalytis vaidmeniu“, „Amerikietis paspruko iš Maskvos „Dinamo“, o lietuviai dar lieka“ ir „Dviratininką T.Vaitkų vargina traumas ir ilgapirščiai“ („Sportas“), Ernestos Vinevičiūtės „Laimingo dvynių tėvo pareigos D.Kasparaičiui – mielesnės nei ledo ritulininko“ („Žmonės“), Giedriaus Janonio „Aštuoniolikmečius vilniečius Berlyne užfiksavo NBA radarai“ („Sportas“), Alvydo Ziabkaus „Palanga nesulaukia pinigų už laisvus reklamos plotus“ („Verslas“), Arvydo Lekavičiaus „Aferistas banką vedžiojo už nosies“ („Kriminalai“), Vygando Trainio „Čigonų baronui svetimas butas – lyg savas arklys“ („Kriminalai“). Vitos Gruodytės publikacija „Prancūzų sąjūdis už ekonomikos mažinimą „La Decroissance“ iš „Kultūros barai“ (nr. 4).

Internetinės svetainės www.lrytas.lt ir „Lietuvos ryto“ televizijos vaizdo reportažų duomenys (laikotarpis: 2009 rugsėjo 1 d. – rugsėjo 10 d.):

2009 rugsėjo 1d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 30 reportažų):

Didžiausias dėmesys buvo skiriamas realybės šou „Kodas N97“, tą dieną dalyvių tema buvo „Atgal į mokyklą“. Kaip ir „Kodas N97“, taip skilties „Įvykiai Lietuvoje“ reportažų buvo daugiausiai – po aštuonis. Du reportažai apie švietimo reformą, pateikiami interviu su Vilniaus licėjaus direktoriumi S. Jurkevičiumi („Vilniaus licėjaus direktorius S. Jurkevičius: „Švietimo reformos daromos tik dėl reformų ir valdininkų pateisinimo““). Taip pat toje pačioje rubrikoje („Lietuva tiesiogiai“) buvo du reportažai apie A. Valinską „Parlamentarė I. Degutienė: „Būdama A. Valinsko vietoje aš pasitraukčiau, o po to aiškinčiausi“. Šie reportažai paimti iš „Lietuvos ryto“ televizijos laidos, kuri taip ir vadinasi „Lietuva tiesiogiai“. Skiltyje „Pasaulis“ kalbama apie Antrojo pasaulinio karo paminėjimą („Lenkija mini Antrojo pasaulinio karo pradžią“) ir apie tango festivalį Buenos Airėse („Tango festivalyje čempionų vardą apgynė argentiniečių pora“). Ne visi reportažai paimti iš „Lietuvos ryto“ televizijos yra ir, pavyzdžiui, iš „Reuters“.

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos svetainėje www.lrytas.lt:

- „V. Mackevičius visus sveikina su naujais mokslo metais“ („Kodas N97“);
- „Iš Vasario 16-osios gimnazijos V. Martinkonytę išmetė“ („Kodas N97“);

- „T. Minkauskas kviečia į gyvūnų mokyklėlę“ („Kodas N97“);
- „P. Bruzgio ekskursija po tamsius Senvagės mokyklos užkaborius“ („Kodas N97“);
- „M. Balionytė: „Dešimtoje klasėje buvau nusimokiusi““ („Kodas N97“);
- „M. Tyla mokėsi net 5 mokyklose“ („Kodas N97“);
- „D. Žvirblis mokykloje buvo ir ilgais, ir dažytais plaukais, ir plikai skusta galva“ („Kodas N97“);
- „A. Markulytė lankė balto ir muzikos mokyklas“ („Kodas N97“);
- „Vilniaus licėjaus direktorius S. Jurkevičius: „Švietimo reformos daromos tik dėl reformų ir valdininkų pateisinimo“ (I) („Lietuva tiesiogiai“);
- „Vilniaus licėjaus direktorius S. Jurkevičius: „Švietimo reformos daromos tik dėl reformų ir valdininkų pateisinimo“ (II) („Lietuva tiesiogiai“);
- „Atleistos Seimo buhalterės vyras – nelegalus baldininkas“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Jonavos rajone sprogimas namuose užmušė vyrą“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Lietuvos sporto vadovas A. Raslanas prakalbo apie atsistatydinimą“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Tango festivalyje čempionų vardą apgynė argentiniečių pora“ („Pasaulis“);
- „Troleibusų vairuotojų streikas glumino į Rugsėjo 1-osios šventę skubančius moksleivius“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Lietuvos rinktinės starto penketas beveik aiškus, tačiau įžaidėjo pozicija lieka atvira“ („Sportas“);
- „„NDX energija“ Vyriausybei siūlo LEO LT išardyti draugiškai“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Puikūs orai iš Lietuvos nesitrauks ir antrąją rudens dieną“ („Orai“);
- „Krentantys lapai praneša – kurortus palieka turistai ir pelnas“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Kaune gaivinamas arklių traukiamas tramvajus – „konkė“ („Pramogos“);
- „Parlamentarė I. Degutienė: „Būdama A. Valinsko vietoje aš pasitraukčiau, o po to aiškinčiausi“ (I) („Lietuva tiesiogiai“);
- „Parlamentarė I. Degutienė: „Būdama A. Valinsko vietoje aš pasitraukčiau, o po to aiškinčiausi“ (II) („Lietuva tiesiogiai“);
- „Krizės metais loterijų verslas ūgtelėjo 10 procentų“ („Įvykiai Lietuvoje“).

2009 rugsėjo 1d. „Lietuvos ryto“ televizija:

Pirmąją dienos dalį rodomi laidų „Lietuva tiesiogiai“, „Autofanai“, „Derliaus kraitė“ ir „Išjunk siurblių“ kartojimai. Laida „Lietuva tiesiogiai“ kartojama du kartus, o vakare rodoma nauja

„Lietuva tiesiogiai” laida. Čia pateikiami tie patys reportažai, kurie jau buvo minėti svetainės www.lrytas.lt videonaujienose (I. Degutienės pasisakymas apie A. Valinską ir S. Jurkevičiaus apie švietimo reformą). „Autofanai“ savo laidose pristatė Aukštaitijos rali 2009. Antroje dienos dalyje rodomos tų pačių laidų naujos serijos, taip pat publicistinė analitinė laida „Reporteris“. Laidoje „Reporteris“ sutinkamos tos pačios temos kaip ir internetinėje svetainėje. Pirmiausia kalbama apie Seimo kasos ištuštėjimą, kas siejama su Seimo buhalterės vyru baldininku. Taip pat rugsėjo pirmąją nepamirštami ir moksleiviai, bei tą dieną įvykęs troleibusų vairuotojų streikas. Dar viena aktuali tema – Kūno kultūros departamento vadovo atsistatydinimas. „NDX energija“ Vyriausybei siūlo LEO LT išardyti draugiškai – reportažai vienodi ir televizijoje, ir internetinėje svetainėje. Taigi internetinėje svetainėje ir televizijoje daugiausiai sutampa reportažai, kurie internetinėje svetainėje priskiriami skilčiai – „Įvykiai Lietuvoje“. Iš televizijos paimti ir „Orai“, ir pasaulio naujienos apie tango festivalį. Taigi galima sakyti, jog tos dienos publicistinėje laidoje „Reporteris“ buvo visi tie patys reportažai kaip ir internetinėje svetainėje www.lrytas.lt, tik temos iš skilties „Kodas N97“ buvo rodomos jau kitą dieną laidoje tokiu pat pavadinimu „Kodas N97“.

2009 rugsėjo 2 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 33 reportažai):

Kaip ir rugsėjo 1-ąją daug videonaujienų iš laidos „Kodas N97“, kur daugiausiai kalbama apie vyrų ir moterų skirtumus. Taip pat Stasio Vaitonio reportažas apie krepšininką P. Gasolį – „P.Gasolis: „Mes vis dar neturime Europos čempionato aukso““ („Sportas“). Vėl pateikiamos videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos laidos „Lietuva tiesiogiai“. Kaip ir rugsėjo 1-ąją randama publikacija apie atėjusį rudenį. Konkrečiai kalbama apie Lietuvos pajūrį - Ruduo iš Palangos gina poilsiautojus („Įvykiai Lietuvoje“). Žinoma, nepamirštas ir tada vykęs Europos vyrų krepšinio čempionatas. Šią dieną atsiranda ir reportažas iš laidos „Mis Lietuva 2009“ - „Iššūkis - Mis Lietuva“ dalyvėms - K.Rimdžiaus kūrybiškumo išbandymas (Mis Lietuva 2009“). Net keturi reportažai iš lrytas.lt vaizdo konferencijos su Lietuvos vyrų krepšinio rinktinės trenerio asistentu R. Kurtinaičiu (R.Kurtinaitis: „Privalome smarkiai sumažinti klaidų skaičių“ (I) („Sportas“); R.Kurtinaitis: „Idėja yra, bet šlubuoja kokybė“ (II) („Sportas“); R.Kurtinaitis: „Mes nesame Raudonasis kryžius, kad guostume žaidėjus, kuriems nesiseka“ (III) („Sportas“); R.Kurtinaitis: „Netreniruočiau kitos šalies rinktinės“ (IV) („Sportas“)).

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- V.Mackevičius: „Jis ir Ji“ („Kodas N97“);
- T.Minkauskas siūlo nepamiršti, kad Marsas turi palydovus („Kodas N97“);
- Profesorius D.Žvirblis išaiškina pagrindinius moterų ir vyrų skirtumų bruožus („Kodas N97“);
- M.Balionytė laidoje „Vyrų sveikata ir psichika“ („Kodas N97“);
- P.Bruzgys parodo, ką vyrai veikia, kai moterų nėra šalia („Kodas N97“);
- A.Markulytė laukia iš Marso nukritusio vyro („Kodas N97“);
- M.Tylos laukia kančia ir nesuprantami dalykai apie vyrus bei moteris („Kodas N97“);
- V.Martikonytė tikrina, ar vyrai iš Marso, o moterys iš Veneros („Kodas N97“);
- Kaip atrasti savo vietą? (I) („Kodas N97“);
- Kaip atrasti savo vietą? (II) („Kodas N97“);
- Vyriausybės paskelbtas karas prekybos centrų savivalei atneš nenuspėjamų pasekmių (I) („Lietuva tiesiogiai“);
- Vyriausybės paskelbtas karas prekybos centrų savivalei atneš nenuspėjamų pasekmių (II) („Lietuva tiesiogiai“);
- Venecijos kino festivaliui pateiktiems filmams - kritikų liaupsės („Pramogos“);
- Ruduo iš Palangos gina poilsiautojus („Įvykiai Lietuvoje“);
- Tautinės atributikos prekeiviai džiaugiasi Europos vyrų krepšinio čempionatu („Pramogos“);
- Po atostogų A.Valinskas nuo dėmesio slapstosi namuose („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Iššūkis - Mis Lietuva“ dalyvėms - K.Rimdžiaus kūrybiškumo išbandymas (Mis Lietuva 2009“);
- Talibai Afganistane nužudė žvalgybos vadovo pavaduotoją („Pasaulis“);
- Automobilių pardavėjų apyvartos sumažėjo daugiau nei dešimt kartų („Ratai“);
- obuolių derlius gausus, tačiau nėra kam parduoti vaisių („Įvykiai Lietuvoje“);
- Krepšinio klubui „Neptūnas“ - 45 metai („Sportas“);
- Naudingiausias NBA žaidėjas L.Jamesas atvyko į Paryžių („Sportas“);
- A.Kubilius nenori būti nei Mia, nei Zvonke („Įvykiai Lietuvoje“);
- V.Muntiano teismą atidėjo sunki jo liga („Įvykiai Lietuvoje“);
- Pirmoji rudens savaitė bus kaip vasaros atspindys („Orai“);
- Konkursą Rygoje laimėjęs žongliravimo su kamuoliu virtuožas kelias į pasaulio čempionatą PAR („Pramogos“);

- V.Mazuronis: „Parašai dėl nepasitikėjimo A.Valinsku dar nesurinkti, bet politinė valia yra“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Volvo“ į Frankfurto autosaloną žengs su atnaujintu C70 („Ratai“).

2009 rugsėjo 2 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

Šią dieną be laidų „Reporteris“ ir „Lietuva tiesiogiai“ sutinkama laida apie vyriškus pomėgius – „Teritorija“. Taigi vėl kaip ir rugsėjo 1-ąją beveik visos videonaujienos sutampa su internetinės svetainės (žinoma, paimtos iš „Lietuvos ryto“ televizijos). Daug dėmesio skiriama politikai ir sportui. Politikoje kalbama apie grįžusį iš atostogų A. Valinską, V. Muntianą ir jo ligą bei kitus Lietuvos politikos atstovus.

2009 rugsėjo 3 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 34 reportažai):

Diena pradedama sporto naujienomis. Stasio Vaitonio reportažai apie Tomą Delininkaitį - T.Delininkaitis: „Jaučiu rankos skausmą, tačiau kenčiantiems - dangus“ („Sportas“) ir į „Žalgirį“ sugrįžęs veteranas M.Brownas apie karjeros pabaigą dar nekalba („Sportas“). Taip pat pramogų skiltyje sutinkamas reportažas apie garsųjį stilistą Mantą Petruškevičių - Stilisto M.Petruškevičiaus svečiai nestilingai laužė kelių eismo taisykles („Pramogos“). Reportažai iš „Reuters“ - Olimpinių intriga: ar 2016 metų vasaros olimpinių žaidynių sostine taps Tokijas? („Sportas“), Nužudytos žurnalistės A.Politkovskajos byla dar nebaigta („Pasaulis“). Taip pat Aurimo Račiukaičio reportažas apie Radvilų palaikus - Prie sarkofago su Radvilų palaikais budi kariuomenės garbės sargyba („Įvykiai Lietuvoje“). Luko Pileckio reportažas - „Biuro gražuolės 2009“ laurus nuskynė vilnietė, „Unique Solutions“ direktoriaus asistentė, T.Lipaj („Pramogos“), Šarūnės Kaušylaitės videoreportažas apie Kanados monetą - Didžiausia pasaulyje aukso moneta vienai dienai atvežta į Vilnių („Įvykiai Lietuvoje“). Ir, žinoma, kaip ir kasdien (prieš tai buvusias dienas) ištraukos iš laidos „Kodas N97“. Vėl keturi reportažai iš lrytas.lt vaizdo konferencijos interviu su krepšininkais broliais Lavrinovičiais - Interviu su broliais Lavrinovičiais (I): „Tikime, kad Lenkijoje laimėsime medalį“ („Sportas“), Interviu su broliais Lavrinovičiais (II): „Susipykti galime ilgiausiai 5 minutėms“ („Sportas“), Interviu su broliais Lavrinovičiais (III): „Žiūrėdami filmą niekada neverkiame. Būna, kad norisi, bet negalima“ („Sportas“), Interviu su broliais Lavrinovičiais (IV): „Jei mokykloje sėdėdavome viename suole - pamoka nevykdavo“ („Sportas“). Dar galima sutikti ir

Luko Pileckio kartu su Ugne Rotautaite paruoštą reportažą apie Karpatus - Ukrainos dienoraštis (III): kaip Karpatų kalnuose motociklu vežamas dalgis? („Pramogos“).

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- R.Butautas: „Mūsų žaidimo planas buvo kitoks, tačiau nebuvo prasmės stabdyti žaidėjų, kai jiems sekasi“ („Sportas“);
- Narkotikų kontrolės departamentui užkliuvo amerikiečių rašytojo knyga („Įvykiai Lietuvoje“);
- Panevėžio muitininkai aukcione pardavė konfiskuotus daiktus („Įvykiai Lietuvoje“);
- Pagrobtas K.Orbakaitės sūnus („Pasaulis“);
- Atostogaudamas A.Valinskas nusprendė, kaip toliau pasuks savo politinę karjerą („Įvykiai Lietuvoje“);
- Šiauliuose girtas vyras mirtinai subadė kūdikį („Kriminalai“);
- Teisme - slapta įrašyti buvusio sostinės vicemero E.Lementausko pokalbiai („Kriminalai“);
- Policija ieško degalinės Babtuose susprogdinimu įtariamo 18-mečio („Įvykiai Lietuvoje“);
- Penktadienio naktį sulauksime trumpalaikio lietaus („Orai“);
- D.Žvirblis parodo, kaip mato kitus „Kodas N97“ dalyvius („Kodas N97“);
- T.Minkauskas įrodo, kad yra neprastas kulinaras („Kodas N97“);
- M.Balionytė nebijo iš savęs pasijuokti, tačiau proto ribose („Kodas N97“);
- P.Bruzgys sugriovė „vištynyką“ ir stato žmonėms skirtą svarbią patalpą („Kodas N97“);
- A.Markulytė nori parodyti ne menus, o paprastą gyvenimą („Kodas N97“);
- Prizo labiausiai reikia V.Martikonytei („Kodas N97“);
- Yra daug priežasčių, kodėl M.Tyla vakarienauja su dukra („Kodas N97“);
- V.Mackevičius: „Ir aš tai galiu“ („Kodas N97“);
- Grožis ar protas? (I) („Kodas N97“);
- Grožis ar protas? (II) („Kodas N97“);
- Daugėja savanoriškai savo palaikus mokslui dovanojančių lietuvių („Įvykiai Lietuvoje“);
- M.Mikutavičius „Išjunk siurbli!“ aukcionui siūlo „Bravo“ apdovanojimų statulėlę („Pramogos“);

2009 rugsėjo 3 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

Pagrindinis dėmesys laidoms „Lietuva tiesiogiai“ ir „Reporteris“. Publicistinėje analitinėje laidoje reporteris vėl linksnuojamas A. Valinsko vardas ir jo atostogos Norvegijoje. Taip pat rodomas rugsėjo 2 dienos reportažas, kur buvo kalbama apie tautinę atributiką ir krepšinį.

2009 rugsėjo 4 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 23 reportažai):

Šarūnės Kaušylaitės ir Agnės Litvinaitės reportažas apie pagal rašytojo Granausko romaną sukurtą filmą „Duburyš“ - Lietuviška premjera - G.Lukšo filmas „Duburyš“ („Pramogos“). Šios dienos naujienose taip pat reportažai iš „Reuters“ apie R. Abramovičių - Futbolo švaistūnas R.Abramovičius nuleistas ant žemės („Sportas“), apie alkoholizmą Rusijoje - Mokslininkai skambina pavojaus varpais: Rusija baigia paskęsti alkoholizmo liūne („Pasaulis“), apie dainininką R. Williams - R.Williamsas po ilgos tylos grįžta su nauju albumu („Pramogos“), apie „pop karalių“ M. Jacksoną - M.Jacksonas palaidotas praėjus 70 dienų po mirties („Pramogos“). Luko Pileckio ir Artūro Baltrūno bendras darbas šiaulietį žudiką - Šiauliuose kūdikį nužudęs ir dar du žmones sužalojęs vyras suimtas trims mėnesiams („Kriminalai“). Taip pat Luko Pileckio reportažas apie A. Duonėlą - Nuoskaudą jaučiantis policininkas vengia akistatos su pasaulio čempionu („Kriminalai“). Skiltyje „Pramogos“ Aurimo Račiukaičio reportažas - Vilniuje vestuves iškėlė V.Diawara („Pramogos“). Taip pat Stasio Vaitonio interviu su L. Kleiza - L.Kleiza: „Šiandien rodžiau liežuvį, kitąkart parodysiu ką nors kitą“ („Sportas“).

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- Platelių ežero dugne - neįprastų skulptūrų ekspozicija („Pramogos“);
- Per NATO oro ataką Afganistane žuvo mažiausiai 90 žmonių („Pasaulis“);
- Panevėžyje - lietuviškų kardelių paroda („Įvykiai Lietuvoje“);
- Jonavos rajone susisprogdinęs vyras granatą buvo radęs grybaudamas Gaižiūnų poligone („Įvykiai Lietuvoje“);
- Prabangius automobilius mėgsta ir Seimo vyrai, ir moterys („Įvykiai Lietuvoje“);
- Vyriausybės atstovai balsavo už LEO LT likvidavimą („Įvykiai Lietuvoje“);
- Kaune įkliuvo negaliojančius bilietus į Europos krepšinio čempionatą pardavinėjęs sukčius („Kriminalai“);
- Šalies turguose vis dar klesti prekyba kontrabandiniais rūkalais („Įvykiai Lietuvoje“);
- Kauno policijos tyrėjos kabinete rasta blakė vidaus reikalų ministro nejudina („Įvykiai Lietuvoje“);

- Šeštadienį sausos žolės išskylai tikėtis nevertėtų („Orai“);
- Operą „Verteris“ naujomis spalvomis nudažys Šarlotės vaidmenį atliksianti sopranas A.Grigorian („Pramogos“);
- Šurmulyš dėl Seimo pirmininko A.Valinsko: kodėl kriminaliniai nusikaltimai ir moralė suplakami į vieną? (I) („Lietuva tiesiogiai“);
- Šurmulyš dėl Seimo pirmininko A.Valinsko: kodėl kriminaliniai nusikaltimai ir moralė suplakami į vieną? (II) („Lietuva tiesiogiai“);
- S.Scariolo: „Tikiuosi, kad pasimokysime iš šių rungtynių, kaip lietuviai pasimokė iš pirmojo susitikimo“ („Sportas“).

2009 rugsėjo 4 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

„Lietuva tiesiogiai“ studijoje svarbius postus užėmę politikai A. Paulauskas ir G. Vagnorius - Šurmulyš dėl Seimo pirmininko A.Valinsko: kodėl kriminaliniai nusikaltimai ir moralė suplakami į vieną? (I) („Lietuva tiesiogiai“); Šurmulyš dėl Seimo pirmininko A.Valinsko: kodėl kriminaliniai nusikaltimai ir moralė suplakami į vieną? (II) („Lietuva tiesiogiai“). Taip pat šią dieną rodomos tokios laidos kaip „Pradėk nuo savęs“ (laida apie ekologiją), „Žvejo biblija“ (laida žvejams).

2009 rugsėjo 5 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 14 reportažų):

Šią dieną svetainėje yra reportažų ne tik iš „Lietuvos ryto“ televizijos, bet ir, pavyzdžiui, iš „Reuters“ - Neįprastose lenktynėse Singapūre susigrūmė automobilis ir lėktuvas („Ratai“). Skiltyje „Pramogos“ Justino Kirkučio reportažas apie sodininkų derlių - Rudens pradžia - su turtingu sodininkų derliumi („Pramogos“). „Sportas“ vėl papildomas Stasio Vaitonio kartu su Donatu Gribausku paruoštu reportažu apie Lietuvos krepšinio rinktinę - Kartu su lietuviais į Europos čempionatą Lenkijoje išvyko ir Vilniuje pažeminti ispanai („Sportas“). Kadangi tai šeštadienis, turbūt todėl publikacijų mažiau nei eilinę darbo dieną.

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- Tūkstantmečio proga - 1000 cepelinų Kaunui („Pramogos“);
- Kraupios masinės žmogžudystės paslaptis aiškėja: jau anksčiau sulaikytas įtariamasis išžudė savo šeimos narius („Pasaulis“);
- G-20 šalių susitikime - ginčai dėl bankų reformų („Pasaulis“);

- Į dvikovą su Farerais lietuviai stos siekdami atsikratyti įvarčių bado („Sportas“);
- Kunigaikščių Radvilų palaikai atgulė Dubingių piliavietėje („Įvykiai Lietuvoje“);
- Vilniečiams priklausančioje gražintinoje žemėje šeiminkauja golfo klubas („Įvykiai Lietuvoje“);
- Nemokūs nekilnojamojo turto įsigiję lietuviai - galvos skausmas bankams ir antstoliams („Įvykiai Lietuvoje“);
- Savaitgalį Lietuvą merks lietus, tačiau oras bus šiltas („Orai“);
- Upėtakių žvejyba Dzūkijos upelyje - spinningo mėtymo aukštasis pilotažas (I) („Pramogos“);
- Upėtakių žvejyba Dzūkijos upelyje - spinningo mėtymo aukštasis pilotažas (II) („Pramogos“);
- Upėtakių žvejyba Dzūkijos upelyje - spinningo mėtymo aukštasis pilotažas (III) („Pramogos“).

2009 rugsėjo 5 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

Ši rugsėjo šeštadienį „Lietuvos ryto“ televizijoje buvo rodoma laida apie kultūros aktualijas – „Mūzos“.

2009 rugsėjo 6 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 10 reportažų):

Toliau karaliauja sportas (Europos krepšinio čempionatas) – Stasio Vaitonio ir Tautvydo Mikalajūno reportažai - Turkijos rinktinės lyderis H.Turkoglu norėtų žaisti vienoje komandoje su L.Kleiza („Sportas“) ir Tarp šimtametės Vroclavo arenos skliautų aidėjo Lietuvos rinktinės narių juokas („Sportas“). Pateikta ir pora reportažų iš „Reuters“ - Bebaimis tailandietis valandų valandas savo namuose praleidžia su tūkstančiais skorpionų („Pasaulis“), Vokietijoje buvo pardavinėjami A.Hitlerio meno darbai („Pasaulis“).

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- Vilniaus „Žalgirio“ legenda B.Zelkevičius futbolo paslapčių moko mažuosius sportininkus („Sportas“);
- Savaitgalį pasaulyje skendo keltai („Pasaulis“);
- Bulgarijos televizijos kanalai parodė H.Daktaro sulaikymo operaciją („Kriminalai“);
- Šilti orai iš Lietuvos neskuba trauktis, tačiau dangų temdys lietaus debesys („Orai“);
- Žvejai patys nori prekiauti savo sugauta žuvimi („Įvykiai Lietuvoje“);

- Lietuva neturi pinigų Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijoms vykdyti („Įvykiai Lietuvoje“);

2009 rugsėjo 6 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

Šią dieną daug laidų apie gamtą – „Derliaus kraitė“ (laida sodininkams ir ūkininkams), „Girių takais“ (laida medžiotojams ir gamtos mėgėjams). Taip pat „Pradėk nuo savęs“ (laida apie ekologiją), „Teritorija“ (laida apie vyriškus pomėgius), „Autofanai“ (laida automobilininkams), „Čia – Dzūkijos kraštas“ (gyvenimo būdo laida). Dauguma laidų kartojamos.

2009 rugsėjo 7 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 33 reportažai):

Didžiąją dalį naujienų vėl užima laidos „Kodas N97“ reportažai. Tautvydo Mikalajūno reportažai apie krepšinį - Lietuviai sirgaliai plūsta į Vroclavo krepšinio areną („Sportas“) ir Raudonos ir baltos spalvų Lenkijos krepšinio aistruoliai triukšmu nenusileidžia lietuviams („Sportas“). Iš „Reuters“ ši karta pateikti du reportažai - Už kelnių dėvėjimą Sudane nuteista žinoma žurnalistė („Pasaulis“) ir Venecijos filmų festivalyje animacinių filmų kūrėjai apdovanoti už gyvenimo nuopelnus („Pramogos“). Skiltyje „Ratai“ du reportažai apie automobilių naujienas - „Mazda 3 MPS“ - 260 asfaltą trypančių arklių ir Prabangių automobilių gamintojas „Rolls-Royce“ atskleidė, kaip atrodys naujasis sedanas „Ghost“. Luko Pilecko reportažas apie speleologų ekspediciją - Giliausio pasaulio urvo dugne - pagarbos Lietuvai ženklas („Pramogos“).

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- D.Žvirblis dažnai bando įsivaizduoti pasaulį, kuriame nebūtų muzikos („Kodas N97“);
- T.Minkauskas svečiuojasi pas dangišką muziką grojančią grupę („Kodas N97“);
- P.Bruzgys į netradicines vestuves neša netradicines dovanas („Kodas N97“);
- A.Markulytė susiduria su opia emigracijos problema („Kodas N97“);
- M.Tyla su šeima keliauja į parduotuvę („Kodas N97“);
- V.Martikonytė nuo krizės gelbėjasi raudamasi dantis- kad valgyti nebereikėtų („Kodas N97“);
- Ką žmonės dirba visą dieną? („Kodas N97“);
- Seimo pirmininkas A.Valinskas atsistatydinti neketina („Įvykiai Lietuvoje“);
- Kabule per išpuolį žuvo 5 civiliai žmonės - vietiniai kaltina NATO pajėgas („Pasaulis“);
- Vilniaus politikai užsimojo įvesti cenzūrą („Įvykiai Lietuvoje“);

- Vroclavo baruose jau aidi lietuviškos dainos ir liejasi alus („Sportas“);
- Lietuvai už „Villa Lituania“ italai siūlo kitą pastatą arba kompensaciją („Pasaulis“);
- Raginimai A.Valinskui atsistatydinti byra kaip žirniai į sieną („Įvykiai Lietuvoje“);
- Į Vilnių parskrido stalo teniso Europos mišrių dvejetų čempionė R.Paškauskienė („Sportas“);
- A.Valinsko kreipimasis: „Nepykite, bet nepasakysiu „atia“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- Dėl sumažėjusio finansavimo Policijos departamentas neatmeta galimybės atleisti apie 900 pareigūnų („Įvykiai Lietuvoje“);
- H.Daktaras Bulgarijoje pakeitė tikyba - pasikrikštijo stačiatikiu („Kriminalai“);
- Kauno Vaižganto mokykloje mokosi nelegalūs vienuoliktokai („Įvykiai Lietuvoje“);
- Dvi šeimas pražudžiusiam R.Muraškovui - 10 metų už groto („Kriminalai“);
- Sinoptikai žada sugrįžtančią vasarišką šilumą („Orai“);
- K.Lavrinovičius: „Nusibodo laukti, norime eiti kovoti“ („Sportas“);
- „Iššūkis - Mis Lietuva“ gražuolės mokosi vyrų viliojimo meno (I) („Mis Lietuva 2009“);
- „Iššūkis - Mis Lietuva“ gražuolės mokosi vyrų viliojimo meno (II) („Mis Lietuva 2009“);
- „Iššūkis - Mis Lietuva“ gražuolės mokosi vyrų viliojimo meno (III) („Mis Lietuva 2009“);
- „Iššūkis - Mis Lietuva“ gražuolės mokosi vyrų viliojimo meno (IV) („Mis Lietuva 2009“);
- Lietuvos kultūros sostinė Plungė šiuo statusu pasinaudojo 100 procentų („Įvykiai Lietuvoje“);

2009 rugsėjo 7 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

Šią dieną rodomos tokios laidos kaip „Reporteris“, „Teritorija“, „Girių takais“ bei „Lietuva tiesiogiai“. Nors šį kartą reportažų iš pastarosios laidos internetinėje svetainėje nebuvo. Čia kalbama apie H. Daktaro sulaikymą.

2009 rugsėjo 8 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 37 reportažai):

„Kodas N97“ dalyviai pasirenka kokias nors legendas ir apie jas kalba, daro kažką, kas su tuo susiję, asocijuojasi. Kalbant apie sportą vėl Tautvydo Mikalajūno reportažai apie krepšinį - R.Butautas: „Turbūt kokią valandą laiko reikėtų kalbėti, kaip blogai žaidėme“ („Sportas“), J.Mačiulis: „Jei nesusitvarkysime su įtampa žaisdami su bulgarais, tada ko mes iš viso verti?“ („Sportas“), T.Delininkaitis: „Lenkai žaidė su didesne motyvacija, nors negalima sakyti, kad mums jos trūko“ („Sportas“), Lietuvos ir Lenkijos rungtynes sutrikdė dingusi elektra („Sportas“), R.Kurtinaitis: „Buvau naktį prabudęs gal 20 kartų su kombinacijomis galvoje“, Lietuvių krepšinio

aistruoliai: „Tauta norėjo devynių orgazmų, tačiau užteks ir aštuonių“, Lenkijos rinktinės milžinai tiki galintys prilygti lietuvių priekinei linijai, E.Ilyasova: „Kol kas mūsų tikslas - pirma vieta grupėje“, R.Butautas: „Vyrai nusimine, tačiau tai tik čempionato pradžia“, R.Javtokas: „Rungtynėse su lenkais stengsimės nekartoti tų pačių klaidų“. Taip pat skiltyje „Sportas“ ir reportažas - Kovoti su lenkais atvažiuojančio Lietuvos rinktinės autobuso laukė Lavrinovičių artimieji, Prie ekrano Kauno Rotušės aikštėje varžybas žiūrėjo negausus sirgalių būrys (Aurimo Račiukaičio reportažas). Kalbant apie pasaulio naujienas, reportažas apie kosmoso turistus - Septintasis kosmoso turistas ruošiasi skrydžiui („Pasaulis“). „Ratai“ pristato naują Subaru modelį - Asfalto kova - „Subaru Impreza STi“ prieš kur kas mažesnę savo kopiją. Šiandien rodomos laidos „Lietuva tiesiogiai“ transliacijos, kurias per „Lietuvos ryto“ televiziją rodė rugsėjo 7 dieną.

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- Ką Lietuvai duos Baltarusijos vadovo A.Lukašenkos vizitas? (I) („Lietuva tiesiogiai“);
- Ką Lietuvai duos Baltarusijos vadovo A.Lukašenkos vizitas? (II) („Lietuva tiesiogiai“);
- Kuo tiki žmonės? („Kodas N97“);
- D.Žvirblis pasakoja susitikimo legendą („Kodas N97“);
- T.Minkausko legenda - roko ritmu („Kodas N97“);
- Vilniuje klaidžioja gerasis policininkas? („Kodas N97“);
- M.Tyla pagerbė legendinį D.Dolskį („Kodas N97“);
- A.Markulytė prisimena akimirkas legendinėje grupėje „Pompa“ („Kodas N97“);
- V.Martikonytės legenda - daugybės darbo reikalaujanti šukuosena („Kodas N97“);
- Palaikymo šūksnius aistruolių lūpose keitė nevirties atodūšiai („Sportas“);
- Parlamentarai nevengia Seimą apšvarinusios R.Petkeliėnės draugijos („Kriminalai“);
- Net ir krizės akivaizdoje lietuviai mieliau išlaidauja nei taupo („Įvykiai Lietuvoje“);
- A.Valinsko bendražygiai vis garsiau ragina jį palikti Seimo pirmininko postą („Įvykiai Lietuvoje“);
- Sumažinus finansavimą, teisėjams gali tekti eiti nemokamų atostogų („Įvykiai Lietuvoje“);
- Su galimu arenos valdytoju Kauno valdžia derasi slaptai („Įvykiai Lietuvoje“);
- Studentai švietimo ir mokslo ministrui G.Steponavičiui atitempė 30 kg bulvių („Įvykiai Lietuvoje“);
- „Iššūkis - Mis Lietuva“ dalyvės radijo laidoje sprendė logines užduotis („Mis Lietuva 2009“);

- „Siemens“ arenoje didžiuliam ekrane rungtynes stebėję aistringai tiki, kad po dvikovos su lenkais nuotaikos bus kitokios („Sportas“);
- „Iššūkis - Mis Lietuva“ dalyvės radijo eteryje dainavo ir grojo dūdele („Mis Lietuva 2009“);
- Trečiadienį debesų danguje bus matyti vienas kitas - lyti neturėtų („Orai“);
- Pradedama aiškinti Kauno nusikalstamo pasaulio autoritetu vadinamo H.Daktaro sulaikymo detalės (I) („Lietuva tiesiogiai“);
- Pradedama aiškinti Kauno nusikalstamo pasaulio autoritetu vadinamo H.Daktaro sulaikymo detalės (II) („Lietuva tiesiogiai“);
- L.Kleiza: „Neišnaudojome stipriųjų savo pusių“ („Sportas“).

2009 rugsėjo 8 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

„Lietuva tiesiogiai“, „Reporteris“, „Autofanai“, „Derliaus kraitė“ (bei šių laidų kartojimai) – rugsėjo 8-osios dienos laidos. Laidoje „Lietuva tiesiogiai“ svečiuojasi Lietuvos užsienio reikalų ministras V. Ušačkas, kur kalbama apie Lietuvos ir Baltarusijos santykius. „Derliaus kraitėje“ kalbama apie jauną verslininkų šeimą iš Raseinių, kurie imasi žemės ūkio.

2009 rugsėjo 9 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 28 reportažai):

Sporto srityje vėl randami Tautvydo Mikalajūno reportažai - Vaizdelis Vroclavo gatvėje: lietuvio aistringai gelės lenkei, Tarp kitko: Vroclavo arenos balandžiai, dingstanti elektra ir surūgusių lietuvių nuotaiką pakeliantis šokėjos, P.Gershonas: „Galime laimėti, jei lietuviai per 80 atakų suklys 69 kartus“. Šiandien iš „Reuters“ tik du pranešimai - Stambulai smogusi liūtis pražudė mažiausiai 23 žmones („Pasaulis“), Skubėdamas į nelaimės vietą amerikiečių ugniagesių automobilis įsmuko į gatvėje atsivėrusią duobę („Pasaulis“). Šarūnė Kaušlytė ir Sandra Trinkūnaitė parengė reportažą apie vestuves - Trijų devintukų dieną aukso žiedus Vilniaus santuokų rūmuose sumainė tik viena pora („Pramogos“). „Ratai“ vėl pristato automobilių naujoves - Variklių tobulinimo meistrai iš „Lamborghini Murcielago“ išgavo 1114 arklio galių. Lukas Pileckis ir Ignė Rotautaitė pateikia reportažą apie Ukrainą - Ukrainos dienoraštis (IV): Ežiukas rūke arba Goverlos pokštai („Pramogos“).

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- D.Žvirblis: „Tai, kas liko už kadro“ („Kodas N97“);
- P.Bruzgys ir „Skrandžio farai“ leidžiasi į naktinę maisto medžioklę („Kodas N97“);
- T.Minkauskas griauja „budulius“ sugalvotą mitą („Kodas N97“);

- Filmuodama A.Markulytė tarsi trumpam nukeliavo į Lietuvą („Kodas N97“);
- M.Tyla laidą kuria su dukra Gabriele („Kodas N97“);
- V.Martikonytė iš televizijos bokšto nužvelgia Vilnių („Kodas N97“);
- Kas yra gyvenimo cukrus? („Kodas N97“);
- Palestinitė mergaitė vieną dieną suprato, kad ji gimusi būti vyru („Pasaulis“);
- „Lietuvos dujos“ pasipelnys iš naujos, į Kaliningradą einančios, dujotiekio atšakos („Įvykiai Lietuvoje“);
- Italijos premjeras S.Berlusconi - vėl skandalo centre („Pasaulis“);
- Išpūstas burbulas apie Lietuvoje neva kalintus teroristus subliuško („Įvykiai Lietuvoje“);
- Buvęs socialinės apsaugos ir darbo ministras R.Dagys supainiojo viešuosius ir privačius interesus („Įvykiai Lietuvoje“);
- Prancūzai bando sklaidyti gandus, kad rinktinę skaldo tarpusavio nesutarimai („Sportas“);
- 8 metai nuo Rugsėjo 11 d. išpuolio aukų sąrašas ilgėja („Pasaulis“);
- J.Razma nesugebėjo įkalbėti A.Valinsko trauktis („Įvykiai Lietuvoje“);
- Lėlių namuose nepageidaujamos tik Barbės („Pramogos“);
- Po pralaimėjimo Lenkijai lietuviai austruoliai areną paliko su ašaromis akyse („Sportas“);
- Valstybės atmintinų dienų sąrašą gali papildyti senelių diena („Įvykiai Lietuvoje“);
- Lietuvoje - vasaros ir rudens kova („Orai“);
- Vilniuje mergaitę įsivaikinusį italų pora neslėps, kad jos gimtinė - Lietuvoje („Įvykiai Lietuvoje“);

2009 rugsėjo 9 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

„Lietuva tiesiogiai“, „Reporteris“, „Teritorija“. Laidoje „Lietuva tiesiogiai“ svečiuojasi A. Raslanas. „Teritorija“ šį kartą pristato motokrosą ir baidares.

2009 rugsėjo 10 d. Internetinės svetainės www.lrytas.lt videonaujienos (iš viso 34 reportažai):

Skiltyje „Įvykiai Lietuvoje“ vėl kalbama apie A. Valinską - Pirmąją rudens sesijos dieną parlamentarai nusprendė nepersidirbti. „Reuters“ primena apie kiaulių gripą - Įsisiautėjantis kiaulių gripas prancūzų neatgraso nuo bučinių („Pasaulis“), taip pat ir apie ekonominę krizę - „Opel“ koncerną valdantis „General Motors“ jau nutarė, kam parduos vokiečių automobilių gamintoją („Ratai“). Kelis „Reuters“ reportažai ir skiltyje „Pasaulis“: Prieš dvidešimt metų per atsivėrusią

Vengrijos - Austrijos sieną plūstelėjo tūkstančiai pabėgėlių; Bolivijos indėnės pamišo dėl hip hopo kultūros; Metro Dubajuje - dar vienas ambicingų šeichų įgyvendintas projektas; Užgrobo lėktuvo keleiviai apie dramą sužinojo tik nusileidę Meksiko oro uoste; Žemiausio pasaulio vyro ūgis - 73 centimetrai; Australijoje urve užstrigusį kurčią šunį ištraukti pavyko tik padedant kalnakasiams („Pasaulis“). Tautvydo Motiejūno reportažai apie krepšinį - P.Gershonas: „Mūsų žaidėjai padarė viską, ką galėjo, tačiau kartais net to neužtenka“, K.Lavrinovičius: „Esame stipresni nei atrodėme šiame etape“, R.Butautas: „Esu vieno penketo šalininkas, tačiau dažnai keisti žaidėjus priverčia aplinkybės“, T.Delininkaitis: „Kitame etape mūsų žaidimas tikrai bus geresnis“, L.Kleiza: „Tikėkimės, kad sunkiausių žingsnius jau įveikėme“ („Sportas“).

Videonaujienos iš „Lietuvos ryto“ televizijos:

- Parduotas Vilniaus miestas D.Žvirblio akimis („Kodas N97“);
- Seksuali T.Minkausko vairavimo mokykla („Kodas N97“);
- Darbo netekęs P.Bruzgys žvejoja ant kabliuko pakabinę piniginę („Kodas N97“);
- A.Markulytės PVM: „Pasaulis visas man...“ („Kodas N97“);
- M.Tylos dukra nenori būti žvaigžde („Kodas N97“);
- Panelės V.Martikonytės puikus vakaras mieste („Kodas N97“);
- Lietuviai aistruoliai Lenkijoje: „Važinėti paskui sportininkus - maloniausia išvyka“ („Sportas“);
- Po kelionės į Lodzę D.Lavrinovičius šmaikštavo lenkų kalba („Sportas“);
- Sunkmečiu daugėja žmonių išmestų gyvūnų („Įvykiai Lietuvoje“);
- Bankams gali pristigti pinigų paskoloms („Įvykiai Lietuvoje“);
- Teismas pasigailėjo girtą smurtaujančią patėvį užmušusio jaunuolio („Kriminalai“);
- Pratybose Vilniaus oro uoste - degantis lėktuvas („Įvykiai Lietuvoje“);
- Kauno „Žalgiris“ spragų savo žaidime ieškos Stambule („Sportas“);
- Artimiausią naktį palis vakariniuose Lietuvos rajonuose („Orai“);
- Liustracijos komisijos pirmininkas A.Urbonas: „Esant tokiam informacijos pertekliui, kitas politikas seniai būtų pripažinęs bendradarbiavęs su KGB“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- A.Valinskas: „Stiprus ne tas, kuris muša, o tas, kuris atsilaiiko“ („Įvykiai Lietuvoje“);
- Į Lenkiją apsipirkti važiuojančių lietuvių srautai sumažėjo („Įvykiai Lietuvoje“);
- Iš posto išverstas A.Raslanas neigia pradanginęs nors vieną litą (I) („Lietuva tiesiogiai“);

- Iš posto išverstas A.Raslanas neigia pradanginęs nors vieną litą (II) („Lietuva tiesiogiai“);
- A.Pocius: „Vienintelis kelias - pripažinti, kad įstatymų laikymasis yra aukščiau bet kokių politinių ambicijų“ (I) („Lietuva tiesiogiai“).

2009 rugsėjo 10 d. „Lietuvos ryto“ televizija:

Laidoje „Lietuva tiesiogiai“ svečiuojasi K. Prunskienė ir kalbama apie kaltinimą, kad ji susijusi su KGB.

2 priedas. Interviu

Daugiausia darbe buvo kalbama apie JAV ir Lietuvos žiniasklaidos priemones. Todėl ir ekspertai buvo pasirinkti iš šių šalių. Tik suinteresuoti asmenys atsakinėjo į klausimus, susijusius su konvergencija: 1. Kas Jums yra konvergencija? Kaip apibūdintumėte terminą „konvergencija“? 2. Konvergencijos plusai ir minusai. 3. Kai susijungė skirtingos priemonės, ar atsirado informacijos pateikimo skirtumai, ar ta pati publikacija naudojama, pvz., ir laikraštyje, ir internetinėje svetainėje; ir televizijoje, ir internetinėje svetainėje? Ar čia galima kalbėti ne apie turinio konvergenciją, o apie temų pasikartojimą? 4. Ar konvergencija pakeitė vartotojų (žiūrovų, skaitytojų) gyvenimus? (Anksčiau naudotų medijų atsisakoma, jos iškeičiamos į kitas). Ar atsirado informacijos vartojimo pokyčiai? JAV atstovauja Miamio Universiteto komunikacijos fakulteto profesoriai Bruce'as Garrisonas ir Michelis Dupagne, kurie darė tyrimą apie *TAMPA News Center*, tyrinėjo konvergencijos pasireiškimą šioje žiniasklaidos kompanijoje ir televizijos naujienų skyriaus direktorius Forestas Carras (nuo 2005 m. nebedirbantis *TAMPA* centre) . O Lietuvos atstovai – internetinės svetainės www.lrytas.lt generalinis direktorius Edmundas Jakilaitis bei žurnalistė Bronė Vainauskienė.

Bruce'o Garrisono atsakymai (2010 balandžio 26 d.):

1. *What is convergence for you? How you define media convergence?* I see it as a term that represents the use of traditional media platforms together. Online is not traditional, but it is now often used with audio and video as well as more traditional text from stories and still images such as photographs and information graphics.

2. *Pros and cons of convergence.* Mostly, I see it as a “pro” situation. It is a positive development that leads to new opportunities for storytelling and presentation of information. Of course, it has also meant much in terms of distribution of information at both a local and a global level.

3. *When different forms of media converged (TV, Web, newspaper) do you think the differences of information presented are obvious? Or do you think the same publications are used on the Web as well as on the newspaper and the same reportage on TV and on the Web? Or do we need to talk only about the frequency of content and not of topics?* Many U.S. news organizations who have converged or partly converged newsrooms often use journalists across platforms. In other words,

traditional print journalists now commonly appear on radio or television, television journalists write for Web sites, photographers shoot still and video and often conduct interviews and even write stories, news researchers are now writing and reporters are doing more of their own research, and so forth.

4. *Does convergence change the life of users? For example, do you think they reject some forms of media and use another one.* If you search the literature, you will find some work on how media users substitute one news media form for another if they cannot expand the amount of time spent consuming news and information. For example, online users read print newspapers or magazines less or watch less traditional television news. *Do you think there are changes of information usage?* I think the literature shows there are changes. Michael Salwen, Paul Driscoll and I published a book in 2005 that discusses online news and public use of that content. The book is *Online News and the Public*, published by Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, N.J. Look at Ch. 10, “Online News as a Functional Substitute for Offline News.”

Edmundo Jakilaičio atsakymai (2010 balandžio 26 d.):

1. *Kas Jums yra konvergencija? Kaip apibūdintumėte terminą „konvergencija“?* Tai iš esmės yra tai, ką mes ir siekiame daryti pastaruosius turbūt kokius du tris metus ypatingai aktyviai. Pirmas dalykas tai yra turinio konvergencija, maksimali turinio sklaida visose įmanomose žiniasklaidos rūšyse, tai reiškia spauda, internetas, televizija, mobilusis internetas ir t.t., kur veikia mūsų kompanija. Man asmeniškai tai ir buvo vienas iš pagrindinių iššūkių, kai aš atėjau dirbti į šią grupę, kad pradėti procesus, kaip susieti turinį ir kitas dalykas, kas pas mus vyksta, tai yra administracinė irgi tokia pati konvergencija. Tai yra bendrovės valdymo centralizavimas.

2. *Konvergencijos plusai ir minusai.* Minusų tai nėra jokių, nes taip efektyviau išnaudojami resursai, efektyviau išnaudojama žurnalistų turima informacija. Konvergencija – tai skirtingų priemonių veikimas vienam tikslui. Iš esmės tai ir yra esminis iššūkis, kiek efektyviai galima naudoti tiek informaciją, tiek administracinius resursus, kad tas pats kūrinys pasiektų kiek įmanoma daugiau skaitytojų ar žiūrovų ir, kad tas kūrinys galutiniame variante atpigėtų iki maksimaliai žemos savikainos. Tai yra, jeigu mes skaičiuojam vieno kontakto kainą tik televizijoje, ji, žinoma, išauga, bet jeigu mes skaičiuojam vieno kontakto kainą grupėje, tai kas kontaktas tampa labai pigus. *Lietuvos ryto* grupėje yra didžiausia žiniasklaidos priemonių konvergencija Lietuvoje. Tai yra akivaizdu. Nors grupių panašių yra daug. Yra ir *Achamos* žiniasklaidos koncernas, kur yra televizija, radijas ir laikraštis, bet jokių panašių dalykų nėra. *Lietuvos ryto* grupė naudoja vieningą prekės ženklą, nors turi skirtingas redakcines struktūras, bet jos yra daugiau mažiau integruotos.

Viskas integruojasi per interneto portalą, nes interneto portalas yra integruotas su laikraščiu ir su televizija. Laikraštis ir televizija ateity turės būti integruoti kur kas labiau.

3. *Kai susijungė skirtingos priemonės, ar atsirado informacijos pateikimo skirtumai, ar ta pati publikacija naudojama, pvz., ir laikraštyje, ir internetinėje svetainėje; ir televizijoje, ir internetinėje svetainėje? Ar čia galima kalbėti ne apie turinio konvergenciją, o apie temų pasikartojimą? Matot, lrytas.lt yra tokia sistema, kad visas laikraštis yra ir taip prieinamas skaitytojams, todėl internete, lrytas.lt kartais kai kurios žinios, kai kurie straipsniai iš laikraščio gilumos yra specialiai iškeliami interneto portalo redaktorių iniciatyva į viršų tam, kad ta informacija, kuri išėjo laikraštyje, bet ji yra kokiam 7 ar 8 puslapyje ir nepapuola tarp titulinio dienraščio Lietuvos rytas temų, tas naujienas iš giliau ištraukia ir padeda top'u į lrytas.lt puslapį. Puslapis yra dviejų dalių – vienoj pusėj yra laikraštis, kitoj yra grynai lrytas.lt produkcija. Tai, jeigu čia į laikraščio top'us nepapuola, tai gali ištraukti įdomią informaciją ir įdėti tarp lrytas.lt top'u. Iš esmės idėti techninio darbo ir ta medžiaga daugiau „atidirba“, ji yra labiau skaitoma, ji surenka daugiau žmonių kontaktų. Televizija ir internetas yra visiškai susiję. Visa žinių tarnybos produkcija, Lietuvos ryto televizijos žinių tarnybos produkcija, pirmiausia papuola į internetą. Tik, kai reportažas sumontuojamas, jis jau yra pasiekiamas interneto vartotojams, o iki žinių jiems gali tekti dar palaukti valandą ar pusvalandį. Bet kuriuo atveju, viskas, kas yra pagaminama, pirmiausia keliauja į internetą, tam, kad mes neprarastume lyderystės video srityje. Nes žinių tarnyba daro žinias kiekvieną valandą. Bet reportažai juk nėra baigiami kas valandą, jie kartais padaromi ir 12, ir pirmą valandą dienos, ir antrą dienos, kai dar nėra žinių. Tai tie reportažai iškart eina į internetą ir tik po to į televiziją. Taip, būna ir tokių atvejų, kad tas pats žurnalistinis kūrinys būna keliose žiniasklaidos priemonėse, bet mes dar turim tokio tranšėjinio mąstymo, kur kiekvienas labiau galvoja apie savo tiesioginę darbovietę. Bet iš esmės, ateitis yra ta, kad Lietuvos ryte kiekvienas žmogus, kad jis pirmiausia dirba Lietuvos ryto grupei ir jis kuria produkciją Lietuvos ryto grupei, o ne tik laikraščiui ar internetui, ar televizijai. Kai kurių televizijos žurnalistų straipsniai automatiškai yra verčiami į interneto straipsnius ar laikraščio straipsnius. Žinoma, jie yra perredaguojami pagal laikraščio stilių, bet šitie dalykai, žinoma, vyksta. Mes esam labai toli pažengę lyginant su konkurentais, kur dabar yra mūsų konkurentai.*

4. *Ar konvergencija pakeitė vartotojų (žiūrovų, skaitytojų) gyvenimus? (Anksčiau naudotų medijų atsisakoma, jos iškeičiamos į kitas). Ar atsirado informacijos vartojimo pokyčiai? Taip, yra tokių dalykų, bet vis tik tai tu niekada nepakovosi prieš žmogaus mėgiamą ir vartojamą priemonę. Televizija yra patogi dėl to, kad ji kaip ir laikraštis yra tam tikras ritualas. Tau nepatogu galbūt sėdėti savo svetainėje, gurkšnoti arbatą ir pasidėti ant kelių laptopą ir browse'inti lrytas.lt, ir rinktis žinių laidą po vieną reportažėlį arba dar kažkaip. Televizija, jos pateikimo forma tokia, kad tu*

atsisėdi ir žiūri tau sudėliotą, pagal tam tikrus prioritetus, vientisą produktą, t.y. žinių laidą. *Lrytas.lt* video puslapis iš esmės niekuo nesiskiria nuo to, kas vadinama „televizija pagal poreikį“, kada vartotojas yra sujungtas laidu. Juk tarkim *Lietuvos ryto* televizijos laidas galima žiūrėti, jeigu tu esi kokios interaktyvios *Gala* abonentas, tu gali žiūrėti bet kada, grįžęs namo, jos visos yra archyve. Net nebūtinai reikia žiūrėti tai, ką tuo metu rodo *Lietuvos ryto* televizija. Bet tai irgi yra didelis ekranas, televizija ir taip toliau. Laikraštis yra irgi tam tikras ritualas. Ta prasme, daugeliui žmonių, kurie vis dar vartoja popierinę spaudą, jiems iš tiesų yra svarbu, kad jie varto fizišką kūną laikraščio, kad jie turi tam tikrus ritualus, rytinę kavą ar dar kažką. Galų gale savaitgalio *Lietuvos rytas*, kuris yra skaitalas visam savaitgaliui, bent jau pagal savo puslapių kiekį ten keli šimtai, tai yra tam tikri ritualai. O bandymas stabdyti technologiją, tam, kad išsaugoti savo žiniasklaidos rūšies ateitį yra visiškai absurdiškas ir niekada nepasiteisinsiantis. Kai kurie laikraščiai labai skausmingai pereidinėjo į internetą, kai kurie vis dar skausmingai pereidinėja, bet jie tai padarys anksčiau ar vėliau, nes nėra kito kelio. Lygiai taip pat, kaip jie pereis į mobilių telefoną, ką *Lietuvos rytas* padarė jau prieš metus laiko, sukurdamas tam specialią aplikaciją *Iphone'ui* pavyzdžiui. Ko daug kas nėra padarę iki šiol. Tai vis tiek bus. Esmė yra ta – tu parduodi kontaktą. Žiniasklaidos verslas yra parduoti kontaktus. Kiekvieną skaitytoją, kiekvieną žiūrovą ir jokio skirtumo, kaip tu jį pasieksi, esmė yra eiti su technologijom. Mes dabar paleidinėsim apskritai naują visiškai, dar naują produktą. Aš esu vienas iš to produkto kūrėjų. Mes darom atskirą produktą, tai yra *Lietuvos ryto* grupės sinergizuotą, trijų dalykų, trijų produktų kūrinį specialiai *Ipad'ui*, kuris ateina į Lietuvą po vieno mėnesio. Mes jau dabar jį kuriam, kad pasirodymo dieną mes turėtume visiškai interaktyvų daiktą, kuriame gali žiūrėti visas televizijos laidas, *lrytas.lt* naujienas, vartyti laikraštį taip, kaip laikraštį ir taip toliau. Technologijos pigina. Laikraštis – jis gali likti, bet jis turi būti popierinis? Nebūtinai. Gal jis gali būti ekrane, gal jis gali būti kur tik nori. Taip, skaityti naujienas laikraštyje yra patogiau negu internete, nes tu atsivertęs du laikraščio puslapius iš karto matai ištikus straipsnius, gali prašokti kai kurias pastraipas ir t.t. Bet visa tai bus anksčiau ar vėliau kompiuterio ekrane. Kada tau nereikia spausdinti, tu patiri mažiau išlaidų, tau nereikia mokėti už popierių. Aš pats dažniausiai renkuosi naująsias technologijas. Užsisakau naujienas (*lrytas.lt*, verslo žinių ir pan.) savo telefone.

Bronės Vainauskienės atsakymai (2009 gruodžio 7 d.):

2. *Konvergencijos plusai ir minusai.* Žiniasklaida labai pasikeitė. Didžiulę įtaką padarė internetas. Laikraščiai pamažu praranda savo pozicijas. Dabar netgi dauguma redakcijų priklauso nebe žurnalistams, o kompanijoms. Tiriamosios žurnalistikos sritis, kuri jau labai skiriasi nuo to, ką aš pati dariau labai daug metų. Ir čia yra jau informacinių technologijų sritis. Čia jau turi būti technokratas žmogus, kuris ieško, kuris lygina. Šalia to, kad jis turi būti analitikas ir geras

žurnalistas. Tai aš manau, kad čia yra didžioji bėda, gal visa tai pasikeis ateity. Aš manau, kad taip reikia daryti, reikia mokyti jaunus žmones, pirmiausia tų technologijų, kaip surasti informaciją, nes duomenų bazėse yra priversta visokių klaidų. Jeigu taip tikrai mechaniškai dirbant, galima padaryti daug klaidų (*paузė – susimąsto*). Man labai gaila, kad dabar sumažėjo galimybių bendrauti su žmonėmis, nes jie sako „o paskaitykit mūsų internetinėj svetainėj ten tas ir anas parašyta“. O ten gali būti du šimtai puslapių. Jeigu tu nori, pavyzdžiui, kažko, kas susiję su įstatymais, su teismais, su dar kažkuo, tai retu atveju tu gali gauti interviu arba tiesiog pasikalbėti su gyvu žmogum. Dabar yra labai puiki proga atsiriboti, nes jie sako „o taip taip mes žiniasklaida tikim, informacija...(*paузė*) ir viskas“. Anksčiau būdavo aštuonios dienos, tu privalai atsakyti į klausimus, o dabar jie sako „va ten pasižiūrėk ten“, o ką galima pasižiūrėti ten, jeigu tu nesi tos srities specialistas. Norint būti specialistu vienai temai, reikia paskirti (*paузė*) nu, nežinau kiek metų. Išstudijuoti viską nuo galvos iki kojų ir dar turėti patikimą žmogų konsultantą iš tos srities. Tai sakau (*paузė*). Sakau, kad žurnalisto darbas, ypač tiriamojų žurnalistikoj, žiauriai pasunkėjo.

Teigiamos konvergencijos savybės yra tos, kad taip įmanoma, turint laikraštį, internetinį leidinį ir televiziją yra galimybė greičiau pateikti informaciją. Internetinis laikraštis gauna komentarus iš spaudos, taip yra galimybė išsaugoti laikraštį, todėl, kad jis duos vis mažiau ir mažiau pelno, o internetas bus pelningesnis. Televizija...aš nežinau, kaip čia suprasti. Greičiausiai tai, kad...dėl to, kad žmonės mėgsta atsipalaiduoti, tai aš manau, kad jiniai turi didelių perspektyvų gyvenime. Tai pažiūrėsime, kaip tos primityvios laidos, kaip jos toliau turės pasisekimą. Koks užaugs, kokia žmonių karta užaugs. Visiškai neaišku, kaip tas susiliejinimas. Kai tai buvo kuriama, buvo galvojama apie tai, kad internete mes galim panaudoti televizijos siužetus, televizinininkams perduoti interneto siužetus, keistis informacija. Bet dar šiuo duotuoju momentu, aš manau (*nebaigia sakinio*). Pas mus *New York Times* žurnalistas buvo atvažiavęs. Tiksliau jų internetinio laikraščio redaktorius. Ir jis sakė, kad tradicinio leidinio žurnalistai vis dar vaikšto pasipūtę ir spjauo į jų pusę. Taigi dar neaišku, kaip susiklostys santykiai. Man atrodo (*paузė*), kad žurnalistai truputį egoistai. Jie stengiasi šiek tiek palaikyti, kas čia bus pirmesnis ir gudresnis. Bet priklauso nuo vadybos. Kai bus sutvarkyta vadyba, tokiu atveju, aš manau, kad visos teigiamos šitos konvergencijos gali duoti labai daug naudos.

4. *Ar konvergencija pakeitė vartotojų (žiūrovų, skaitytojų) gyvenimus? (Anksčiau naudotų medijų atsisakoma, jos iškeičiamos į kitas). Ar atsirado informacijos vartojimo pokyčiai?* Aš manau, kad laikraštį iki šiol renkasi ta karta, kuri buvo pripratusi prie laikraščio, kuri mėgo skaityti, kuri skaito knygas. Ir, žinoma, gali būti labai liūdna perspektyva, kad mes..., kai numirs tie dabartiniai šešiasdešimtmečiai, septyniasdešimtmečiai, dar penkiasdešimtmečiai...yra ir tarp keturiasdešimtmečių. Tai gali būti taip, kad laikraščiai bus kultūros paveldas. Beje, prancūzai jau

paskelbė rašytinę žiniasklaidą kultūros paveldu ir remia ją iš biudžeto, duoda dotacijas, kad išsaugotų ją, nes ji iš tikrųjų praktiškai dėl krizės ir dėl reklamos sumažėjimo ir apskritai jau nebeišsilaiko. Aš iš tikrųjų „laikraštinė“, aš mėgstu knygas skaityti ir aš mėgstu televiziją: informacines laidas, atsipalaidavimui – sportą.

Forresto Carro atsakymai (2010 gegužės 4 d.):

1. *What is convergence for you? How you define media convergence?* Convergence in Tampa consisted of close cooperation between the three media platforms -- web, print and TV. In my current life at KGUN-TV in Tucson, it means expanding the TV product to the web in such a way as to make the web a vibrant, vigorous operation that can stand on its own. In both jobs, it means getting the news out on the "first available printing press" - which is usually the web.

2. *Pros and cons of convergence.* Pros: you reach a wider audience. Your journalism can therefore be more effective. Cons: from an economic standpoint, the web is still essentially parasitical, that is to say, it draws its lifeblood from the legacy platform and typically cannot stand on its own. Another con: some journalists can't operate on more than one platform and thus have a hard time in the modern world.

3. *When different forms of media converged (TV, Web, newspaper) do you think the differences of information presented are obvious? Or do you think the same publications are used on the Web as well as on the newspaper and the same reportage on TV and on the Web? Or do we need to talk only about the frequency of content and not of topics?* Some stories are indeed simply repurposed. But the best stories are written specifically to play to the inherent strengths of the platform on which it's being placed. For print, the primary strength is the clarity of the written word and the ability to provide more depth. For TV, the primary strengths are immediacy, and information written for the ear and for the eye, which was the first form of communication and still the strongest. (Some have said that broadcast TV is the most powerful medium for communication that was ever invented or ever will be invented). For the web, it's all of the above, plus the ability to attach various types of supporting documents, audio clips, video clips and so on, plus the ability for the user to interact with the content or the content provider. The best converged operations play to the maximum strengths of each platform.

4. *Does convergence change the life of users? For example, do you think they reject some forms of media and use another one.* There definitely are changes in user habits. People generally develop a favorite platform and use that heavily, but may also use other platforms, too -- sometimes simultaneously. By the way - just to be clear, when I speak of "the web" I'm also speaking to all that

comes with it, from big heavy PC's to Iphones, Ipads, Droids, and anything else with a small screen. Lastly - you asked if I think the same journalist will be writing for the web and for either TV or print. I do think that happens. But I also know there are instances where a journalist needs some help getting a hot story on two or more platforms, that help coming in the form of a web producer or print copy editor, depending on the nature of the assignment. In good newsrooms, news is a team sport.

Michelio Dupagne atsakymai (2010 gegužės 7 d.):

1. *What is convergence for you? How you define media convergence?* For me, media convergence refers to the combination of computer technology with traditional mass media. At the consumer level, watching a television program or a movie online is an example of convergence. Reading an electronic book is an example of convergence.

2. *Pros and cons of convergence.* Convergence allows more flexible access to media content due to the computer platform. Consumers can watch television programs online at anytime and anywhere as long as they have a broadband connection. They can use an electronic e-book reader like the Kindle to download books in most places in the United States using the 3G cellular network. Convergence applications pose serious economic and financial problems for the mainstream mass media because few in the mass media industries know how to monetize digital products and how to apply an effective online pricing model. While they are searching, print media in the United States are losing advertising revenues, a situation compounded by the economic recession. So the mainstream media are experiencing a double dose of bad news. The root of much of this problem is the belief by many consumers that web content is inherently free, a false assumption that is quite costly for the mass media industries. Yet, traditional media industries have little choice but to adapt and provide online choices if they want to remain relevant in the long term.

3. *When different forms of media converged (TV, Web, newspaper) do you think the differences of information presented are obvious? Or do you think the same publications are used on the Web as well as on the newspaper and the same reportage on TV and on the Web? Do the same journalist work and write for TV and Web? Or do we need to talk only about the frequency of content and not of topics?*

The web is by definition a convergent medium because it is computer-based. In the old days of the web, newspaper sites supplied the same information as they did in the print version and few online updates. This situation has changed dramatically in recent years because newspaper sites now offer unique content during the day that may not be printed in the next day's paper. Yet, a major portion of the online newspaper content is still a replica of the printed version. *The New York Times* seems to be a good example. Some journalists may work for print, TV, or the web, but it is also important to note that they may not be comfortable with all platforms. A newspaper journalist may not sound good on the air. While convergence of news operations is increasingly encouraged for economic reasons, we also need to understand that journalists may have unique skills sets that do not necessarily translate across all platforms.

4. *Does convergence change the life of users? For example, do you think they reject some forms of media and use another one. Do you think there are changes of information usage?* Yes. A growing number of viewers have cancelled their subscription to their video provider and watch TV programs online or on DVD. Again, a major advantage of convergence is the ability of viewers to watch television programs at any given time. It does not mean, however, that consumers embrace all convergent media. Some may be reluctant to use social media for privacy reasons. Others prefer to watch TV programs on their TV sets instead of on their computers because of the larger screen (however, many new TV sets are equipped with an Ethernet port that would allow consumers to receive online content directly onto their TV sets). Eventually, consumers will adopt their own habits based on their personal interests. If a convergence application benefits consumers, then it will be adopted. It is too early to determine whether convergence will lead to substantial changes in media behavior. There is early evidence (from Nielsen) that many viewers continue to watch television (live) on their television sets, as they watch more content online. Instead of cannibalizing regularly scheduled TV content, online content may well reinforce